Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 234

Ljubljana, petek 5. oktobra 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Ogласi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2498

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 4. oktobra.

Dasi ima vlada v Narodni skupščini večino in je maloštevilna opozicija, ki je po odhodu KDK še tam ostala, zelo pohlevna, gre vendar v Beogradu vse narobe. Pri ministrstvih se ne dela, o reorganizaciji državne uprave ni govora, korupcija cvete, nered je popoln. Vlada g. Korošca je močna samo v osebnem preganjanju političnih nasprotnikov, stvarno pa je jalova in vsa njena politika je en sam dokumentaricen dokaz za staroznano dejstvo, da je gospod Korošec le spreten pozér brez globljega znanja in sposobnosti. Vlada se vleče in vleče naprej in tira državo v bankrot.

To vidijo vsi prevdarni ljudje in tudi oni, ki sodelujejo pri vladi. Neprestano trdijo, da je sporazum potreben in da ga hočejo. V vse to so fraze brez resne volje. Sicer ne bi delali ravno v nasprotno smer in proti vsakemu sporazumu.

Kar se je storilo po 20. juniju je vse bilo naperjeno proti ublažitvi odnošajev in je zaostrilo že itak grozno otrovano atmosfero. Razpust Narodne skupščine po umoru bi bili HSS in SDS vzeli kot zadoščenje in se takrat zadovoljili še z regularnimi volitvami. A to ni bilo po volji odločujoči gospodi. Raje je predlagala amputacijo in nato dosegla borbeno vlado, sklicala Narodno skupščino in dala sprejeti nettunske konvencije. Ni minul dan, da ne bi prihajala nova izzivanja javnega mnenja na Hrvatskem in v prečanskih krajih sploh.

Te dni čitamo, da se gospodje okoli Glavnega odbora NRS bridko pritožujejo, da se v Zagrebu niti o Aci Stanojeviću ne govori lepo, čeprav je imel tako lep govor na seji Glavnega odbora NRS. Mi smo ta govor po zaslugi zabeležili, priznavajoč dobre strani njegovega uvoda, nismo pa mogli zamolčati kunktatorstva, ki se je kazalo v drugem delu. Zborovanje Glavnega odbora NRS je vsa naša javnost opazovala z veliko pozornostjo. A resolucija je podrla vse mostove, ker je bila vodena. Ko pa je poslanski klub NRS izrekel še zaupnico Stanojeviću in Vukićeviću obenem, je morala mesto resnobe nastopiti živahna veselost. In to pot nič ne pomaga, smeh je moral iti na račun Ace Stanojevića in to tem bolj, ker se je ravno one dni toliko govorilo o njegovi absolutni avtoriteti v stranki.

Kakor zavpiješ v gozd, tako se ti odzove. Nič ni bolj razumljivega, kakor da je farsa v NRS vzbudila razne opazke v taboru KDK na račun gospodov radikalov. Dr. Maček in Pribićević sta izrekla nekaj kritike, gospodje okrog Glavnega odbora NRS v Beogradu pa bodo prav storili, ako si prav skrbno pred zrcalom ogledajo svojo lastno vlogo v tej stvari. Videli bodo, da še ne vodijo nikake svoje politike. Dokler plavajo sem in tja in prisluškujejo, kaj smejo in česa ne smejo, se njihova akcija ne more smatrati za resno in menda sami niso tako naivni, da mislijo da se bo kdo spuščal v pogajanja z ljudmi, ki istočasno kličejo «Živio Vukićević!» in «Živio Glavni odbor!» Okoli tega cikcaka se NRS vrti že leta in leta; ne more in ne more iz svojega mrtvila in tudi to pot je v njem ostala.

Vse to pa neprestano zaostruje položaj. G. Korošcu in tistim, ki jim je on orodje, gre zasluga, da je napetost vse večja in da trenutno sploh ni videti za državo povoljnega izhoda iz krize. Verjamemo, da to zelo ugaja policijskim desperadom, ki vladajo kot oligarhi narodu, pred katerega pa si ne upajo stopiti v svobodnih volitvah. Ko pa pride neizogibni polom, se bodo vsi ti škodljivci kar izgubili.

V Beogradu se torej želi, da se strune še bolj napno. Mnogo jih je itak že počilo, zdaj so še druge na vrsti. Naši bratje Srbijanci so brez dvoma v vojski pokazali velike vojaške vrline, a še večja je njihova nezmožnost, urediti, kar se je združilo, in zdi se, kakor da imajo v sebi enako močno razvite fatalne sile razkroja.

Priprave za proslavo solunske zmage

Beograd, 4. okt. r. V Beogradu posvečajo največjo pozornost proslavi 10letnice proboja solunske fronte. Vse mesto je že v zastavah. Poleg državnih in narodnih zastav je videti zlasti mnogo zavezniških zastav. Na Kalimegdanu pospešeno dovršujejo postavljanje Meštrovićevega spomenika «Zmagovalec», ki bo svečano odkrit 7. oktobra dopoldne. Davi se je nad Beogradom vršil poskusni polet 120 vojaških letal, ki je potekel v najlepšem redu. Na vojaškem vežbališču na Banjici so se vršili poskusi za veliko vojaško parado, ki bo na dan proslave.

Split, 4. okt. n. Režimske stranke vrše v Splitu veliko propagando za poset proboja solunske fronte. Jutri odpotuje iz Splita okoli 400 oseb s posebnim vlakom. Klerikalni Orel v Splitu je v to svrho dobil 80 brezplačnih voznih listkov, čeprav ima v Splitu samo 6 članov Razen Orla potuje na proslavo tudi katoliško žensko društvo «Danica»

Slovenske zadeve na seji vodstva KDK

Vodstvo KDK je z zadovoljstvom sprejelo poročilo o uspešni skupni akciji KDK v Sloveniji ter je odobrilo načrt za nadaljnje delo

Zagreb, 4. oktobra, n. Danes se je vršila redna seja vodstva KDK. Posvetovanja so trajala dopoldne in popoldne. Na tej seji je bil prvič posl. doktor Gregor Žerjav, ki so ga člani izvršnega odbora prisrčno pozdravili. Nadalje so se udeležili seje Svetozar Pribićević, dr. Maček, dr. Svetislav Popović, dr. Ante Trumbić, dr. Kramer, Ivan Pucelj, inž. Košutić, Večeslav Vilder in dr. Krnjević. Današnja seja je bila predvsem posvečena razmeram v Sloveniji.

Po končani seji je posl. dr. Kramer na vprašanje novinarjev, o čem so razpravljali, izjavil: «Razpravljali smo temeljito tudi o političnem položaju v Sloveniji. Izvršni odbor je vzel naše referate z odobravanjem na znanje ter želi, da svoje dosedanje delo nadaljujemo in da KDK strne svoje vrste, kjerkoli ima skupne neprijatelje. Vodstvo KDK je v tem oziru dalo primerna navodila.»

Posl. Ivan Pucelj je izjavil novinarjem: «V Sloveniji smo imeli doslej 34 skupnih shodov KDK in smo o tem poročali vodstvu KDK. Vodstvo je odobrilo naša poročila ter želi, da KDK nastopi skupno tudi pri volitvah. Naš cilj je, da se dr. Korošca čim krepkejše tolče na terenu, kjer je najbolj občutljiv in da se v Sloveniji zasigura zmaga idej, ki jih zastopa KDK.»

Svetozar Pribićević je zvečer v razgovoru z novinarji povdaril: «Na današnji seji se je govorilo o tekočih poslih, zlasti pa se je razmotrivala potreba čim intenzivnejše akcije vseh naprednih elementov v Sloveniji. Simpatično so bila sprejeta poročila, kako se tamkaj vodi skupna akcija, pa smo priporočili obema našima koaliranima strankama naj ustvarjate možnost za postavljanje skupnih list pri volitvah, da bi se čim bolj uspešno izvedla borba z SLS, ki se je popolnoma postavila v službo sedanjih srbijanskih strank in njihove hegemonije. Bila je že želja pokojnega Stjepana Radića, o čemer je z menoj mnogo govoril, da se postavijo skupne liste povsod, kjer to zahteva uspeh našega skupnega boja. Tako sedaj tudi postopamo.»

Na seji vodstva KDK se je danes rešilo, kakor doznava Vaš dopisnik, tudi nekaj drugih jako važnih internih vprašanj.

V nedeljo 21. oktobra se bo vršil v Sisku manifestacijski zbor KDK, ki obeta biti največji od vseh, kar jih je dosedaj priredila koalicija ter je zamišljen kot posebna manifestacia solidarnosti in odločnosti KDK.

Prazna beograjska senzacija o pričetku pogajanj med KDK in glavnim odborom NRS

V slučajnem sestanku dveh voditeljev SDS z radikalskim poslancem dr. Kojićem vidijo beograjski listi prva pogajanja

Beograd, 4. oktobra p. V Beogradu z največjo pažnjo zasledujejo kretanje poslancev KDK, ki se po privatnih poslih mude v Beogradu. V vsakem njihovem sestanku s politiki drugih strank, pa naj bo sestanek tudi docela slučajen, vidijo važen političen dogodek in ugibajo o njegovem pomenu. Da bi prikrili svoj lastni umik, hočejo vsak tak sestanek naslikati kot poskus KDK za dosego »sporazuma z Beogradom«.

Tako je tudi današnja »Politika« napravila iz povsem slučajnega sestanka posl. dr. Svetislava Popovića in voditelja SDS v Beogradu Miloša Savčića z radikalskim poslancem dr Kojićem senzacijo, o kateri razpravlja pod naslovom »Pričetek razgovorov med Beogradom in Zagrebom.« Med drugim piše:

»Tekom včerajšnjega dne je prišlo do sestanka med predstavniki KDK in predstavniki onih radikalov, ki se posebno zavzemajo za obnovo stikov s KDK. Naravno je, da do konkretnih odločitev in sklepov še ni prišlo, važno pa je, da je končno vendarle prišlo do nekakih stikov. Včeraj predpoldne so se sestali v Prometni banki gg. dr. Popović, Miloš Savčić in dr. Kojić. Glavni predmet razgovorov na tem sestanku je bilo iskanje primerne osnove za obnovo odnošajev med glavnim odborom radikalske stranke in KDK. Ugotovilo se je, da to ne bo tako težko najti, ker postopa radikalska stranka po instrukcijah Ace Stanojevića, ki bo, kakor se splošno presoja, nosilec sporazuma s KDK in bodoče politične situacije.«

Razume se, da je ta senzacija »Politike« izzvala v vseh beograjskih političnih krogih veliko pozornost in to tem bolj, ker je bil Miloš Savčić predsnočnjim, domnevno na prizadevanje Ace Stanojevića, pozvan v avdijenco na dvor. Zato so splošno prepričani, da je včerajšnji sestanek v Prometni banki neposredna posledica te avdijence

Te aluzije pa sta kmalu razpršila dr. Kojić in dr Popović sama, ki sta oba najodločneje demantirala domneve »Politike« in novinarjem naglašala, da je bil njun sestanek v Prometni banki povsem slučajen ter da ni bil v nikaki zvezi z dnevnimi političnimi dogodki.

Politično zatišje v Beogradu

Zadnje priprave za proslavo solunskega proboja. — Seja ministrskega sveta. — Zakulisna prizadevanja za obnovo stikov s KDK. — Joca Jovanović o nevzdržnem političnem položaju

Beograd, 4. oktobra, p. Zaradi priprav za proslavo proboja solunske fronte se v Beogradu nadaljuje politično zatišje. Beograjski krogi si prizadevajo, da napravijo to proslavo čim bolj impozantno in so zato tudi vsi politični krogi v polni meri angažirani pri pripravah. Zaradi tega tudi danes ni bilo beležiti nikakih važnejših dogodkov. V resornih zadevah sta se popoldne mudila v avdijenci na dvoru ministrski predsednik dr. Korošec in zastopnik zunanjega ministra dr. Šumenković. Zvečer od 6. do 8. se je vršila seja ministrskega sveta, o kateri je objavilo ministrsko predsedstvo sledeči komunike: «Danes popoldne od 6. do 8. se je vršila seja ministrskega sveta, katere so se udeležili vsi člani kabineta razen onih, ki so na potovanju. Na seji se je razpravljalo najprej o proslavi desetletnice proboja solunske fronte in so bili sprejeti tozadevno potrebni sklepi. Nato se je vršila še razprava o resornih zadevah.»

V ostalih političnih krogih so razpravljali mnogo o možnosti sporazuma s KDK v zvezi s prizadevanjem radikalskega glavnega odbora stopiti v stike z voditelji KDK v Zagrebu. Z veliko pozornostjo so vsi politični krogi pričakovali rezultatov današnjega posvetovanja vodstva KDK v Zagrebu v zvezi z verzijami o včerajšnjem sestanku med dr. Kojićem in dr. Popovićem, ki se je danes udeležil tudi seje vodstva KDK v Zagrebu. Pričakovanja beograjskih krogov pa se niso uresničila, ker vodstvo KDK sploh ni razpravljalo o odnošajih med KDK in radikalskim glavnim odborom.

Rezerviranost KDK povzroča v beograjskih političnih krogih vedno večjo nervoznost. Četudi vodilni vladni krogi povdarjajo, da se bodo s svoje strani omejili zgolj na čuvanje reda in miru ter prepustili času, da situacija dozori, da se KDK ukloni, je za vladnimi kulisami v teku živahna akcija, ki gre za tem, da bi se čim prej našla primerna osnova, ki bi omogočila pričetek razgovorov med KDK in beograjskimi političnimi činitelji. Zlasti pristaši glavnega odbora sondirajo teren na vse strani in naglašajo, da bodo nadaljevali svojo akcijo brez ozira na stališče sedanjega režima.

Za razpoloženje, ki vlada v beograjskih političnih krogih, je značilna izjava predsednika zemljoradniškega kluba Joce Jovanovića, ki je nocoj v razgovoru z novinarji naglasil: »Čimprejšnje razčiščenje sedanje situacije je nujno potrebno. To razčiščenje mora pričeti z odstopom sedanje vlade, ki svoje naloge niti ne pojmuje. Mesto olajšanja je izzvala Koroščeva vlada le še bolj komplicirano situacijo. Z radikalno premembo politike 20. junija, ki obstoja še danes, je treba čimprej rešiti vprašanje odnošajev med Hrvati in Srbi. Skrajni čas je, da pride na krmilo vlada, ki bo nudila dovoljno jamstvo za iskreno in pošteno izvrševanje sporazuma med Beogradom in Zagrebom.«

Nesreča jugoslovenskega parnika

Dubrovnik, 4. okt. č. Sredi septembra je nasedel nedaleč od rta Magelhaens v času velikega viharja transportni parnik «Nevesinje» na veliko pečino. Skozi 15 dni so poskušali na vse mogoče načine, da bi parnik rešili, vendar pa je ostalo vse prizadevanje brezuspešno. Parnik je propadel. Poveljnik parnika je bil kapitan Vukić, častnika pa Rakič in Kelez. Parnik je bil last Račičeve dolge plovitbe.

„Nikake podlage še ni za začetek pogajanj!"

Pribičevićev odgovor na beograjske senzacije o početku pogajanj med KDK in radikalskim glavnim odborom

Zagreb, 4. oktobra n. Danes popoldne je Svetozar Pribičević sprejel novinarje, ki so ga med drugim vprašali, kaj je na vesteh o avdijenci Miloša Savića in o skorajšnjih pogajanjih med KDK in radikalskim glavnim odborom. Svetozar Pribičević je odgovoril: Avdijenca g. Savčića ni v nobeni zvezi s KDK in ne s SDS. Zakaj je g. Savčić šel v avdijenco, mi ni znano in tudi ni o tem obvestil nikogar izmed nas. Zato so popolnoma netočne trditve nekega beograjskega lista, da je treba pričakovati, da se bodo »dogodki razvijali z nekoliko živahnejšim« tempom, kakor pred to avdijenco Istotako nima sestanek dr. Svetislava Popovića in Miloša Savčića nikakega posebnega pomena, kakor to trdi beograjski tisk Dr. Svetislav Popović ni zaradi tega sestanka odpotoval v Zagreb, temveč je prišel semkaj, kakor običajno na sejo izvršnega odbora, ki se vrši vsak četrtek Nadalje ni v nikaki zvezi s politiko dejstvo, da je bil v Prometni banki v Beogradu tudi bivši minister Kojić istočasno, ko je bil tam dr Popović. G Kojić ima res prijatelje v KDK, ker je bilo njegovo zadržanje že pred 20 junijem in pozneje korektnejše od zadržanja drugih srbijanskih politikov in odločnejše od zadržanja ostalih članov radikalskega glavnega odbora. Toda sestanek z g Kojićem ne pomeni začetka kakih političnih razgovorov s KDK, oziroma razgovorov med Beogradom in Zagrebom, ker ni nobene podlage in nobenega povoda v političnem položaju za kak početek razgovorov med radikalskim glavnim odborom in KDK. Nasprotno je KDK povsem nezadovoljna z delom in sklepi širšega glavnega odbora radikalske stranke. Ne vem, zakaj moram stotič zagotavljati, da ne more biti nobenih odnošajev med KDK in katerimikoli političnimi faktorji v Beogradu, dokler obstoji sedanja vlada in sedanja Narodna skupščina

Na vprašanje novinarjev, ali je resnica, da je bil Marko Trifković v Zagrebu, je Pribičević odgovoril: »Jaz zares ne vem, ali je g. Trifković bil v Zagrebu, ker nimam nobene zveze s policijo. Mislim, da ni bil. V situaciji ni bilo nobenega povoda za prihod g. Trifkovića v Zagreb in g. Trifković ima tako fin političen čut, da to popolnoma razume.«

Nadalje se je Pribičević v svoji izjavi bavil s proslavo proboja solunske fronte, ter je dejal: »Letos je bila velika suša in je trpelo prebivalstvo v Bosni in Hercegovini, Dalmaciji, Primorju, Liki in hrvatskem Zagorju. Za proslavo se dajejo milijoni, čeprav je položaj v državi tak, da bi bilo treba prej jokati, kakor pa veseliti se. Vse to bi se lahko proslavilo drugič, ko bi se uredile razmere v državi in bi zavladalo zadovoljstvo v srcu naroda«.

Smola maršala Pilsudskega v Bukarešti

Nove vesti o njegovem političnem neuspehu. — Pilsudski sokrivec umora generala Zagorskega?

Bukarešta, 4. oktobra g. O obisku maršala Pilsudskega so se izvedele po njegovem odhodu razne podrobnosti, iz katerih se da sklepati, da njega obisk v Romuniji ni imel uspeha Sedaj je že popolnoma jasno, da obisk ni imel niti najmanjšega uspeha.

Na dan njegovega prihoda v Bukarešto je objavil »Universul«, glasilo pravosodnega ministra, brzojavko iz Berlina, po kateri je osebni tajnik maršala polkovnik Beck sodeloval pri umoru generala Zagorskega. Ta objava je spravila maršala že v naprej v slabo voljo in je bila tudi vzrok, da se pravosodni minister ni udeležil nobenega sprejema, ki je bil prirejen na čast Pilsudskemu.

Pozneje se je čutil Pilsudski užaljenega, ker se ministrski predsednik Bratianu ni udeležil slavnostnega banketa v zunanjem ministrstvu, temveč poveril zastopstvo vlade poljedelskemu ministru Argetoanu. Pilsudski je videl v tem ponižanje svoje osebe in je zaradi tega zapustil zunanje ministrstvo že ob 10. uri, preden so bili polnoštevilno zbrani vsi povabljeni gostje.

Varšava, 4. oktobra (be.) Semkaj je prispel iz Romunije maršal Pilsudski.

Dr. Beneš o razorožitvenem problemu

Zanimiva izvajanja čsl. zunanjega ministra o delovanju Društva narodov, o razorožitvenih težavah in zadevnih vprašanjih v zvezi s politiko ČSR. — Gospodarska obnova Male antante. Gospodarska pogajanja z Jugoslavijo, Nemčijo in Rusijo

Praga, 4. oktobra. (pr—g) V zunanjem odboru parlamenta je govoril danes zunanji minister dr. Beneš o češkoslovaški zunanji politiki, posebno pa o razorožitvenem problemu. Minister je pričel svoja izvajanja s Kelloggovim paktom, ki so ga medtem podpisale že skoraj vse države, tako da je v resnici splošnega pomena. Poseben položaj Češkoslovaške kot locarnske države so pri podpisu priznale vse velesile. Sedaj so nastopile prave povojne razmere, ki naj dokončajo locarnsko delo ter končnoveljavno likvidirajo povojno politiko in vojno. Minister je mnenja, da je problem omejitve oborožitev v bistvu danes v Evropi že zrel za rešitev. Češkoslovaška je pripravljena za rešitev tega problema in lahko vsak čas prične pogajanja o njem.

Minister dr. Beneš je govoril o zadnjem zasedanju v Ženevi, na katerem so prišla v razpravo vprašanja med Nemčijo in drugimi državami, ki so dovedla do važnih pogajanj, ki bi bila v stanu popolnoma likvidirati vojno. Pri teh pogajanjih se je konkretno razpravljalo o reviziji Dawesovega načrta s tem, da bi se definitivno fiksirala višina nemškega reparacijskega dolga in ustvarila podlaga za izpraznitev Porenja, kar bi v veliki meri olajšalo rešitev razorožitvenega problema. Pogajanja v Ženevi so se končala z ustanovitvijo komisije za likvidacijo problema reparacij in komisije za izpraznitev Porenja. Kljub raznim težavam obstoja upanje, da se bodo ta vprašanja rešila.

Nadalje je izjavil dr. Beneš, da je problem omejitve oboroževanja zrel in da se bliža rešitvi, do katere pa ne more priti, dokler ne nastopi ugoden trenutek. Češkoslovaška je pripravljena takoj začeti pogajanja za rešitev gornjih vprašanj. Dr. Beneš je povdarjal, da vlada glede omejitve oboroževanja v drugih državah še negotovost in da je to vprašanje tako komplicirano, da je razumljivo, da se ne more takoj predložiti v odločitev mednarodnemu forumu in da je treba vzeti v obzir stališče javnega mnenja napram vprašanju narodne obrambe, ki igra tu važno ulogo. Da se reši vprašanje omejitve oboroževanja, je treba časa, truda in velikih priprav.

Nadalje je izjavil, da so dela za sklicanje razorožitvene konference skoraj končana in je izrazil mnenje, da bi se morala konferenca sklicati po rešitvi vprašanja reparacij in izpraznitve Porenja.

Nato je minister očrtal zgodovino razorožitvenega problema v okrilju Društva narodov in izjavil, da so dali člen 8. pakta Društva narodov, pogodba medsebojne pomoči iz leta 1923. ženevski protokol iz leta 1924. in locarnska pogodba razorožitvenemu problemu nujen značaj, kar je še posebno pospešilo razsodiščno gibanje, ki je pomnožilo temeljne elemente evropske varnosti. Češkoslovaška je tudi delovala v tej smeri in je sklenila razsodiščne pogodbe z Nemčijo, Avstrijo, Poljsko, Švedsko, Dansko in pripravlja pogodbe s Švicarsko in Španijo. Češkoslovaška je navezala stike z drugimi šestimi ali sedmimi državami, s tem, da je med drugim podpisala klavzulo mednarodnega razsodišča v Haagu, s čimer je hotela ustvariti situacijo, da reši razsodiščnim potom juridične konflikte z vsemi državami, ki so že podpisale ali pa bodo podpisale gornjo klavzulo.

Nadalje je govoril dr. Beneš o delovanju pripravljalne komisije za razorožitveno konferenco povodom konflikta med Anglijo, Francijo in ameriškimi Zedinjenimi državami in se je dotaknil tem potom tudi vprašanj pomorske razorožitve.

Razne nove razsodiščne in varnostne pogodbe, katere je že odobrilo Društvo narodov, vzbujajo upanje, da se bo sestala razorožitvena konferenca v kratkem času in da bo odobrila prvo mednarodno konvencijo glede omejitve oboroževanja na podlagi sedanjega stanja varnosti, ki naj bi se stabiliziralo za gotovo število let. Po poteku te dobe bodo prišle na dnevni red druge etape razorožitve, ki bodo prinesle nove omejitve oboroževanja v skladu z večjo varnostjo, ki bo tedaj eksistirala.

Ko se bodo tri pomorske države, Anglija, Francija in Amerika zedinile glede razorožitve na morju, bodo odpadle vse zapreke za sklicanje razorožitvene konference. Glede zadnjega zasedanja Društva narodov je menil dr. Beneš, da se Društvo narodov po rešitvi omenjenih treh problemov, to je reparacij, izpraznitve Porenja in razorožitve, ne bo bavilo več tako zelo s političnimi vprašanji, temveč z vprašanji gospodarske reorganizacije v Evropi.

V svojih izvajanjih je dr. Beneš omenil tudi konferenco Male antante v Bukarešti, kjer so delegati povdarjali važnost gospodarske obnove Male antante. Pogajanja o trgovinski pogodbi z Jugoslavijo morajo kljub vsem težavam priveti do uspeha. Minister je omenil dalje, da se bodo v kratkem pričela tudi konkretna pogajanja z Nemčijo. Ugotovil je dalje, da posamezni vladni resori zbirajo gradivo za gospodarska pogajanja z Rusijo, ki se bodo kmalu pričela Končno je minister ponovil svoje naziranje, da je prišla češkoslovaška zunanja politika v normalen tir, tako da se lahko situacija države presoja optimistično. Izjemo tvori vzhodna komponenta, o kateri želi minister, da bo tudi kot zadnja točka čim prej urejena.

Argentina in Rusija

Buenos Aires, 4. oktobra s. Danes je bila objavljena izjava zunanjega ministra, ki naglaša, da Argentina ne bo obnovila diplomatskih odnošajev s sovjetsko Rusijo, dokler odklanja Moskva zadostne garancije za spoštovanje drugih držav in se ne odreče vsaki propagandi

Tatvina v novosadskem vlaku pojasnjena

Včeraj je policija aretirala v Subotici bivšega poštnega uradnika Tappeja, ki priznava, da je z dvema tovarišema ukradel iz poštnega voza denarno vrečo z 882.500 Din

Novi Sad, 4. oktobra. r. O včerajšnji veliki tatvini v poštnem vozu novosadskega vlaka se doznavajo sledeče podrobnosti:

Tatvina je bila izvršena v poštnem vozu osebnega vlaka, ki vozi na progi Somber-Novi Sad. Ukradene so bile tri denarne vreče. Po načinu, kako je bila tatvina izvršena, prekaša ta tatvina vse dosedanje slične tatvine. Tat je na neverjeten način pobral iz poštnega vagona baš one vreče, v katerih je bil denar, dočim je druge, v katerih ni bilo denarja, ki pa so mu bile mnogo bližje, pustil popolnoma nedotaknjene Iz tega se da sklepati, da je bil tat dobro informiran o razmerah, ki vladajo v poštnih ambulancah. Eno vrečo so našli na stopnicah vagona. V njej je bilo denarnih pisem v skupnem iznosu 40.000 Din. Druga vreča, ki je bila določena za Novi Sad in v kateri je bilo skupno 882.500 Din, je izginila.

Ambulantni uradnik Rista Nikolić je tatvino opazil šele v Novem Sadu, ko bi moral denarno vrečo izročiti Na lice mesta je takoj nato prispela policijska komisija, ki je uvedla nadaljno preiskavo. Po dosedanjih ugotovitvah je bila tatvina izvršena malo pred prihodom vlaka v Novi Sad. Policijska komisija je preiskala vso železniško progo od Novega Sada do Starega Futoga. Kakih 100 metrov pred postajo Veternik so našli ob progi ukradeno denarno vrečo, seveda prazno. Poizvedovanja pri železniškem osobju na postaji Stari Futog so dognala, da je neznani človek takoj po odhodu vlaka s postaje prestopil iz vagona I. razreda v poštni vagon. Na podlagi osebnega popisa in nadaljnih poizvedovanj je padel sum na bivšega poštnega uradnika Josipa Tappeja, ki je bil svoječasno zaradi raznih nerednosti odpuščen iz državne službe.

Po celodnevnem zasledovanju so Tappeja snoči pozno zvečer aretirali v Subotici, ko je skušal priti brez potnih listin v brzovlak ki vozi v Budimpešto. Pri zaslišanju je Tappe po daljšem oklevanju priznal, da je izvršil tatvino v somborskem vlaku. Pri njem so našli še ves ukradeni denar izvzemši 2000 Din, ki jih je že potrošil za avtomobil, ko se je vozil v Suboticо in za druge malenkosti Prepeljan je bil v Novi Sad, kjer so ga danes ponovno zaslišali Izpovedal je, da je izvršil tatvino s pomočjo dveh tovarišev, ki pa jih policija doslej še ni izsledila.

Sredstvo za izmozgavanje prečanskih pokrajin

Usodne, a dobro premišljene napake pri sestavljanju državnih proračunov. – Hotena nejasnost v proračunskih postavkah

Kdor je pazno zasledoval proračunsko razpravo januarja in februarja meseca v Narodni skupščini, ta je opazil, da je bil glavni naskok govornikov KDK naperjen proti dosedanjemu načinu budžetiranja, oziroma proti dosedanjemu formalnemu obrazcu.

Kakor znano se naš budžet sestavlja po posameznih ministrstvih. Tu se vrste posamezne partije in pozicije, najprej personalne, določene so plače ministru, podtajnikom, načelnikom itd. Nato slede raznovrstne doklade.

Do tu je kolikortoliko vse v redu. Ali ko partije in pozicije preidejo izven Beograda, torej na institucije tega resora po državi, se slika iz temelja izpremeni.

Sedaj se ne vrste partije in pozicije izdatkov po posameznih pokrajinah ali pa upravnih edinicah, n. pr. izdatki po oblasteh za osobje in za materijalne potrebščine, nego so vsi ti izdatki kumulirani in združeni navadno v en sam znesek. Tako čitamo v proračunu ministrstva notranjih del, da znaša partija za 33 velikih županov toliko in toliko, za njihove pravne referente toliko in toliko.

Slično je v resoru prosvete. Vsi direktorji gimnazij so v eni postavki, učitelji v eni, materijalni izdatki zopet v eni, skupni postavki.

Zakaj tako kumulativno budžetiranje? Mar iz ozirov štednje?

To ne drži. Zakaj mnoge države se ravnajo po konkretiziranih in specijaliziranih proračunih in v stari Avstriji je prišla v proračun tudi postavka za «novo stranišče na ljubljanskem kolodvoru».

Pri nas gre za nekaj drugega. Velesrbski finančniki radikalske in demokratske stranke so kmalu po prevratu uvideli da morejo obdržati finančne vajeti in s tem tudi politično krmilo v svojih rokah le, ako ostane državna blagajna v rokah velesrbskih državnikov; to pa je mogoče na ta način, da se finančnemu ministrstvu zagarantira čim večja svoboda v razpolaganju z državnim denarjem. In tako se dogaja, da se raznim zavodom v Srbiji podeljujejo neprimerno večji krediti, kakor onim v prečanskih krajih. V Srbiji n. pr. kar mrgoli po uradih služiteljev, naši uradi pa skoro ne poznajo te «specijalitete». Celo leto se izrabljajo virmani, država ureja Beogradu parke z državnim denarjem, srbski zavodi in druge državne ustanove se dotirajo preko budžeta, zato pa je treba na drugi strani prikrajšati prečanske ustanove.

Budžet se na ta način izvaja samovoljno in brez kontrole Narodne skupščine. Pristranosti in krivice, ki se gode na ta način prečanskim krajem, gredo v stotine milijonov.

Tudi proračun državnih dohodkov je na sličen način kumuliran. Izenačeni davki so navedeni v skupnih postavkah. Donos, oziroma budžetni predpis vojnice tvorita eno postavko, davek na poslovni promet eno postavko, uradniški davek zopet samo eno postavko in tako dalje.

Kakor ni treba vedeti, kako se razdeljujejo državni izdatki, tako naj prečanska javnost s poslanci vred ostane v temi glede državnih dohodkov. Tistim, ki se gode krivice pri razdeljevanju kreditov, naj se tudi prepreči spoznanje dejstva, da plačujejo dve tretjini vseh državnih davkov.

K vsem tem krivicam je treba dodati še to, da prinaša vsak finančni zakon nebroj rešenj ministrskega sveta, s katerimi se naknadno odobravajo razni izdatki ministrskega sveta. Tudi ti izdatki niso specificirani ali konkretizirani in znova romajo milijoni in milijoni v srbske kraje. Samo v letošnjem proračunu se nahajajo taka rešenja za skupno vsoto nad pol milijarde dinarjev. V teh postavkah se nahajajo na primer pooblastila za nakupe hiš od neimenovanih beograjskih bogatašev in večinoma brez navedbe cene, tako da je vsaka kontrola nemogoča.

Jasno je, da ima ta način budžetiranja predvsem namen, omogočiti izmozgavanje in zapostavljanje prečanskih pokrajin. Ravno tako pa je tudi jasno, da je v prvi vrsti udarjena Slovenija, kjer je davčna uprava najbolj rigorozna in iztirjajo davke natančno po besedilu zakona in po ministrskih predpisih. Pri tem pa sama ne dobi iz Beograda niti vseh onih skromnih postavk, ki so zanjo določene v proračunu.

Od leta do leta so te krivice večje, največje v zadnjih dveh proračunih, ki sta bila sprejeta s sodelovanjem slovenskih klerikalcev. Ničesar niso omilili, nikakih koristi dosegli za Slovenijo. Za vse svoje grdo delo, za svoje hlapčevstvo hegemonizmu so si izgovorili samo to, da smejo po mili volji v Sloveniji preganjati svoje politične nasprotnike. Ako gre pri tem vse naše javno življenje rakovo pot, za to se ne brigajo.

Zopet dve železniški nesreči

Sremska Mitrovica, 4. oktobra ć. Včeraj opoldne se je pripetila na postaji Stari Vukovar železniška nesreča. Tovorni vlak je zavozil v kompozicijo lokalnega vlaka, ki vozi med Vukovarjem in predmestjem Ta kompozicija je bila prazna. Udarec je bil tako silen, da je vrglo več vagonov daleč s proge, ki je v dolžini 40 m razdrta. Pri tem je bil ubit strojevodja tovornega vlaka Amel. Težko poškodovana je bila tudi njegova žena, ki se je nahajala na vlaku. Materijalna škoda znaša okoli 100.000 Din.

Ogulin, 4. oktobra ć. Nocoj okoli polnoči je na postaji Rudopolje osebni vlak, ki je prihajal iz Splita trčil v tovorni vlak, ki je čakal na postaji. Pri tem je skočila lokomotiva in nekoliko vagonov tovornega vlaka s tira. Človeških žrtev ni bilo, vendar pa je materijelna škoda zelo velika. Vsled te železniške nezgode je bil ves promet ustavljen za 6 ur.

Nenavadna nesreča v Liki

Karlovac, 4. okt. č. Po vsej Liki, zlasti pa v okolici Gospiča vlada veliko neurje. Trije gimnazijci, ki so se vračali iz Gospiča domov, so si poiskali zavetja v neki hišici, v kateri je bil shranjen bencin. Po naključju je udarila v to hišico strela in v trenotku je bila vsa v plamenu. Eden izmed gimnazijcev, neki Marko Prpić, je našel grozno smrt v plamenih, druga dva pa je rešil neki poštar, ki je slučajno prišel mimo.

Komunisti nastopijo v Splitu samostojno

Split, 4. oktobra n. Inž. Košutić je imel snoči sestanek s predstavniki HSS in HPSS, nato pa s predstavniki neodvisnih delavcev. Vsi poskusi, da bi neodvisni delavci nastopili pri občinskih volitvah na listi HSS, so ostali brezuspešni. Delavci so vztrajali odločno pri svoji zahtevi, naj v slučaju razveljavljenja njihovih mandatov podajo ostavko tudi vsi drugi občinski svetniki, ki so bili izvoljeni na listi HSS. Zatem je inž. Košutić izdelal skupno s predstavniki HSS in HPSS volilni proglas.

Krvava rodbinska drama

Sremska Mitrovica, 4. oktobra. ć. Neki Rade Tomić je živel s svojo ženo Vukosavo v večnih prepirih, tako da si je žena končno poiskala drugo stanovanje in tožila moža za vzdržnino. Ko je danes zjutraj šla žena z doma po mleko, je njen mož, ki je čakal v zasedi, oddal nanjo šest strelov iz revolverja. Nato se je sam prijavil policiji. Žena Vukosava, ki je bila hudo ranjena, je popoline v težkih mukah izdihnila.

Zopet umor sredi Sofije

Budimpešta, 4. oktobra s. Kakor poročajo iz Sofije je oddal predvčerajšnjim Protogerovov pristaš Simon Tonev v neki restavraciji sredi mesta več strelov na komitaškega vodjo Cirila Drangona ter ga smrtno ranil. Trije komitaši, ki so spremljali Drangona, so nato usmrtili Toneva. Umor izvira iz bojev, ki se po umoru Protogerova stalno nadaljujejo med obema taboroma makedonskega odbora. Umor Drangona so baje naročili pristaši generala Protogerova.

„Enotna katoliška fronta"

Sedaj, ko so se naši klerikalci v družbi s pravoslavnimi hegemonisti ter muslimani navžili katoliške krvi, pa začenja glasilo SLS, »Domoljub«, zopet brenkati na katoliške strune. V času, ko se pripravlja hegemonistična družba na odhod, naj slovensko ljudstvo pozabi na njene zločine ter pusti, da se mu zopet zabrišejo oči z vero. Zadnja številka »Domoljuba« že piše o »napadih radićevskega, pribićevićevskega in žerjavovskega tiska« na — katoliško cerkev! Omenjeni list, ki je očividno v strahu pred ljudsko sodbo za grehe klerikalne politike, je sedaj naenkrat iznašel novo fronto, ki jo imenuje »enotna katoliška fronta«.

O tej fronti piše »Domoljub« prav zanimive stvari n. pr. da bodo katoličani v Jugoslaviji imeli »samo toliko pravic, kolikor si jih bodo priborili v enotni katoliški fronti«. Zakaj — pravi »Domoljub« — jasno je: **udarci na katoličane bodo prišli, in sicer močni udarci.** Če katoličani ne bomo v enotni fronti, bomo podlegli, če pa bomo strnjeni v eno bojno črto ter pripravljeni na boj . .

Ko je dr. Korošec napravil z g. Vukičevićem blejski sporazum, so klerikalci trdili, da ostanejo večno v vladi in da bo mesto 20 katoliških slovenskih poslancev reševalo Slovence in katoliško cerkev še 132 radikalov. Tako so bili klerikalci prepričani o trajnosti svoje moči, da so njihovi politikujoči duhovniki pozabili celo na največje svoje katoliške in verske dolžnosti. Sedem je menda katoliških duhovnikov med klerikalnimi poslanci, a niti en katoliški duhovnik ni smatral za svojo dolžnost, da bi na dan umora v Narodni skupščini dal umirajočim katolikom odvezo. Takrat SLS katoliške cerkve in njenih naukov ni poznala. Danes pa, ko so od patentiranih »katoličanov« pogaženi vsi principi katoličanstva in krščanstva, pa hujskači okoli »Domoljuba« zopet hinavsko kličejo v »enotno katoliško fronto«.

Videti je, da gre g. dr. Korošču že zelo slaba.

Klerikalizem in učiteljstvo

Iz učiteljskih krogov smo prejeli:

Pred tednom smo z veliko obzirnostjo našteli razna klerikalna predvojna in sedanja početja, ki jih uganjajo oblastniki SLS nad učiteljstvom Izognili smo se pri tem vsakim osebnim napadom in smo samo navedli gola dejstva, ki so jih izvršili klerikalni partizani. Ako bi mi hoteli vrniti nesramne časopisne napade «Slovencu», bi morali tudi pisati o klerikalnih tatovih, pijancih, pretepačih in prešestnikih, s katerimi je «Slovenec» obložil napredno učiteljstvo.

Ker pa «Slovenec» naših golih konstatacij ne more ovreči in ker bi kler. teroristi radi še bolj v kalnem ribarili z nasiljem in krivicami, so začeli napadati posamezne učitelje, katerim v zelo previdnih besedah očitajo stvari, ki jih niso zagrešili. Za boljšo situacijo in opravičilo svojih pristranskih dejanj obenem «razglabljajo» o režimu PP, ki je krivice, storjene po klerikalcih samo popravil.

Včerajšnji «Slovenec» zopet napada nekatere učitelje. Kakor smo poučeni, bodo prizadeti vložili tožbo in «Slovencu» bo zopet dana prilika, da pred sodnijo dokaže svoje lažnive trditve. Ako pa «Slovenec» le še ne bo nehal z nesramnimi napadi, bomo tudi z naše strani v javnosti povedali marsikaj o gospodih, ki jih «Slovenec» vneto ščiti. Če bo to «preganjanim» gospodom všeč, ne vemo. Toda zgodilo se bo brezobzirno. — Učitelj.

Češkoslovaški minister narodnega zdravja dr. Tiso v Ljubljani

Češkoslovaški minister narodnega zdravja dr Josef Tiso je snoči z beograjskim brzovlakom na svojem potovanju po Jugoslaviji prispel iz Zagreba v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru so ministra pričakovali in pozdravili zastopniki velikega župana, oblastnega odbora, mestne občine in Jugoslovensko-češkoslovaške lige ki jih je predstavil g. ministru tukajšnji konzul ČSR dr Resl. Navzoči so bili med drugimi: za velikega župana vladni svetnik dr. Andrejka, oblastni zdravstveni referent dr. Mayer, predsednik oblastnega odbora dr. Natlačen z odbornikom dr. Brecljem, predsednik Zdravniške zbornice in kot zastopnik mestne občine dr. M Rus in ravnatelj »Jutra« g. Rasto Pustoslemšek kot zastopnik JČ-lige. Po oficijelnih pozdravih se je minister s spremstvom odpeljal v »Union«, kjer je prenočeval. Danes dopoldne se odpelje dr. Tiso z avtomobilom v Rogaško Slatino, da si ogleda tamošnje zdravilniške naprave. Posetil bo tudi Dobrno, Laško in Bled.

Venizelos pride v torek v Beograd

Beograd, 4. oktobra p. Vlada je prejela službeno obvestilo, da prispe grški ministrski predsednik Venizelos v Beograd v torek ob 9. dopoldne. V Beogradu ostane samo ena dan. Takoj pos vojem prihodu bo imel sestanek z zastopnikom zunanjega ministra dr. Šumenkovićem, s katerim bosta razpravljala o tehnični strani vseh onih vprašanj, o katerih je bil v glavnem že dosežen sporazum med Venizelosom in dr. Marinkovićem o priliki njunih sestankov v Parizu. Opoldne bo Venizelos gost dvora, zvečer pa mu priredi banket ministrski predsednik.

Sprememba na turškem poslaništvu

Beograd, 4. oktobra. p. Turški poslanik na našem dvoru Sadulah-beg bo brzkone v kratkem zapustil Beograd, ker je izvoljen za narodnega poslanca turškega parlamenta. Kdo bo imenovan za njegovega naslednika, še ni znano.

Praški poslanik v Beogradu

Beograd, 4. oktobra. p. Danes je prispel v Beograd naš poslanik v Pragi dr. Branko Lazarević. Popoldne je posetil zunanjega ministra, kateremu je poročal o raznih zadevah, tičočih se odnošajev s Češkoslovaško.

Mednarodna gospodarska konferenca v Pragi

Praga, 4. okt. a. Dopoldne je bila otvorjena mednarodna gospodarska konferenca, ki jo je sklicala mednarodna unija lig Društva narodov. Na konferenci je zastopanih 20 držav in 30 mednarodnih organizacij. Konferenca hoče opozoriti evropsko javnost na važnost gospodarskega dela Društva narodov ter dvigniti interes za intenzivno sodelovanje pri novi ureditvi gospodarskega življenja.

Nemčija in Porenje

Berlin, 4. oktobra (be) Danes je končal zunanje politični odbor državnega zbora razpravo o zadnjem zasedanju Društva narodov. Odbor je odobril resolucijo, v kateri izreka nemški ženevski delegaciji zahvalo za njeno požrtvovalno delovanje in obenem obžalovanje, da ni skupščina Društva narodov upoštevala želje velikega nemškega naroda v vprašanjih izpraznitve Porenja in splošne razorožitve, kakor je Nemčija iz političnih in pravnih razlogov upravičeno pričakovala. Druga resolucija poziva nemško vlado, naj stori vse, da posveti Društvo narodov manjšinskemu vprašanju, ki je tako velikega pomena za pomirjenje med narodi, čim večjo pozornost.

Tajni dogovor se še ne objavi

Pariz, 4. okt. (be.) Na francosko željo, da se objavijo vse listine angleško-francoskega dogovora, je angleški zunanji urad dal razumeti, da želi, naj se objava listin odloži na pozneje, dokler ne prispe zadevno italijanski odgovor.

Nov problematičen reparacijski načrt

Pariz, 4. oktobra (be.) Listi poročajo, da je napravila francoska vlada nov reparacijski načrt, glasom katerega bi se vrnil Ameriki dolžni kapital s pomočjo mobilizacije nemških obligacij. Nemško časopisje pravi, da je ta načrt nemogoč in fantastičen, ker bi morala plačati Nemčija naenkrat 40 do 45 milijard zlatih mark, kar je za Nemčijo popolnoma nemogoče in nesprejemljivo.

Iz sovjetske politike

Moskva, 4. oktobra s. Predsedstvo osrednjega izvrševalnega odbora sovjetske unije je sklenilo sklicati četrto zasedanje glavnega izvrševalnega odbora na dan 1. decembra. Na dnevnem redu so vprašanja proračuna, razdelitve zemlje in volitev v sovjete.

Turčija ne priznava albanskega kralja

Carigrad, 4. oktobra s. Kakor se izve, Turčija noče priznati albanskega kraljestva.

Program španskega diktatorja

Madrid, 4. oktobra (be.) Primo de Rivera je objavil program svojega dela v prihodnjih petih letih. Diktator obljublja, da bo dobilo Španija leta 1931 zakonodajno skupščino, ki naj bi preprečila revolucijonarna gibanja s tem, da bo zagotovila vsem razredom enake pravice, dočim bo skušala vlada spraviti državni proračun v ravnotežje in znižati davke.

Japonsko-kitajski odnošaji

Tokio, 4. oktobra (Io.) Ministrski svet je sklenil, da tako dolgo ne obnovi diplomatskih odnošajev s kitajsko nacijonalistično vlado, dokler ne prekliče Kitajska razveljavljenja kitajsko-japonske pogodbe.

Nezadovoljnost levičarskih labouristov

Birmingham, 4. oktobra (Io.) Levo krilo angleške delavske stranke je ostro napadlo manifest delavske stranke, češ da ne tvori pravilne podlage za delovanje bodoče delavske vlade.

Uspeh „Raka II"

Halberstadt, 4. okt, d. Včeraj dopoldne sta se vršili dve poskusni vožnji z novim raketnim avtomobilom «Rak II». Pri poskušnjah je šlo v glavnem za ugotovitev, koliko obratne sigurnosti nudijo rakete, ne pa za dosego velike hitrosti. Obe vožnji sta dosegli po izjavah strokovnjakov popolen uspeh. Pri prvi vožnji je bilo porabljenih 25 raket, ki so razvile hitrost 100 km. pri drugi pa 36 raket za hitrost 240 km. Posebno važno je, da so se rakete izredno gladko in hitro užigale. Pri drugi vožnji so se po užigu raket premaknila skoraj vsa štiri kolesa istočasno, tako da je voz tekel samo na osiščih, ker so bile prečke kolesa prešibke.

Kronika nesreč

Hamburg, 4. oktobra. (Io.) V bližini Azorskih otokov se je pogreznil v silnem vihacju nemški parnik «Maria Pinango». Posadka je bila rešena.

Newyork, 4. oktobra. (be.) Neki ameriški parnik, ki se nahaja 1000 milj vzhodno novofundlandske obali, hiti nizozemskemu parniku «Celaeno» na pomoč, ki se bori z viharjem in se potaplja.

Varšava, 4. oktobra. (be.) Neki letalec je izgubil na poletu tank bencina, ki je padel na neko tovarno in povzročil velik požar.

Chamberlain ozdravel

Newyork, 4. oktobra (be.) Pri prihodu v San Francisco je izjavil angleški zunanji minister Chamberlain, da se počuti popolnoma zdravega.

Velika zaplemba opija

Newyork, 4. oktobra (Io.) Carinski uradniki so zaplenili na parniku »President Harrison« za 300.000 funtov opija.

Vojaška proslava vladarske 10-letnice kralja Borisa

Sofija, 4. oktobra. g. Vojni minister Vlkov je sporočil kralju Borisu, da ga je bolgarska armada ob priliki desete obletnice, ko je zasedel prestol, imenovala za generala.

Zopet vpad albanskih kačakov

Novi Pazar, 4. oktobra ć. Tolpa kačakov iz Albanije je prekoračila mejo in se pojavila v okolici Raške. Odposlani so bili za njo takoj zasledovalni oddelki. Domnevajo, da vodi to tolpo zloglasni kačak Salković.

Hmeljski trg

Žatec, 4. okt. h. Cene hmelju na deželi 2000 do 2200 Kč za 50 kg. Slabše blago se je prodajalo po 1900 Kč.

Pustolovščine romunskega princa

Budimpešta, 4. oktobra s. »Pesti Naplo« objavlja vest iz velikega Varadina, da krožijo po Romuniji govorice, da je princ Nikolaj, ki je član regentskega sveta in varuh mladoletnega kralja Mihaela, z neko mlado aristokratinjo skrivaj pobegnil v inozemstvo Princa že dalj časa ni v Romuniji. Njegove odsotnosti niso opazili, ker se je trdilo, da je odšel na oddih. Listi poročajo dalje, da se je princ Nikolaj z mlado damo nastanil v Parizu pri bivšem prestolonasledniku Karolu Baje je odšel v Pariz poseben kurir s pismom kraljice matere, ki prosi princa Nikolaja, naj se takoj vrne v Bukarešto. Na to pismo baje princ Nikolaj ni odgovoril.

Bukarešta, 4 oktobra s. Vest o bivanju princa Nikolaja v inozemstvu se demantira tako, da je odšel v spremstvu svojega pobočnika v Pariz, kjer bo obiskal teto, sestro kraljice matere, nato pa nekega angleškega prijatelja.

Bukarešta, 4. oktobra. g. Oficijelno se poroča, da bo prispel princ Nikola, o katerem so v zadnjem času krožile razne govorice, v soboto zjutraj v Bukarešto ter se zopet v polnem obsegu posveti svojemu običajnemu delu. Iz demantija je razvidno, da razširjene govorice o princevih pustolovščinah vendarle niso bile popolnoma brez podlage.

Nedolžna bomba

***Dunaj*, 4. okt. o. V nedeljo so našli med trtnim listjem, ki pokriva zunanjo stran vile zveznega predsednika dr. Haimischa v Eisbergu na Semmeringu bombi podobno kroglo iz nikla. Ta najdba je povzročila v javnosti precejšnje razburjenje, ker so krožile govorice, da je bil na predsednika pripravljen atentat. Pri preiskavi se je pokazalo, da vsebina krogle ni vsebovala nikakih eksplozivnih ali sicer nevarnih snovi. Kako je prišla ta krogla med listje predsednikove vile, je ostalo nerazjasnjeno. Preiskava je bila že ustavljena.**

Novosti iz letalskega sveta

Berlin, 4. okt. (be.) Zrakoplov Zeppelin je napravil 2800 km in dosegel najvišjo višino 2375 m. Zrakoplov je že prejel 8000 pisem za Ameriko.

London, 4. okt. (Io.) Gradnja velikega angleškega zrakoplova R. 101 napreduje zelo naglo in zrakoplov bo končan najbrže za božič. Zrakoplov bo leiel v Avstralijo, v Indijo in Egipt. Zrakoplov bo nekoliko večji kakor novi Zeppelin in bo težak le 150 ton.

Hongkong, 4. okt. (be.) Nemški letalec Hünefeld je prispel na letalu «Europa» v Hanoi.

Moskva, 4. oktobra (be.) Poskusni poleti za zračno zvezo med Moskvo in Irkutskom so uspeli povoljno. Najbrže bo zračna zveza podaljšana do Vladivostoka. Na ta način bo zapadna Evropa popolnoma zvezana zračnim potom z vzhodno Azijo.

Sleparije z vojno odškodnino

Gorica, 1. oktobra.

Počasi prihajajo na dan podrobnosti z zborovanja fašističnih tajnikov. Dolg je bil razgovor o vojnoodškodninskem problemu in o izseljevanju.

Gospodje so sklenili, da se mora predložiti vladi točno slikc o žalostnem položaju številnih vojnih oškodovancev, ki vsled kompleksa vzrokov niso prišli do obnove svojega doma, ali na ostalem njihovem imetju tiči hipoteka, dasi niso dobili od nikogar nobenega denarja. Bančni zavod, ki je bil pooblaščen izplačevati vsote na račun vojne odškodnine, ima menice in obveznice oškodovancev, izmed katerih je mnogo takih, da jim z obnovo poverjene zadruge niso zapadle hiše. Z delom se je tu in tam mudilo in ko je bil dom obnovljen, je izvedel iz ust zastopnikov oblasti in zadrug marsikdo, da znaša njegova odškodnina manj kakor se je potrosilo za obnovo. So primeri, ko presega hipoteka vso vrednost zgradbe. Ko je šla obnova h koncu, so zadruge propadle! Tajniki so izvajali, da treba dobiti izhod iz tega vojnoodškodninskega kaosa in pomaga naj senator Mosconi, sedanji finančni minister, ki je v obnovni dobi imel glavno besedo pri aplikaciji dotičnih odredb.

Vojnoodškodninski problem tvori strašno poglavje katero kaže na kake zvite načine se je vpletel v obnovo fašistični namen iztrebljenja slovenskega življa. Z vseh vetrov v deželo došli italijanski »obnovni podjetniki« so sleparili na debelo, delali po svoje, kakor so hoteli, sprejemali imenom zadrug denar na račun vojnih oškodovancev in jih goljufali tako, da se je razvil velik škandal. Ko so imeli dovolj, so zadruge propadle in padla so bremena na slovensko last.

Sleparstva so bila tako očitna, da so morali priti nekateri veliki uzmoviči pred sodnike. Ali fašistična justica ni imela za nje kazenskih zakonov. Zmazali so se z zavlačevanjem razprav in končno so bile te stvari položene ad acta. Lani v novembru so stali pred goriškimi sodniki en inženjer in dva stavbenika iz Milana, obtoženi, da so si prilastili velike svote, dvignjene pri zavodu, ki je dajal na račun vojne odškodnine primerne zneske. Za več stotisoč lir so osleparili ljudi. Sodnikom je bila jasna krivda italijanskih sleparjev ali rekli so, da potrebujejo še nekaj ugotovitev in pa, da morajo dobiti še četrtega obtoženca. Razprava se je prenesla in doslej še ni bilo nove pa je tudi ne bo.

Fašistični režim je obnovil goriško pokrajino v svoje namene. Tajniki so to povdarjali in sklenili, da se bo pomagalo le nekaterim, ki bodo slepo orodje fašistične politike, sicer pa se izrabi ta prilika, da se zada slovenskemu življu občuten udarec, ki bo pospeševal izseljevanje. Z veseljem so naglašali, kako se oprijemlje slovenskih vasi izseljeniška misel in sklenili so pospeševanje izseljevanja slovenskega življa, ki naj da prostora Italijanom na slovenski zemlji v obmejnih pokrajinah.

Hinavsko je hvalil »Piccolo« pred leti dobro slovensko ljudstvo, ki je vršilo obnovo pokrajine, prizadete po vojni, z vso ljubeznijo do svoje rodne grude. Izkoristili so fašisti njegovo delo in sedaj gonijo naše ljudi z njihovega obnovljenega doma. V to svrho hočejo porabiti vsa sredstva, ki so jim na razpolago, in po nasilstvih posežejo, da se izvrši njihov sklep: iztrebiti vse, kar je slovensko!

Naši kraji in ljudje

Tretji poziv akademski omladini

V 226. številki «Jutra» čitam poziv akademski omladini in v tem pozivu lepe besede: «Akademska omladina mora biti prvoboriteljica in nositeljica vseh narodovih stremljenj. Kot velika kulturno-etična vrednota naroda je ona v prvi vrsti poklicana, da bo duša vsakega narodnega pokreta.»

Številka 232. «Jutra» objavlja akademski omladini nov poziv, kjer čitam: «Težka kriza, v kateri se nahaja naš narod, globoko vznemirja tudi mladino, ki neizmerno ljubi svojo komaj ujedinjeno domovino... Nočemo biti iz ljudstva nekako ločen poseben faktor. V njem in sredi kmeta in delavca ter ostalih delovnih slojev, iz katerih smo sami izšli kot njih sinovi, hočemo solidarno z njimi delati... Mrtvila v dijaških vrstah bodi kraj!»

Tema dvema pozivoma dodajam tretji poziv, ki ga vsej akademski omladini pošiljajo naša sokolska srca: «Pridite med nas, mladi bratje, pridite v sokolske telovadnice, ki so vam na razpolago in na stežaj odprte povsod, kjer imamo v naši državi visoke šole!»

Sokolska vzgoja vam daje vsega v obilni meri, česar vam je treba, da se fizično in moralno usposobite za svoj poznejši poklicni in socijalni položaj v narodu. Vsakemu našemu človeku je treba vrlin in kreposti, ki jih nikjer drugod ne dobi v tako odlični meri in v tako trajni veljavi nego v sokolskih telovadnicah. Služiti narodu brezpogojno in z vsemi najboljšimi močmi telesa in duše — to je naša velika naloga. Navzeti se čustva dolžnosti in odgovornosti, kjerkoli si in karkoli si — to je dragocena pridobitev sokolske vzgoje. Naša slast je v delu, naše zadoščenje v zavesti storjenih dolžnosti, naš spremljevalec je pogum, naš nacijonalni ponos je v samozavesti, v odstranjevanju vsega, kar kvari čiste značaje, ves naš napor služi sreči narodu in veličini domovine, naš smoter je v združenju vsega Slovanstva pod sokolskimi prapori! Po vsem slovanskem svetu smo zvezani bratje in sestre v eni misli in v enem stremljenju — v sokolskem duhu tvornosti, ki leči rane in gradi trdnjave zdravja, lepote in resnice!

V veliko slovansko sokolsko kolo pozivljam vas vse, ki ste voljni dela in ki hočete domovinsko ljubezen z delom prenesti v življenje in jo z delom dokazati! Prepustite gole naslade in užitke in strastnočutno izživljanje mladoletnikom, ki nimajo nobenih idealov! Vam, ki sami pravite, da hočete biti narodu vodniki in sotrudniki pri vseh njegovih prizadevanjih, mora biti naslada delo in užitek delo, a strastno izživljanje vaše mladosti bodi v spoznavanju idealov sokolske ideje, ki je danes svojina vsega slovanskega sveta!

Med nas, bratje, in z nami na široko, strmo, kremenito cesto življenja, da požene mlada rast tam, kjer je kamen in osat, a da se tam, kjer že je, osveži in dvigne lepota in moč!

Po delih vas bomo sodili!

E. Gangl.

Vojaške delegacije na poti skozi Ljubljano

K slavnosti povodom 10letnice prebitja solunske fronte potujejo skozi Ljubljano v Beograd vojaške delegacije Francije, Anglije, Belgije in Italije Italijanska delegacija, najmočnejša po številu članov, je potovala skozi Ljubljano s SOE zjutraj ob 0.26. Načeluje ji armijski general conte Carlo Petitti de Roreto, ki je poveljeval 35. italijanski diviziji na solunski fronti in je po prevratu 1918. postal vojaški poveljnik v Trstu. Dalje so člani delegacije: general Mombelli contreadmiral Sanmartino, dva polkovnika, en major in trije ordonančni oficirji.

Delegacije ostalih treh zapadnih držav bodo potovale skozi Ljubljano danes ponoči istotako s SOE. Francoski delegaciji načeluje maršal Franchet d' Esperay, ki je bil vrhovni poveljnik zavezniških sil na solunski fronti. Nadalje je v delegaciji admiral Fatou, ki je s francoskim vojnim brodovjem ščitil transporte srbske vojske z otoka Krfa v Solun. Z njima potujeta dva polkovnika, en major in dva ordonančna častnika. Angleško vojsko bo zastopal na proslavi armijski general Charles Briths, ki je s 16. angleškim korpusom na solunski fronti držal sektor pri Dojranskem jezeru. Spremlja ga adjutant polkovnik Night. Belgijsko delegacijo tvorita general Dubois, vojaški ataše v Parizu, in inženjerski poročnik Van Helmond. Zaradi poznega prihoda v Ljubljano ni določen nikak oficijelni pozdrav na glavnem kolodvoru. Štiri vojaške in legionarske delegacije iz ČSR bodo danes preko Maribora potovale v Beograd. Razen naštetih držav bosta po vojaških delegacijah zastopani tudi Grčija in Romunija.

Še o severnem obmejnem šolstvu

Sladki vrh ob Muri, v začetku oktobra.

Naši preljubeznivi Nemci ne zbirajo podpisov za nemške razrede samo v Celju, Guštanju, Sv Lovrencu na Pohorju in drugih večjih krajih Prišli so tudi v občino Sladki vrh ob Muri, ki je menda v Sloveniji nepoznana, namreč našim ljudem, dočim leži Nemcem na srcu že od l. 1883., ko so tu ustanovili šulferajnsko potujčevalnico. V tej šoli so potujčevali slovensko deco iz občine Selnica ob Muri in Sladki vrh celih 45 let in niso dosegli hvala Bogu niti toliko, da bi sedaj na štirirazrednici imeli en nemški razred. Prošnjo za nemški razred vlagajo že par let, ali vedno brez uspeha.

Letos mislijo, da je napočil čas za nje. Hočejo namreč proslaviti 10-letnico obstoja naše države. Zbrali so 28 podpisov staršev. Ker pa ne morejo zbrati v občini Sladki vrh, ki je po njihovem mišljenju čisto »nemška« 30 pristnih nemških otrok, si pač pomagajo z našimi ljudmi, misleč da jim bo naša šolska oblast kar na slepo dovolila vse. Našim ljudem pravijo, da bo pouk slovensko-nemški in s tem jih pridobijo za podpis. Toda njihovi računi se vseeno ne obnesejo. Manjšinsko pravo velja samo za pristne Nemce, ne pa za renegate.

Nemškemu gospodarskemu društvu v Sloveniji je treba odločno povedati, da je bila šola na Sladkem vrhu samo od 1883. do 1918. »der Eck des Deutschtums«, od 1918. dalje pa je in bo ostala »der Eck des Slovenentums«. Naši prosvetni upravi pa priporočamo veliko pozornost pri otvarjanju nemškega razreda na šoli Sladki vrh, kjer so leta in leta naše otroke pretepavali, ako so le eno besedo slovensko zinili. Bilo pa je najbolj žalostno, da so slovenski starši morali šulferajnsko potujčevalnico še sami vzdrževati. In za plačilo so morali pobirati zgolj prezir, gospodarsko izkoriščanje in prostaške psovke. Da se ne bodo vrnili nikoli ti žalostni časi, naj skrbi naša prosvetna uprava!

Pred razvozlanjem velike afere v Kranju

Pojasnjene velike tatvine v vrednosti 300 tisoč dinarjev

Kranj, 4. oktobra.

Sodne oblasti vodijo te dni intenzivno preiskavo, ki bo pojasnila velike tatvine, izvršene v povojnih letih 1919. in 1920. pri neki tukajšnji veletrgovini s specerijskim blagom. Kakor doznavamo, je dalo državno pravdništvo in tukajšnje okrajno sodišče izvršiti že več aretacij, pričakujejo pa se še nadaljnje.

Afera datira torej že iz prvih povojnih let. Lastnik dotične veletrgovine, ki je imel najeto skladišče tudi v tuji stavbi, je prišel na sled trajno se vršečim tatvinam v svojih skladiščih. Kljub vsem varnostnim ukrepom od strani podjetja in orožniške postaje ni bilo mogoče izslediti storilcev. Vedeli so le, da morajo storilci biti dobro informirani o razmerah, kajti v tistih nočeh, ko so bili orožniki skriti v skladišču, ni bilo nobenega tatu na spregled. Čim pa so opustili straženje, so se pojavile tatvine.

Tako so ostala skozi nadaljnja leta vsa poizvedovanja brez uspeha. Šele začetkom letošnjega poletja je dobil lastnik oškodovane veletrgovine prve zanesljive informacije, ki so v nadaljnji preiskavi res pokazale pravo sled. Ugotovljene poizvedbe pa obremenjujejo dejanskega zasnovatelja in voditelja dobro organiziranih tatvin. Razkritja te afere in njenih storilcev bodo izzvala v Kranju velikc senzacijo, ker so osumljenci uživali dosedaj dober ugled.

Takratne tatvine so trajale dolgo časa in zavzele po vrednosti velik obseg. Ukradeno blago cenijo nad 300.000 dinarjev. Glasovi o preiskavi so že prodrli v javnost, med katero vzbujajo ogromen interes.

Zagonetna tragedija mladega učiteljiščnika

Ljubljana, 4. oktobra.

V ogromnem poslopju ljubljanskega Kolizeja se je izvršil sinoči tragičen dogodek, ki je močno razburil v nočnih urah vse prebivalstvo te stanovanjske kasarne na Gosposvetski cesti.

Zakonca Bitenčeva, ki sta bila odšla v torek zjutraj na obisk svojega sina, učitelja Dragotina v Leskovec pri Krškem, sta se snoči, nekaj pred 21. uro, vrnila z vlakom zopet v Ljubljano. V Kolizeju sta našla vrata stanovanja nezaklenjena in sta stopila naravnost v temno sobo. G. Bitenc je prižgal in takoj opazil, da je postelja njunega 18-letnega sina, dijaka 4. letnika učiteljišča, prazna, vendar pa razkrita. Hip nato sta zagledala roditelja Stanka, stoječega za vrati, ki vodijo v kuhinjo. Oče ga je nekajkrat poklical po imenu, dobil pa ni nobenega odgovora Misleč, da je sin napravil malo šalo, je oče stopil do njega. V svojo grozo je tedaj opazil, da je sin privezan za vrat na močni vrvici Čim se ga je dotaknil, se je nesrečni oče stresel v grozi, kajti Stankovo telo je bilo že popolnoma mrzlo. Oba roditelja sta bruhnila v strahovit plač, ki je zbudil vse sosede in jih privabil v Bitenčevo stanovanje. Oče je sina odrezal z vrvi ter ga položil na posteljo. Neki sosed pa je naglo obvestil o žalostnem dogodku policijsko direkcijo in je kmalu nato prišel v Bitenčevo stanovanje namestnik policijskega zdravnika g. dr. Lapajne, ki je nesrečnega fanta ogledal, ugotoviti pa je mogel samo to, da je smrt nastopila pred dobro uro.

Nastalo je vprašanje, da-li gre za samomor mladega dijaka, ali za nesrečo. Slavko Bitenc je bil v šoli eden najmarljivejših dijakov, ki je beležil vedno tudi najlepše učne uspehe. Letos je stal pred maturo. Kakor pripoveduje njegov oče, je bil pokojni Slavko tudi doma vzor pridnega in ubogljivega sina, samo včasih se je rad pošalil in se skrival pred starši, da jih je malo ostrašil. Zato je verjetno, da se je tudi sinoči, hoteč roditelja malce preplašiti, nalašč obesil, a je napravil usodno napako, in si po nesreči res preveč zadrgnil vrv okrog vratu, kar je imelo za posledico takojšnje onesveščenje in smrt.

Na prošnjo bridko prizadetih staršev je policijski zdravnik dovolil, da je ostalo truplo nesrečnega Stanka na mrtvaškem odru doma ter se bo vršil pogreb jutri, v petek popoldne iz Kolizeja na pokopališče k Sv. Križu.

Surgoo KALODONT čisti usta z obilno peno!

Karl Hellgren
(kralj. dvorna opera v Stockholmu)

Käthe Staller-Stotter
(Dunajska ljudska opera)

priredita danes 5. oktobra v veliki dvorani Uniona koncertni večer.

Drzen vlomilec v rokah pravice

Litija, 4. oktobra.

Sredi tihe noči od srede na četrtek se je priplazil v litijsko predmestje Frtico samoten nočni popotnik, neslišno odprl vežne duri Potiskove hiše in se po prstih splazil v poslopje. Ko se je nočni pohajač prepričal, da je povsod mir, je pričel odpirati in prazniti omare. Oblačila, ki so mu bila všeč, je kar zmetal na kup. Izbral si je novo obleko domačega sina, dve obleki pomočnikov, več hlač, volneno jopico perilo, čevlje in še druge stvari, da bi bil kup zares prav visok. Nato je pričel dolgoprstnež vso nabrano zalogo povezovati v balo, ki si jo je natovoril na hrbet in odšel z njo tiho kakor strah zopet na hodnik, da se odpravi iz hiše.

Komaj pa je bil bisagar v vežli, sta skočila za njim dva pomočnika, ki sta neljubega obiskovalca zgrabila in nato s klicanjem prebudila vso hišo. Ko je prihitel gospodar France Potisek, krojaški mojster, z lučjo v roki, so spoznali v vlomilcu nekdanjega pomočnika Jerneja Uratnika, doma iz Velenja. Pri tatvini ga je opazoval pomočnik Brandstätter, ki se je takoj prebudil, ko je tujec stopil v pomočniško sobo. Mirno je motril neznanca, ki je pridno praznil omare. Ko pa je izginil iz sobe, je Brandstätter prebudil svojega tovariša in ga opozoril na nočni poset, nakar sta oba skočila za tatom.

Potiskovi so takoj poklicali litijske orožnike, ki so drznega ponočnjaka aretirali in ugotovili, da si je nabral plena za okroglih 5000 Din. Odgnali so ga v zapore litijskega sodišča. Mož je po tukajšnji sodbi prav nevaren pretepuh. Star je 40 let in ima zelo pisano življenje za seboj. Sedel je že večkrat v raznih zaporih. Popolnoma mirno in z nasmeškom je izpovedal, da je bila njegova največja kazen »samo 7 in pol leta ječe«. Mož je pred meseci služboval pri Potisku teden dni, nakar ga je mojster radi sumljivega vedenja takoj odpustil. Nato se je mož klatil po Zasavju, posebno tudi okrog Zagorja in Trbovelj. Ker je bilo tam okrog zadnje čase storjenih več nepoštenih dejanj in storilca niso mogli ugotoviti, domnevajo oblasti, da ga zdaj imajo v osebi Uratnika. Pri njem so našli več sumljivih stvari, med drugim tudi dve denarnici z novci vred. Do zaključka podrobne preiskave o njegovem življenju in nehanju v zadnjih tednih bo ostal Uratnik gost litijskega sodišča, nakar ga bodo eskortirali v Ljubljano.

Grd pokvarjenec

Ljubljana, 4. oktobra.

Policija je pred par dnevi dobila v pest nevarnega, mladega moškega, ki je bil zlasti opasen mladoletnim deklicam, obenem pa se je udejstoval tudi kot kolesarski tat.

Kakor smo kratko beležili v torek, je bil v nedeljo zvečer aretiran na Vodnikovi cesti v Zgornji Šiški, v bližini Lasanove gostilne, stavbinski delavec 30-letni France Babnik, zaposlen v Ljubljani, stanujoč pa v vasi Ladji poleg Medvod. Babnika je okrog 18 nekoliko vinjenega zalotila železničarjeva soproga Karla Štrukljeva, ko se je smukal okrog treh ljudskošolskih učenk, jim ponujal denar ter jih vabil s seboj. Štrukljeva je stopila do stražnika, ki je pokvarjenca prijel ter ga odvedel na stražnico, odkoder so ga po kratkem zaslišanju odpravili v policijske zapore.

Naslednje jutro so na policiji jeli Babnika, o katerem so upravičeno sumili, da ima na vesti že več sličnih grehov, takoj zasliševati. Pri tem je prihajal posebno v poštev primer mladoletne deklice, komaj 7-letne Helene C. iz Dravelj, ki jo je dne 19. avgusta letos izvabil s seboj nečloveški pohotnež. Otroka je našla mati šele po večurnem iskanju lokajočega pod neko hruško v bližini glavne ceste. Ko se je stvar pojasnila, je mati zadevo seveda takoj prijavila policiji, vendar je ostalo takratno izsledovanje zločinca brezuspešno.

Podlež se je ujel šele sedaj v osebi Fr. Babnika. Policija je namreč takrat našla v gramozni jami za draveljskim kolodvorom odtrgano krpo srajce. To krpo so hranili na policiji in policijski agent Reja, ki je napravil včeraj na Babnikovem domu v Ladji preiskavo, je iztaknil tamkaj srajco iz popolnoma enakega blaga, kakor je bila ona krpa. Poleg tega je bila iz najdene srajce iztrgana večja krpa in je bila na tem mestu nerodno zarobljena in zašita. S tem je bil podan zadostni dokaz, da je dobila policija v roke nevarnega pokvarjenca, ki ima na vesti že več sličnih zločinov. Iz spisov so ugotovili, da je bil Babnik zaradi oskrumbe že dvakrat kaznovan in sicer prvič na 5-let in drugič na 10-mesecev ječe.

Babnik danes svojega, v Dravljah izvršenega zločinca že ni več tajil. Popoldne je bil izročen sodišču, kjer se bodo njegovi zločini obravnavali brzčas pred poroto. Na vesti ima tudi nekaj tatvin koles.

KONCERT „GRAFIKE“
V SOBOTO DNE 6. OKT. V VELIKI DVORANI HOTELA „UNION“ OB PRILIKI 60-LETNICE TISK. ORGANIZACIJE.

Jugoslavija na tujem

Ne rečem, da je pri nas vse narobe, ampak eno je hudo: kamorkoli greš iz domovine — saj ni treba, da greš bog ve kam, na Dunaj, recimo, ali pa v severno Italijo — pa že ne moreš dopovedati ljudem, od kod in kako. Ljudje po svetu prepogostem kratkomalo ne vedo, da nekje sredi drugih reči eksistira tudi Jugoslavija. Potem pa pišejo pisma in jih naslavljajo? Zagreb, — ali pa, kakor je te dni, ko so se po tisti epizodi s Svetoslavom Petrovićem zagrebški listi lotili pisati uvodnik za uvodnikom o tej zadevi, prišlo na dan — Jugoslavija ali pat kraljevina Srbov, Romunov in Slovakov.

Seveda ta žaljiva nepoučenost gre predvsem na račun tiste komodne malomarnosti, tistega občega geografskega neznanja, ki odlikuje zlasti izobražence in politike velikih narodov in ki tudi sicer preveva ves božji svet. Toda sama ta misel nam ne more dati vsega zadoščenja; samo skritti pesniški talenti lahko črpajo tolažbo in samozavest iz misli o nevednosti in zaostalosti sveta. V politiki pa se je treba znati afirmirati.

Naravnost tragikomično je, kako svet Jugoslavijo neprestano zamenjuje s Češkoslovaško Take pomote se godijo časih, zelo po redkem so nam v hask, po navadi pa so v škodo. Hodiš po svetu in ti je kakor desetemu bratu, v parku začneš pogovor z enega na drugi konec klopi, pa ne moreš dopovedati, odkod. Vstaneš in greš, pa morda že v prvi ulici srečaš izvesek poslaništva SHS potem pa gruntaš, ali ni nobenega človeka nikjer in nobene pare za propagando.

DECO čuvajo nalezljivih bolezni vrata in grla okusne
ANACOT-PASTILE DR. WANDERA

Najrazkošnejši orijentalski velefilm!
Nad 60 prekrasnih žen v haremskem kopališču.
Toaletne tajnosti haremskih odalisk!
Suženjstvo v zlatih haremskih kletkah
Krutost orijentalske ljubezni.

BELA HANUMA
za mrežami šejkovega harema
Očarljiva Parizanka . . . . . Greta Nissen
Arabski princ Hay Fazil . . . Charles Farrell
Predstave ob 4., ½6., ½8 in 9. uri
Nepovišane običajne cene! Krasna godba!
Telefon 2124 ELITNI KINO MATICA

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Petek, 5.: Zaprto.
Sobota, 6.: «Kukuli». Premijerski abonma.
Nedelja, 7. ob 3. popoldne: «Pohujšanje v dolini šentflorijanski». Izven. — Ob 8. zvečer: «Krog s kredo». Izven.
Ponedeljek, 8.: Zaprto.

Narodno gledališče v Mariboru

Sobota, 6.: «Hlapci». A. Premijera. Otvoritvena predstava.
Nedelja, 7.: «Moj oče je imel prav». Premijera.

Šentjakobski gledališki oder

Sobota, 6.: «Duše». Otvoritvena predstava. 100. predstava gosp. M. Košaka. (Abonma.)
Nedelja, 7.: «Duše». Izven.

Prihodnja premijera v ljubljanski drami bo Bergmannova komedija «Noblova nagrada» z gosp. Skrbinškom v glavni ulogi starega Svedenhielma in v režiji gosp. Cirila Debevca.

Njegošev «Gorski vijenac», dovolj znana pesnitev, ki jo štejejo med največje jugoslovenske umotvore in ki bi jo moral poznati sleherni naš izobraženec, je pravkar izšla v založbi S. B. Cvijanovića v Beogradu že v deveti izdaji. Uvod in komentar je iz peresa Milana Rešetarja. Okusno opremljena knjiga stane 25 Din. Naroča se tudi pri «Tiskovni zadrugi» v Ljubljani.

Veliko češko antologijo pripravlja monakovska založba R. Piper in tov. za začetek tega meseca. Imenovala se bo «Die Tschechen, eine Antologie aus fünf Jahrhunderten». Zbirka bo imela štiri dele: «Bog in država» (Hus, Chelčický, Komensky, Palacky, Havlíček, Masaryk); «Duša» (lirika): Čelakovsky, Macha, Neruda, Sládek, Vrchlicky, Březina, Bezruč, Šalda, Šramek. Deml, Wolker in dr.; «Svet» (proza): Nemcová, Neruda, K. Čapek, Deml, Šramek in dr.; «Razlagajoča beseda» (esejistika): Šalda, Březina, Arne Novak, L. Klima. Prevode so oskrbeli Paul Eisner, A. St. Mayr in Otto Pick.

Premijera Jager - Schmidtove veseloigre «Kukuli» bo jutri, v soboto, 6. t. m. v ljubljanskem dramskem gledališču. Zanimivost snovi (prirodno zamorsko dekletce Kukuli zaide v visoko angleško družbo, kjer se tudi zaljubi in zaroči), kratkočasna vsebina, originalni značaji, komičnost v situaciji in besedi, bodo mikavni zgodbici gotovo pomogli do pravega uspeha. Glavno ulogo navihane razposajenke Kukuli igra ga. Nablocka, ostale uloge pa igrajo ge. Marija Vera, Medvedova, gdč. Debelakova, Rakarjeva, Mira Danilova, Vida Juvanova ter gg. Levar, Cesar, Drenovec, Jerman, Sancin, Smerkolj in Potokar. Režijo ima gosp. prof. Šest. Predstava je za premijerski abonement.

Večer arij in pesmi Karel Hellgren - ga. Staller - Stotterjeva bo nocoj ob 8. v veliki unionski dvorani. Spremljevanje pesmi je prevzel gosp. kapelnik Balatka. Na sporedu so kompozicije od Halléna, Griega, Althéna, Rih. Straussa, Brahmsa, Schuberta, Lajovica, Mozarta, Wagnerja, Quarantea, Mayerbeera in Thomasa. Še preostale vstopnice se dobe v Matični knjigarni in pri večerni blagajni.

Kuprin in Zajcev v Zagrebu. Ruska književnika Aleksander Kuprin in Boris Zajcev bosta priredila dne 7. oktobra v Zagrebu literaren večer.

Novo študijo o pesniku Vladimiru Nazoru je spisal in izdal v posebni knjigi dr. Josip Čelar v Šibeniku. Pred leti je izšla o tem velikem hrvatskem poetu daljša študija iz peresa dr. Antona Barca.

25letnica smrti Otona Weiningerja. Dne 4. oktobra je poteklo 25 let, kar se je ustrelil nadarjeni nemški filozof, komaj 24letni Oton Weininger, avtor tudi med našim izobraženstvom dovolj znane knjige «Geschlecht und Charakter».

Turneja dunajske Ljudske opere. Dunajska Ljudska opera (Volksoper) pojde prihodnje dni na turnejo po Romuniji.

Tudi ruskim gledališčem preti kriza. Doslej je sovjetska vlada izdatno podpirala moskovska gledališča. Sedaj pa so oficijelnim gledališčem znatno skrčili subvencijo, druga gledališča pa so dobila odlok, da naj se vzdržujejo sama, ker jih vlada ne more več podpirati.

Domače vesti

• **Razpis službenih mest.** Oddasta se mesto okrajnega sodnika pri okrožnem sodišču v Celju ter sodniško mesto pri okrajnem sodišču v Murski Soboti. Pravilno opremljene prošnje sprejema predsedništvo okrožnega sodišča v Mariboru.

• **Izpremembe v državni službi.** Ministrstvo pravde je absolviranega pravnika Vincenca Panceta imenovalo za pravnega praktikanta pri deželnem sodišču v Ljubljani. Predmetni učitelj Maks Kovač je iz Maribora premeščen na drž. trgovsko šolo v Ljubljani.

• **Ivan Meštrović v Zagrebu.** Slavnoznani naš kipar Ivan Meštrović se je letošnjo poletje mudil v Italiji zaradi zdravljenja in zaradi svojega umetniškega delovanja. V Carrari se v belem marmorju izdeluje znameniti »Mojzes«. Meštrović je povodom svojega bivanja v Rimu bil pozvan v Vatikan, da izdela poprsje sv. očeta. Delo je že dovršil ter se je te dni vrnil v Zagreb, da kot rektor umetniške akademije upravlja zavod, ki je s 1. oktobrom pričel zimski semester.

• **Odlikovanje jugoslovenskega znanstvenika.** Predsednik poljske republike je odlikoval odličnega znanstvenika zagrebškega univerzitetnega profesorja dr. Ferda Šišića v priznanje njegovih naučnih zaslug s tem, da ga je uvrstil med kavalirje reda prerojene Poljske ter mu podelil komanderski križ omenjenega reda.

• **Direkcija državnih železnic v Ljubljani** poziva v svrho ojačenja rednih vlakov vse **organizacije, ki se nameravajo udeležiti proslave proboja solunske fronte 7 in 8. t. m.** v Beogradu, da naznanijo prometno-komercijalnemu oddelku direkcije do vključno 5. t. m. število udeležencev, ki potujejo v Beograd.

• **Velika vojaška revija v Beogradu.** Zaradi proslave desetletnice proboja solunske fronte so prispeli v Beograd vojaški delegati vseh polkov. Vsak polk je poslal po enega komandanta bataljona, komandirja čete in vodnika. Oni polki, ki imajo zastave so poslali tudi zastavonoše. Prispela je tudi velika delegacija vojne mornarice ter veliko število aeroplanov. Beograjska občina je okrasila mesto z grbi in državnimi zastavami tudi vseh zavezniških držav. V nedeljo se bo vršila velika revija čet na Banjici, kateri bodo prisostvovali kralj, kraljevska rodbina diplomatki zbor, vojaški atašeji ter zastopniki vseh vojaških in civilnih oblastev. Ta revija čet bo največja, ki se je doslej vršila na teritoriju naše države po uedinjenju. Udeležilo se je bo nad 20.000 oficirjev in vojakov.

• **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla po dolgi bolezni ga. Marija Vidmarjeva, soproga rudniškega paznika v pokoju. Pogreb bo v soboto ob 3 pop iz mrtvašnice splošne bolnice. V Ločah pri Poljčanah je umrla ga. Hedvig Hönigmannova, nadučiteljeva soproga. Truplo prepeljejo v Ljubljano, kjer bo pogreb danes ob 4. pop. iz kapelice pri Sv. Krištofu. Pokojnicama blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Natečaj za rezervne častnike.** V svrho popolnitve inženjersko tehnične stroke sprejme inženjensko-tehnični oddelek ministrstva vojske in mornarice do 30 rezervnih častnikov v aktivno službo. Kandidati naj se prijavijo do 1. decembra 1928. gori omenjenemu oddelku. V poštev prihajajo kandidati v podporočniškem činu do vštetega kapetana 1. razreda, ki so v čatniškem činu prebili dvomesečne vaje. Opraviti morajo tudi izpit za čin administrativnega podporočnika inženjersko-tehnične stroke. Interesente opozarjamo na razpis v 93. številki »Uradnega lista«.

• **Izpraznjeno mesto upravnika pri pošti Ljutomer (III. r) in mesto starešine pri pošti Maribor 3.** Prosilci za eno kot drugo mesto naj pošljejo s 5 Din kolkovano prošnjo na poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani.

• **Reklamni plakati kulturne razstave »Tisk« v poštnih prostorih.** Na prošnjo Saveza grafičkih radnika Jugoslavije in Udruženja jugoslovenskih novinarjev, sekcija v Ljubljani, je poštni minister dovolil, da se smejo na poštnih poslopjih in v poštnih prostorih obešati plakati kot reklama kulturne razstave »Tisk«, ki bo v Ljubljani od 7. do 21. oktobra t. l. Pošte se s tem pozivom uradno opozarjajo, da v tem pogledu interesente podpirajo.

• **Fond hrvatskih mučenikov.** Kakor smo svojedobno že omenili, se je v Zagrebu osnoval fond za oskrbo in vzgojo sirot po hrvatskih narodnih mučenikih Stjepanu Radiću, Pavlu Radiću in dr. Basaričku. Po vesteh hrvatskih listov je ta fond narasel doslej na 488.846 dinarjev. Med drugimi so za fond prispevali: Klub KDK 100.000 Din, oblastni odbori zagrebške oblasti 50.000 Din, osiješke oblasti 50.000 Din, splitske oblasti 50.000, dubrovniške oblasti 20.000 Din, Oblastna hranilnica zagrebške oblasti 25.000 Din, Hrvatska seljaška zadružna banka 25.000 Din, mestna občina Vinkovci 20.000 Din, veleindustrijalec Milan Prpić 50.000 Din, Anton Gottlieb 10.000 Din Zagreb je načelno votiral znesek, katerega višino bo določil občinski svet.

• **K voznemu redu na rogaški železnici** smo prejeli še naslednji dopis: Železniška odnosno poštna uprava vedno bolj zapostavlja prometno Sotlsko dolino. Poleti je bila brez povoda odpravljena postaja Mestinje za sezijske vlake, sedaj pa je zaradi novega voznega reda odpadla poštna avtozveza k popoldanskemu vlaku, ki prihaja v Celje ob pol 16. Posledica je, da je treba oditi n. pr. iz Podčetrtka še dopoldne (tudi z vozom), dočim je bilo prej mogoče priti v Celje v 2 urah Vzroka tem spremembam ne poznamo Tudi prebivalstvo ob rogaški progi je z novim redom nezadovolino. V čigavem interesu si torej dovoljuje prometna uprava take kaprice? Kot zainteresirani davkoplačevalci zahtevamo pojasnila, odnosno izpremembe voznega reda.

• **Češkoslovaški Narodni dom v Zagrebu.** V Zagrebu se bo prih. leto zgradil češkoslovaški Narodni dom Delniška družba že razpolaga z glavnico 2.000.000 dinarjev.

• **Potreba znamk po 1.50 Din.** Nekatere gospodarske zbornice so ministrstvo pošte in brzojava opozorile, da se občuti potreb poštnih znamk po 1.50 za inozemstvo, in to zlasti v krajih z večjim tujskim prometom, ker je prostor, določen na razglednicah za adrese in obvestila zelo omejen in je neugodno zmanjšavati ga še z nalepljenjem dveh do treh poštnih znamk.

• **Angleški oficirji na izletih v Jugoslaviji** Kakor poročajo iz Splita, so oficirji angleških vojnih ladij napravili v zadnjih dneh več skupnih izletov po okolici Splita, mnogi pa so posetili Ljubuški Livno in Plitvička jezera. Vsi so bili očarani od lepote naših krajev. Viceadmiral Kellg je izjavil, da so njegovi oficirji izrazili željo, naj bi vsako leto posetili jugoslovenski Jadran, in da bo njegovo poročilo vojnemu ministrstvu v Londonu le iskrena pohvala za Dalmacijo in jugoslovenski narod Angleška eskadra bo zapustila danes splitsko pristanišče.

• **Sprejem v naše državljanstvo.** Z odlokom ministrstva za notranje zadeve so sprejeti v državljanstvo naše kraljevine: slaščičar Anton Pušner v Ljubljani, dijak Franc Kleč v Kranju in mlekar Robert Bom v Ljubljani.

Finesa in lepota damskih plaščev

tvrdke Fran Lukič v Stritarjevi ulici presega vsako pričakovanje tudi dam najfinejšega okusa.

• **Preureditev selske poštne dostave v Rankovcih.** V preteklem mesecu se je selska dostava tako preuredila, da dostavlja selski pismonoša ob ponedeljkih, sredah in petkih v kraje: Tišina, Murski Petrovci, Sodišinci,, Gederovci, Krajna in Borejci ob torkih četrtkih in sobotah pa v kraje: Gederovci, Sodišinci, Murski Petrovci, Petanici, Tišina Trepovci, Gradišče in Vanča ves.

• **Selska dostava v Št. Vidu pri Stični** se je v zadnjem času razširila še na Artižo vas.

• **Prirodna zanimivost.** Iz Prevalj nam pišejo: Na dvorišču tukajšnje Riflove gostilne stoji divji kostanj, ki si je nadel letos čisto svojevrstno jesensko obleko. Ena polovica je namreč vsa jesenska, z rumenim listjem, dočim je druga polovica v cvetju kakor spomladi. Bržčas bi pokojni Cankar tudi o tem kostanju dejal, da je »posebne sorte...« — Z drugega kraja Slovenije, iz Cerknice pa nam je sodni uradnik g. Rožanc poslal cvet z jablane, ki ima enako čudno jesensko kaprico: v cvetju se nahaja le polovica krone, dočim druga polovica ne cvete.

• **Nesreča na samoborskem kolodvoru.** Na kolodvoru v Samoboru se je predvčerajšnjim opoldne pripetil tragičen dogodek. Devetletna hčerka mizarskega pomočnika Dragotina Pospišila, Helena, je nesla svojemu očetu kosilo. Šla je po železniškem tiru. Stroj, ki je manevriral, jo je zadel in jo smrtnonevarno poškodoval. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je nesrečna deklica kmalu nato izdihnila.

• **Škrlatinka v Sarajevu.** Na podlagi mnenja zdravniškega sveta so bile v Sarajevu predvčerajšnjim zaprte vse nižje in srednje šole zaradi epidemije škrlatinke, ki se je v bosenski prestolnici močno razširila.

• **Fresco-portret, ki najbrže predstavlja kralja Tomislava.** Včeraj je bila v Splitu javno razstavljena originalna fresco-slika, ki so jo razkrili v cerkvi sv. Mihajla v Stonu in ki po mnenju mnogih hrvatskih zgodovinarjev in arheologov predstavlja portret kralja Tomislava. Slika bo pozneje razstavljena tudi v umetniškem paviljonu v Zagrebu

• **Trinajstletni paglavec vršil atentat na ženske toalete.** V Beogradu je prošlo nedeljo policija aretirala trinajstletnega dečka Josipa Jagića, ki je v mraku izvršil več atentatov na ženske toalete ter jih pobarval s temnomodro oljnato barvo. Ker še ni 14 let star, ga je policija izročila starišem, da ga kaznujejo. Nekatere dame zahtevajo odškodnino potom sodišča.

Moderne pletene obleke

iz lastne delavnice v najmodernejših vzorcih vedno v zalogi. 991

Po meri v najkrajšem času

F. & M. ROZMAN, Židovska ul. 7.

Nizke cene! Nizke cene!

• **Samomor 70 letnega starca.** V Sarajevu je predvčerajšnjim izvršil samomor 70 letni starec Josip Anić, ki se je zastrupil z večjo količino kisline. S svojo ženo je v zadnjem času živel v veliki bedi. Umrl je v tamkajšnji državni bolnici.

• **Na razstavi sadja na Ljubljanskem velesejmu** od 7. do 14. t m. bodo razstavljena jabolka v glavnem razdeljena v dve skupini: jabolka užitna v jesenskem, odnosno zgodnjezimskem času, in ona prava zimska. Svetujemo, da si interesenti ogledajo to sadno razstavo.

• **Mercedes-Benz zopet zmagal.** Pri rednih rekordnih dirkah v Ostmalle je sijajno zmagal Mercedes v dirkalnem in turnem razredu. V dirkalnem razredu Caracciola-Mercedes, srednja hitrost 195 km. V turnem razredu baron Wentzel-Mercedes, srednja hitrost 165 km To je bila prva dirka po vojni v Belgiji z nemškimi vozovi in vozači so jih splošno občudovali. Avtomobili Mercedes so vozili kakor vedno s priznanimi pnevmatikami Continental. 1930

• **Trdovratno zaprtje, hemeroide, črevesne katarje, napetost, bolečine v bokih** odstraniš s prirodno grenčico »Franz-Josef«, ako zjutraj in zvečer spiješ malo kupico Znanstveniki zdravilne vede trdijo, da je grenčica »Franz-Josef« uporabljiva celo pri ranjenem črevesu brez vsakih bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

• **Ciril Metodova družba** je prejela iz nabiralnika v gostilni pri Bergantu, Ljubljana (Trnovo), 73.75 Din Lepa hvala! 1927

• **Iz državne službe.** G. inž. Dragotin Rozman je imenovan za inženjerja v sedmi skupini I. kategorije pri ministrstvu za javna dela. 1925

Iz Ljubljane

u— **Vojaški manevri ljubljanske garnizije.** V večjem obsegu so se sedaj pričeli vojaški manevri ljubljanske garnizije. Včeraj ponoči je ljubljanska posadka imela nočne manevre v bližnjih krajih Gorenjske. Posamezne edinice so se vračale zjutraj okoli 8 v mesto Čeprav so bili napori precejšnji, so posamezne čete pokazale med korakanjem po mestu ves elan in strumnost. Prihodnje dni se bodo vršili v okolici Kamnika in Trojan večji vojaški manevri.

u— **Zadnja pot g. Josipa Schönbergerja.** Včeraj ob 14. se je vršil iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu pogreb šefa odseka razsvetljave v opernem gledališču g. Josipa Schönbergerja, ki ga je tako nenadno pokosila bela žena. Na njegovi zadnji poti so ga spremili številni znanci in prijatelji, ki si jih je pridobil tekom let med nami. Zastopana je bila dalje uprava gledališča z g. Otonom Župančičem na čelu ter skoro celokupno gledališko osobje. Na krsto je bilo položenih več lepih vencev. Operni zbor je zapel pred mrtvašnico pri Sv. Krištofu ganljivo žalostinko »Vigred«, na kar je krenil sprevod za glavnim kolodvorom na pokopališče k Sv. Križu, kjer je bil pokojnik položen k večnemu počitku.

u— **Šentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11.** je izposodila meseca septembra t. l. 3009 strankam 10.916 knjig, v letošnjem letu skupaj 30.096 strankam 110.826 knjig Knjižnica posluje vsak delavnik od 15. do pol 20., od 1. okt. do 31. marca tudi ob sobotah in nedeljah od 10 do 12 dopoldne ter izposoja slovenske, srbo - hrvatske, češke, ruske, poljske, nemške, francoske, italijanske, angleške, esperantske knjige in moderne liste vsakomur kdor se zadostno legitimira. Na razpolago novi popolni tiskani imeniki knjig, ki jih kupi, da si napišeš številke knjig doma.

u— **SK Grafika** prične s plesnimi vajami v nedeljo 7. oktobra ob treh popoldne v zeleni dvorani hotela »Uniona«.

u— **Kam boš šel jutri zvečer?** Seveda na trgatev grozdja, katero bo priredil pevski odsek Gospodarskega in izobraževalnega društva SDS za dvorski okraj in ki bo točno ob 19 uri v vseh prostorih gostilne g Usenika na Borštnikovem trgu. Ta trgatev bo ena najzanimivejših, ker bodo pripeljali v soboto zjutraj v Ljubljano z 8 pari konj velik grozd, ki bo zvečer razstavljen pri Usenku.

u— **Življenje in umiranje v Ljubljani.** Po uradnih podatkih mestnega fizikata se je meseca septembra rodilo v Ljubljani 135 otrok (72 moškega in 63 ženskega spola), med temi 5 mrtvorojencev, umrlo pa je 43 moških in prav toliko žensk, skupaj torej 86 oseb, in sicer: 18 oseb za jetiko, 7 za prirojeno slabostjo, 7 za vnetjem črevesa, 6 za boleznijo na srcu, 6 za rakom, 5 za ostarelostjo 4 za pljučnico, 3 za boleznijo na sopilih, 3 za vnetjem ledvic, 2 za škrlatinko, 2 za boleznijo na želodcu, 1 za vnetjem možganske mrene, 1 za omehčanjem v hrbteničnem mozgu, 1 za vnetjem slepiča, 1 za zamotanjem črevesa, 1 za krčenjem jeter, 1 za novo tvorbo, 1 za porodniško mrzlico, 9 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 7 oseb pa vsled smrtnih nezgod. Na nalezljivih boleznih je obolelo 21 oseb: 10 na legarju, 6 na škrlatinki, 2 na ošpicah, 1 na griži, 1 na davici in 1 na krčeviti odrevenelosti.

u— **Plesne vaje ASK Primorja** se bodo pričele v nedeljo 7. t. m. ob 20. v beli dvorani hotela »Uniona«. Pod vodstvom diplomiranega plesovodje g. Jenka se bodo poučevale naslednje novosti: foxtrott, fox anglais, slow fox, taragana, new yales blues, twist, english waltz. Ker je vstop le strogo proti vabilu, prosimo cenjene interesente, da javijo svoj naslov v svrho dostavitve vabila na naslov inž. Debeljak, Masarykova cesta 1-I. Akademikom je dovoljen vstop brez vabila, če se izkažejo z akademsko izkaznico. — ASK Primorje. 1929

u— **Friderik Veliki. (IV. filmsko predavanje ZKD).** V soboto in nedeljo bo predvajala ZKD ob spremljevanju predavanja prof. Volavška monumentalni historični film Friderik Veliki, ki nam kaže mladost in življenjsko dobo Friderika Velikega, ustanovitelja nekdaj mogočne Prusije.

u— **Jugoslovensko-angleško društvo** bo pričelo zopet z rednim poukom angleščine pod vodstvom ge. Copelandove, lektorice na univerzi, in nekega drugega angleškega državljana. Reflektanti naj se javijo v društvenem lokalu v Šelenburgovi ulici 7-I., desno, vsak dan od 18. do 19. 1924

u— **»Za zdravje otroka«,** v pomoč bolni in siromašni deci, za skrb in varstvo zapuščenih otrok, za zboljšanje socijalnih razmer potrebujemo podpore, zato se obračamo do ljubljanskega občinstva, da vsakdo po svoji moči pokloni skromen dar na cvetlični dan »Atene« v soboto in nedeljo 6. in 7. t. m. 1926

u— **Zveza slovenskih vojakov v Mostah** bo priredila v soboto 6. t. m. veliko trgatev grozdja s plesom in zelo pestrim sporedom v gostilni »pri Štoru« v Vodmatu. Za dobro kuhinjo in pijačo vsestransko poskrbljeno. Vljudno vabi vse člane in prijatelje društva — odbor. 1933

u— **Otvoritvena plesna vaja krožka Tabor** se vrši v nedeljo 7. oktobra ob 20. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Sodeluje Sokolov prvovrstni jazz. 1911

u— **Plesne vaje** družabnega odseka državnih rač. uradnikov se bodo pričele 17. t. m. ob 20 v zeleni dvorani hotela »Uniona«. Interesenti naj javijo pristop in naslov tajnici odseka, Finančna delegacija, Krekov trg. — Odbor. 1921

u— **Kdor želi za 2 Din vagon premoga** ali 100 kg težkega prašiča, vrečo moke, zaboj sladkorja, kolo itd naj kupi tombolsko tablico Društva za zagradbo Sokolskega doma v Šiški. Tombola bo 7 t. m. ob 3. popoldne na Kongresnem trgu. 1932

u— **Vsi filatelisti so vabljeni,** da se udeleže propagandnih sestankov, katere bo prirejalo Slovensko filatelistično društvo v Ljubljani vsako nedeljo od 9. zjutraj dalje v prostoru Narodne kavarne v posebni sobi Začetek v nedeljo 7. t. m.

u— **Male tatvine.** Na dvorišče nekega trgovca v Rožni dolini so se utihotapili preteklo noč neznani ponočnjaki, ki so mu obrali vso trto, ki se spenja ob hiši Zlikovci so odnesli nad 20 kg grozdja in napravili s tem nad 100 Din škode. — Hlapcu Feliksu Repovžu, uslužbenemu pri gostilničarju Kalanu na Polianski cesti, je 3. t. m. ob 7. zjutraj odpeljal neznan kolesarski tat iz veže hiše št. 26 na Resljevi cesti 2000 Din vredno kolo znamke »Dürkopp«.

u— **Drobna policijska kronika.** Od srede na četrtek so bili priavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina kolesa, 1 tatvina grozdja, 1 telesna poškodba, 1 prestopek neprevidne vožnje s kolesom, 1 prestopek ogražanja osebne varnosti in oviranja prometa, 1 samomor, 1 popadljiv pes, 1 izgred 3 prestopki zglaševalnih predpisov, 15 prestopkov predpisov o zapiranju trgovin, 9 prestopkov cestnega policijskega reda in 4 pestopki avtomobilskih predpisov. Aretaciji sta bili izvršeni 2. in sicer: 1 zaradi vlačugarstva in 1 zaradi pijanosti.

u— **Plesne vaje SK Svobode** bodo vsako soboto v zeleni dvorani Uniona od 20. do 24. ure. Otvoritev v nedeljo ob 20. uri. Vabila se reklamirajo pri P. Kovaču, Miklošičeva cesta. 1934

Iz Maribora

a— **Koncert v kaznilnici** pripravlja mariborsko Podporno društvo za odpuščene kaznence za nedeljo 21. t. m. dopoldne, in sicer za svoje člane in povabljene goste. Na sporedu bodo pevske in glasbene točke, govor in deklamacije.

a— **Nov nemški list v Mariboru.** Izdajatelji tednika »Montagspresse« bodo baje pričeli z izdajanjem novega nemškega lista, ki bo izhajal le po potrebi. Imenoval se bo »Extrablatt«.

a— **Tretji samomor ta mesec.** V tretje gre rado. Tako je tudi ta mesec pri samomorih v Mariboru. Od 1. do 3. t. m. je bilo vsak dan beležiti po en primer samomora. V sredo se je v drvarnici svojega stanovanja v Peslovi ulici obesil Konstantin Motovž 50 letni lakirnik v železniški delavnici na Koroškem kolodvoru. Žena Marija je policiji izjavila, da je ostal nje mož zaradi neke obolelosti že zjutraj doma, kmalu popoldne pa ji je dejal, da si bo vzel življenje, vendar je ona njegove besede vzela le za šalo. Na lice mesta došli policijski zdravnik dr. Zorjan je mogel ugotoviti samo smrt. Za vzrok samomora oblastva še ne vedo.

a— **Promet z nepremičninami.** Posestnica Ana Sokanova je prodala Josipu in Berti Kadermas na Melju hišo št. 13. v Kraljeviča Marka ulici.

Iz Celja

e— **Glasbena Matica v Celju** ima svoj redni občni zbor v torek 25. t. m. v prostorih Glasbene Matice. Vabljeni so vsi člani in prijatelji tega važnega kulturnega zavoda v Celju.

e— **Uršulski sejem.** V petek 21. t. m. se bo vršil uršulski sejem (za živino in kramarsko blago).

e— **Celjski Sokol** se proslave proboja solunske fronte v Beogradu ne bo udeležil, ker ni dobil nikakih legitimacij.

e— **Trije vinski bratci in pretepači.** Trije delavci v apneniku so se domenili v sredo, da ga bodo zopet enkrat pošteno pognali, to se pravi, se ga napili in po možnosti tudi stepli. Miha, Janez in France so odšli po delu v mesto, kjer so zavžili večjo množino alkohola. Okrog 23. ure so se vračali preko savinjskega mosta na Breg, kjer so začeli razgrajati in nadlegovati mimoidoče pasante. Bili so tako agresivni, da so ljudje pred njimi bežali in klicali na pomoč policijo Strojnik Rebernik se je vračal ob tej uri domov k svoji materi na Breg. Brez vsakega povoda ga je troperesna deteljica napadla, ga pobila na tla in tokla s kamenjem Šele večji moški družbi se je posrečilo, rešiti ga iz rok pretepačev, katere je nato došla policija aretirala in spravila na varno, kjer bodo počakali plačila. Še preden je prišla policija, so razbili okna na neki vili na Miklavževem hribu, ker jih je eden izmed stanovalcev pozival k redu.

e— **Obupal je nad svojim življenjem.** 4. t. m popoldne so našli v Malejevem gozdu v Spodnji Hudinji pri Celju obešenega dninarja Jurija Ocvirka, ki je nazadnje služil pri g. Svetlu v Gaberju. Prej je bil uslužben kot delavec v opekarnah po raznih krajih, tako tudi v Zagrebu. Pri svojem delu si je nakopal bolezen, proti kateri je zaman iskal leka pri zdravnikih in v bolnicah. Nazadnje se je odločil, da si sam konča svoje bedno življenje.

Popolnoma novo! Premijera!

Kolo ljubavi

velefilm po izvrstnem romanu E. Kleina »DER KÄMPFER«

V glavnih vlogah priznani umetniki

Marcella Albani
Wilhelm Dieterle

in drugi.

Rafinirana žena s skrivnostno preteklostjo. V slikarjevem atelieju. Varanje moža. Ljubimkanje in grešna strast. Smrt radi razburjenja v naročju ljubimca. — Nova pota. Novo življenje.

Mladini prepovedano.

Predstave ob 4, pol 6, pol 8 in 9. uri.

KINO IDEAL.

Dama

hoče biti elegantna si preskrbi vse kar je najnovejše pri

P. Magdič, Ljubljana.

Iz Kranja

r— *Še o pouku obrtnih vajencev.* Preteklo nedeljo je sklicalo predsedstvo šolskega odbora obrtno-nadaljevalne šole sestanek obrtništva, da se končno določi razpored šolskega pouka vajencev na obrtni šoli v soglasju z željami obrtnikov. Z večino glasov je bil sprejet predlog, da ostane dosedanji razpored pouka ob nedeljah in ob četrtkih dopoldne. S tem je prihranjena mestni občini instalacija električne luči v ljudski šoli za obrtnonadaljevalno šolo, ki bi znašala okrog 5000 dinarjev.

r— *Slavnostna akademija.* Jutri zvečer bo priredila Narodna čitalnica v Narodnem domu slavnostno akademijo. Sodelovala bosta ga. Olga Kolarjeva, bivša članica ljubljanske opere in čitalnični orkester. O pomenu proboja solunske fronte bo predaval orožniški major g. Telemah Janković.

r— *Identiteta nedeljskega obešenca.* V torkovi številki smo poročali o neznanem obešencu, ki si je prostovoljno končal življenje pod Šmarjetno goro na Gorenji Savi. Sedaj so ugotovili, da je to Anton Kocjan, bivši uradnik pri mestnem vojaškem uradu v Mariboru. Zadnje mesece je Kocjan služboval pri občinskem uradu na Bledu. Tukajšnji mestni tajnik g. Engelmann je spoznal Kocjana po fotografiji, ki so jo napravili orožniki v mrtvašnici. Včeraj se je obrnila na občinski urad tudi mariborska mestna občina z vprašanjem po podatkih o neznanem obešencu. Nesrečnik zapušča v Mariboru ženo in tri otroke.

Iz Litije

i— *Predavanja za delavstvo.* Prosvetni odsek Delavske zbornice je poklonil litijskemu delavstvu v izobraževalne svrhe skioptični aparat, ki bo dobro služil pri predavanjih. V svrho organizacije rednih predavanj se je sklicalo posvetovanje, na katero so bile povabljene naše kulturne delavske organizacije. Sestanek je pokazal lepo složnost in je upati, da bodo poučna predavanja zanimala vse delavstvo. Predavanje bosta vodila skupno Delavska kulturna zveza «Svoboda» in Narodno-socijalna zveza, ki sta tudi izvolili naslednji odbor: predsednik g. Bizjak, tajnik in blagajnik g. Avšič, odborniki pa gg. Sluga, Končar, Habič in Bučar. Odbor bo v najkrajšem času pričel s predavanji, ki se bodo vršila redno vsak teden.

i— *Dr. Ukmar Polde, okrajni zdravnik v Litiji,* se bo z 10. t. m. preselil iz Koblerjeve hiše v Oblakovo. 1918

i— *V nedeljo na Sv. Planino pri Zagorju!* V jesenski seziji so našim planincem, posebno onim iz Ljubljane, Zasavja, celjske okolice in Savinske doline priljubljeni izleti v Zasavske hribe. Mnogo je teh prijaznih vršičev, vse pa prekaša Sv. Planina s smrekovim gozdičem na vrhu planine Javor. Litijska podružnica SPD, ki je lastnica svetoplaninske planinske koče, bo povedla svoje članstvo v ta raj Zasavja v nedeljo 7. t. m. Opozarjamo na nedeljski izlet vse ljubitelje Zasavja. Izletniki se bodo odpeljali do Zagorja z vlakom, ki gre iz Ljubljane ob 7.45. Iz Zagorja vodi več markiranih poti. Posamezne skupine bodo vodili odborniki. Koča je z vsem preskrbljena.

Iz Trbovelj

t— *Umrli so:* Seničar Marija, hči rudarja, 22 ur; Kajba Janez, sin rudarja, 8 mesecev; Ule Ivan, sin rudarja, 1 leto; Platinovšek Ivan, sin rudarja, 1 leto; Zavrl Ana, hči posestnika, 2 mes.; Knez Jožefa, hči posestnika, 1 leto in pol; Setinšek Franc, rudar v p. 65 let; Deželak Marta, zasebnica, 26 let; Šuln Milan, sin rudarja 1 mes.; Zupan Alojzija, hči rudarja, 1 leto.

t— *Na trgovski nadaljevalni šoli* v Trbovljah se prične redni pouk v nedeljo, 7. t. m. ob 8. zjutraj. Vajenci in vajenke naj se zbero ob označeni uri pred šolskim poslopjem na Vodi.

t— *Posvetovalnica za matere* posluje vsak ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure.

Sport

Nedeljske nogometne tekme v Ljubljani

Finale za poškodbeni fond LNP. — Nadaljevanje prvenstvenih tekem.

V Ljubljani se izvede v nedeljo zopet obsežen nogometni program, v katerem bodo zaposleni Primorje, Ilirija, Slovan, Hermes, Jadran in Svoboda.

Predvsem izvede v nedeljo LNP letošnji pokalni finale za poškodbeni fond; Ilirija ima tu za nasprotnika outsiderja Svobodo, ki je pokazala v zadnjih mesecih izvanreden napredek ter se je preko Slovana in Hermesa (3 : 1 in 4 : 2) prebila v finale. Za klub je nastop v pokalnem finalu gotovo izreden uspeh, ki ji bo v spodbudo za borbo z dolgoletnim podsaveznim prvakom Ilirijo.

Med prvenstvenimi tekmami gre večji pomen srečanju Primorje : Slovan. Slovanu se nudi v tem srečanju še enkrat prilika, da se z eventuelno zmago vzdrži v čelni skupini prvenstvene tabele kot reelen tekmec za prvo mesto. Ako proti Primorju podleže, se bo odločilni boj tudi letos vršil samo med Ilirijo in Primorjem, dočim se bo moral Slovan boriti s Hermesom šele za tretje mesto v tabeli. Drugo prvenstveno tekmo absolvirata Hermes in Jadran, po svoji trenotni formi dva precej enaka nasprotnika.

Razvrstitev tekem je naslednja: Igrišče Primorja: ob 10.15 Hermes rez. : Jadran rez., ob 14. Primorje rez. : Slovan rez., ob 16. Primorje : Slovan. — Igrišče Ilirije: ob 14. Ilirija : Svoboda, ob 15.45 Hermes : Jadran.

Službene objave LPN.

Iz seje poslovnega odbora dne 3. t. m.

Za nedeljo dne 7. t. m. se določijo naslednje tekme: na igrišču SK Ilirije: ob 14. finalna pokalna tekma za poškodbeni fond SK Ilirija : SK Svoboda, ob 15.45 prvenstvena tekma ŽSK Hermes : SK Jadran, dopoldne na igrišču Primorja: ob 10.15 prvenstvena tekma ŽSK Hermes rez. : SK Jadran rez., popoldne ob 14. ASK Primorje rez. : SK Slovan rez., ob 16. ASK Primorje : SK Slovan. Službo na igrišču SK Ilirije opravlja: blagajno SK Svoboda, nadzor nad blagajniško in rediteljsko službo g. Kovač in vsak klub po tri reditelje za čas obeh tekem. Na igrišču Primorja opravlja dopoldne rediteljsko službo g. Matjašič ter vsak klub postavi po tri reditelje, popoldne vrši blagajniško službo ASK Primorje, nadzor nad blagajniško službo gospod Bajec, rediteljsko službo gospod Ček. Vsak klub postavi po tri reditelje za čas obeh tekem. Biljeterje k popoldanskim prireditvam postavi podsavez.

Protest SK Javornik proti verifikaciji prvenstvene tekme SK Javornik : SK Slivnica, odigrani dne 23. IX. 1928. se zavrne, ker ni predložena v smislu pravil predpisana taksa.

Verificira se kvalifikacijska tekma SK Jadran : SK Reka 4 : 1, odigrana dne 23 IX. 1928., s tem se SK Jadran kvalificira za I. razred, dočim se SK Reka uvrsti v I. b razred.

Podsavezni poverjenik v Celju g. Stoklas se poziva, da predloži v treh dneh poročilo o prvenstveni tekmi SK Celje : Atletik SK, odigrani dne 30. IX. 1928.

Upravnemu odboru se preda v postopek SD Rapid, ker ni predal pri pokalni tekmi, odigrani dne 30. IX. 1928. s SK Železničar postave moštva na predpisani tiskovini.

Čitajo se s pravom nastopa dne 5. t. m. za SK Krakovo Kopše Vlado, Slavič Franc in Vinšek Franc in za SK Jadran Niederkorn Štefan, z dnem nastopa 12. X. 1928. za SK Krakovo Sajovic Franc, za SK Ilirijo Dramičanin Miodrag, za SK Slavijo Potekal Ivan in za SK Jadran Plachota Stanko, Milač Milan, s pravom nastopa dne 5. IV. 1929 za SK Jadran Kosmač Ludvik.

Anulira se čitanje igralca Globelnik Vladimirja za SK Grafiko, ker preklicuje prijavo ter ostane še nadalje član SK Slovana.

SK Krakovo odjavlja naslednje igralce: Cesarec Zvonko, Privšek Albin in Šivic Silvester.

Tajnik II.

Nova hazena družina se sestavlja v okviru TKD Atene pod pedagoškim načelstvom profesorice, vodstvom strokovnjaka in zdravniško kontrolo. Opozarjamo cenjene starše in gospodične (od 12 leta dalje) na ugodno priliko. Hazena sport pospešuje razvoj zdravega, elastičnega v prosti naravi okrepljenega telesa, uri v duševni kombinaciji, pripravljenosti in odpornosti. Vabimo k vpisovanju novih članic, ki se vrši danes 5. t. m. od 15. do 16. v ortopedskem zavodu Mladika, pritličje, Šubiceva ulica. Prvi sestanek novih hazenašic in vseh onih, ki se zanimajo za moderno panogo ženskega sporta, bo isti dan ob 16 v sosednem liceju, pritličje, 2 a razred, kjer bo temeljito obrazložil pomen in cilj hazene g. Baltezar. Zimski trening se vrši v telovadnicah, poletni na prostem.

Službeno iz JHSa. Danes ob 21. uri v damskem salonu kavarne Emona važna seja u. o. Navzočnost vseh odbornikov nujno potrebna. — Tajnik.

Vsem kolesarjem! Dirka za gorsko prvenstvo Slovenije se ne bo vršila v nedeljo, 7. t. m. Termin določimo kasneje. Pokrajinski odbor Kot. Saveza za Slovenijo.

Dirka Ljubljana - Podsused 135 km bo v nedeljo 7. t. m. Start ob 8.30 pri 2 km na Dolenjski cesti v Ljubljani. Proga vodi preko Novega mesta, Kostanjevice, Samobora; cilj v Rakitju pri Podsusedu. Dirke se lahko udeleže vsi člani klubov, včlanjenih v Kot. Savezu. Izmenjava kolesa dovoljena le, ako je kolo tako poškodovano, da ni več porabno. Defekti gume ne pridejo v poštev. Prijavnina 15 Din. Pozivamo vse verificirane dirkače, da se te dirke polnoštevilno udeleže. — Pododbor Ljubljana-mesto.

Kriza v Gradjanskem. Z ozirom na vesti o izstopu dveh funkcijonarjev in dveh igračev iz kluba, objavlja upravni odbor Gradjanskega pojasnilo, v katerem pravi, da g. Weiss že od leta 1923 ni več član kluba, a da prof. Graf ni izstopil, temveč da je le iz zdravstvenih razlogov odložil svoje funkcije. Ravno tako ni izstopil znani vratar Mihelčič. Pač pa potrjuje objava Gradjanskega izstop Gillerja ter dostavlja, da bi se morala ljubezen Gillerja do modrega dresa Gradjanskega manifestirati edinole v sportnem delu in v disciplini, nikakor pa ne v zahtevah, ki prekoračijo meje amaterstva.

Zimsko-sportni znak. Jug. zimskosportni savez je ustanovil v svrho povzdige zimskih sportov in vzpodbude zimskosportnih tekmovalcev po vzgledu velikih držav zimsko-sportni znak, ki se bo podeljeval sportnikom, ako dosežejo predpisane sportne uspehe, v treh razredih. Pravilnik za zimskosportni znak izide v tisku obenem s saveznimi pravili in tekmovalnimi pravilniki; za danes objavljamo le glavna določila za dosego tega znaka. Tekmovalec mora doseči predpisane uspehe v glavni preizkušnji in v izpopolnilni preizkušnji. V glavni preizkušnji morajo doseči smučarji določen maksimalni čas v smuškem teku na daljavo ali pa v vztrajnostni tekmi, in v skokih v daljavo vsaj 20 m in oceno stila 16; drsalci pa morajo doseči na savezni tekmi vsaj 70 odst. po razpisu dosegljivih točk. V izpopolnilni preizkušnji, morajo doseči vsi sportniki 4 različne predpisane rezultate in sicer: 1. v teku na 100 m vsaj 13.6 sek., 2. v teku na 800 m 2 min. 40 sek. ali na 3000 m 12 min. ali v plavanju 100 m 1:30 m, ali 400 m 7 min., ali 1500 m 30 min. 3 v skokih v daljavo vsaj 4.50 ali v višino 1.30 m, ali v višino s palico 2.50. 4. v metih krogle z obema rokama 14 m ali diska 43 m ali kopja 55 m ali pa plavanje kot preje. Tekmovalec, ki doseže te predpisane rezultate, prejme zimskosportni znak v bronu. Ako doseže tekmovalec poleg teh predpisanih preizkušenj eno državno prvenstvo v smučanju ali drsanju, prejme znak v srebru. Tekmovalec pa, ki bi dosegel poleg predpisanih preizkušenj v enem letu vsa razpisana državna prvenstva v smučanju ali drsanju (najmanj dva) ali pa v eni zimskosportni disciplini trikrat zapored, prejme znak v zlatu. — Vsi rezultati se morajo doseči v času enega leta. Tekmovalci, ki se žele prijaviti za dosego Zimskosportnega znaka prejmejo pri tajništvu JZSS posebno prijavno polo, na kateri se jim potrdi vse dosežene uspehe, nakar vrnejo polo savezu, ki rezultate verificira in podeli znak. — JZSS.

Kolesarji, jutri zvečer ob 7. k Novemu svetu. G. Zalokar bo predvajal s svojim kino-aparatom posnetke letošnjih prvenstvenih in medklubskih dirk. Vabljeni vsi dirkači in prijatelji kolesarskega sporta. — Pododbor Ljubljana-mesto.

Lahkoatletski juniorski meeting, ki ga je razpisal SK Ilirija, se izvede v nedeljo 7. t. m. ob 10. dopoldne na prostoru SK Ilirije. Podrobnosti še objavimo jutri.

SK Ilirija, nogom. sekcija. Danes od 16. dalje trening I. skupine (I. moštvo in rezerva). Rezerva igra ob 16.30 trening z Jadranom na dva gola. V nedeljo igra I. moštvom s SK Svobodo, rezerva v Novem mestu z SK Elanom. — Načelnik.

SK Slovan, nogom. sekcija. Seja sekcijskega odbora danes ob 20 uri pri Lloydu. Pozivam gg. Škofic, Grm, Cirovič, Volkar, Globelnik, Skalar in Pečar! — Točno!

* *SK Svoboda.* Danes članski sestanek I. in II. garniture ob 20. v Gradišču. Posebno vabim gg. Jereb, Večerin, Šušteršič, Lavadinovič. V nedeljo pokalna tekma s SK Ilirijo in trening II. garn. s SK Svobodo Moste. — Načelnik.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 4. oktobra 1928. **Višina barometra 308.8 m**

Kraj opazovanja	Čas	Barom	Temper	Vlaga %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7 ur
Ljubljana		[illegible]71	[illegible]	9		1		
Maribor		753.5	4.0		SE 1	10		
Zagreb	8.	771	[illegible]0	90		1		
Beograd		772.6	8.0	85		1		
Skoplje								
Split		768.7	12.0	35	NE 4	10		
Sarajevo	7.							
Dubrovnik								

Solnce vzhaja ob 6., zahaja ob 17.37, luna vzhaja ob 20.30, zahaja ob 12.17.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 9.6 C, najnižja 5.0 C.

Dunajska vremenska napoved za petek: Oblačno, hladno in dež.

Gospodarstvo

Zboljšanje vinskega pridelka

Zaradi hladne pomladi, hladne in deževne

Radi hladne pomladi, hladne in deževne jeseni, deloma pa tudi toče, je letos vinska trta v razvoju zaostala. Lepi jesenski dnevi sicer pospešujejo zorenje grozdja, toda z ozirom na bližajočo se trgatev je le malo upanja na kvalitativno dobro trgatev.

Da se omogoči vinogradnikom zboljšanje za potrošnjo in trgovino najsposobnejšega letošnjega vinskega pridelka in s tem v zvezi dosega boljših cen za vinski mošt in vino, dovoljuje veliki župan vinogradnikom mariborske oblasti splošno zboljšanje vinskega moštva z zmerno uporabo sladkorja. Sladiti se sme le vinski most od začetka trgatve do 15. novembra 1928 v kraju pridelovanja, oziroma v njega neposredni bližini. Za zboljšanje vinskega mošta se sme uporabiti samo čisti konzumni sladkor v kristalih ali kockah raztopljen v moštu samem, ne pa v vodi. Uporaba vsakega drugega sladkorja je v smislu zakona zabranjena. Sladkorja se sme dodati moštu le toliko, da se doseže koncentracija mošta srednjih vinskih let. Sladijo naj se torej le mošti navadnega namiznega vino izpod 14 % sladkorja in mošti boljših kvalitetnih vin izpod 17 % sladkorja. Največ se sme dodati do 4 kg sladkorja na 100 m mošta.

Zaradi splošne dovolitve zboljšanja mošta vinogradnikom, odpadejo tozadevne prošnje za dovoljenje slajenja in naznanilo o izvršenem slajenju.

Ako nameravajo zboljšati mošt vinski trgovci, morajo imeti za to dovoljenje v smislu vin zakoona od pristojne oblasti in jim je postopati v smislu odredbe z dne 18. III. 1914. št. 12.264.

Vina samorodnih trt (šmarnice itd.) ni smatrati kot vina v smislu vinskega zakona, zato je rezanje mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in zboljšanje takih mešanic v smislu tega razglasa strogo zabranjeno. — Proti kršiteljem te prepovedi se bo postopalo po zakonu.

Vinogradnikom se priporoča, da z letošnjo trgatvijo, če bo vreme dopuščalo, odlagajo do konca oktobra, nikakor pa naj ne trgajo pred 15. oktobrom. Gnilo grozdje naj se pobira poprej, z zdravim grozdjem naj se čaka in izrabi jesensko solnce. En dan lepega vremena zboljša vinski pridelek za ¼ % in več, ako je trta zdrava. Na ta način je mogoče znižati potrebo slajenja mošta na minimum, ali pa v primeru trajno lepega vremena slajenja sploh ne bo potrebno.

Važna je prepoved rezanja mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in slajenje takih mešanic. Ta prepoved je bila potrebna, ker se je ugotovilo, da gre mnogo vina samorodnih trt tem potom kot pristno vino v konzum. Vinogradnikom kakor tudi vinskim trgovcem se v interesu dviga vinskega konzuma in vinske trgovine in izvoza naših vin v inozemstvo toplo priporoča, da upoštevajo vsebino navedenega razglasa in se po njej ravnajo.

= **Ogromni dobiček francoske družbe, ki eksploatira bakreni rudnik v Boru v Srbiji.** Družba Compagnie Francaise des Mines de Bor, Pariz, ki eksploatira največji rudnik bakra v naši državi, in sicer v Boru v Srbiji, je imela včeraj v Parizu občni zbor, kateremu je bila predložena bilanca za šestmesečno poslovno dobo do 31. marca 1927. Kosmati dobiček družbe je v tem razdobju znašal 22.8 milijonov frankov, **čisti dobiček pa nič manj kakor 19.5 milijona frankov ali 43 milijonov Din** napram 18 milijonom frankov v 12mesečni poslovni dobi 1926./27. **Ker znaša delniška glavnica te družbe le 19 milijonov frankov, je imelo torej podjetje v polovici leta več dobička kakor znaša vsa delniška glavnica.** Družba bo za polletno poslovno dobo izplačala isto dividendo (110 frankov na prednostne delnice in 107 frankov za osnovne delnice) kakor za celoletno preteklo poslovno dobo. Kakšne ogromne dobičke je imela družba v prejšnjih letih, nam daje slutiti dejstvo, da so tekom let poleg delniške glavnice od 19 milijonov frankov narasle rezerve kapitala in rezerve za obnovo na 79.6 milijona frankov, t. j. več kakor vse investicije, ki znašajo 65 milijonov frankov. Dočim naša domača industrija ječi pod težkimi davčnimi bremeni, vidimo, da delajo nekatera inozemska podjetja v naši državi ogromne dobičke. Vsekakor bi bilo treba razčistiti vprašanje, koliko davkov plačujejo taka podjetja, ki izkazujejo tako ogromne dobičke.

= **Zakon o mednarodni konvenciji o prevozu blaga in o mednarodni konvenciji o prevozu potnikov in prtljage na železnicah** je objavljen v prilogi «Službenih Novin» od 3. t. m. Za naše razmere je značilno dejstvo, **da so bile konvencije, ki so stopile že 1. t. m. v veljavo, objavljene šele 3. t. m., čeprav nosi priloga datum od 29. septembra.** Zanimiv je tudi razglas «Uradnega lista» od 1. t. m., v katerem se opozarja, naj si interesenti preskrbijo samo toliko obrazcev stalih tovornih listov za mednarodni promet, kolikor jih bodo potrebovali do 1. t. m., ker se bodo po tem roku rabili samo novi obrazci, ki so po konvenciji predpisani. Ker je bil ta razglas objavljen šele 1. t. m. in so ga interesenti dobili večinoma v roke šele 3. in 4. t. m., je seveda brez pomena. Za naše razmere pa je še bolj značilno, da tudi novih obrazcev, ki bi se morali od 1. t. m. brezpogojno rabiti v mednarodnem prometu, še ni in bodo interesentom baje šele danes na razpolago.

= **Vinski zakon.** Pred meseci je posebna komisija strokovnjakov izdelala načrt novega enotnega vinskega zakona ter ga poslala v izjavo prizadetim korporacijam in organizacijam, ki so po številnih anketah poslale komisiji svoje mišljenje in svoje pripombe. Na podlagi teh izjav je komisija izdelala definitivni projekt, ki bo v kratkem predložen Narodni skupščini.

= **Razpis ravnateljskega mesta na državnem posestvu v Belju.** Finančni minister je razveljavil svoječasno razpisano konkurenco za mesto ravnatelja državnega posestva v Belju. Kompetenti morajo imeti v prvi vrsti potrebno strokovno znanje in praktične izkušnje, dosežene v gospodarskih poslih. Rok prijave poteče 15. t. m.

= **Zakon o pospeševanju živinoreje.** Posebna komisija v kmetijskem ministrstvu je izdelala načrt zakona o pospeševanju živinoreje. Ker je ta zakonski načrt izdelan že v definitivni obliki, bo v kratkem predložen Narodni skupščini.

= **Dobave.** Splošni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. t. m. ponudbe glede dobave 4000 komadov ster. obvez, 1100 kaliko ovojev, 600 hydrofilnih povojev in 30 kg vate. Prometno-komercijalni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. t. m. ponudbe glede dobave bukovih drv; do 10. t. m glede dobave armatur za plinske cevi; do 11. t. m. glede dobave svetilnih armatur; do 13. t. m glede dobave 20.000 zvitkov brzojavnih trakov; do 18. t. m. glede dobave 6000 kg svinčenih zalivk. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih odelenjih.) — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave osi za salonski voz. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave geoloških kart.

= **Dobave.** Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 8. t. m. ponudbe glede dobave 100 komadov karbidnih svetiljk; do 9. oktobra glede dobave razne žice in 800 komadov žarnic, do 10. oktobra pa glede dobave jelovih desk. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 13. oktobra ponudbe glede dobave 800 kg karbida, do 15. oktobra pa glede dobave manesmanovih cevi. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 10. oktobra ponudbe glede dobave 1000 m rdečega platna. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 15. oktobra pri ministrstvu vojske in mornarice, oddel. za mornarico v Zemunu glede dobave 1 motornega čolna; 15. oktobra t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave 30.800 kg svilenega papirja. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI v Ljubljani. Dne 15. oktobra se bo vršila pri strojnem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 10.000 komadov šamotne opeke. (Pogoji so na vpogled pri istem odelku.)

Borze

4. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet precej živahen. Največje je bilo povpraševanje po devizah na Curih, Berlin, Dunaj in Prago. Malenkostno potrebo v devizi na Newyork in Trst je krila privatna ponudba, vso ostalo potrebo pa Narodna banka. Deviza na Berlin je ponovno nekoliko popustila, tečaji ostalih deviz pa so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda trgovala po včerajšnjih tečajih, vendar je bilo opažati nekoliko čvrstejše razpoloženje, ki pa se ni moglo uveljaviti zaradi nizkih beograjskih tečajev. Promptna se je trgovala po 437, za oktober po 439 in za december po 448 — 447.5. Investicijsko je notiralo 85.5 — 86.5 brez zaključka. Med bančnimi vrednotami se je Praštediona za malenkost okrepila ter se je trgovala po 922.5. V ostalem je bila zaključena samo še Hipotekarna po 58. Med industrijskimi vrednotami so bili zaključki v Gutmannu po 190, v Slavoniji po 4. v Dravi po 550 in v Dubrovački po 480. Trboveljska se je okrepila na 470 — 480 brez zaključka.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22.835, Berlin 13.545—13.575 (13.56), Bruselj 0—7.9124, Budimpešta 0—9.9276, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0004—8.0304 (8.0154), London 0—276.09, Newyork 56.84—57.04 (56.94), Pariz 0—222.6, Praga 168.37—169.17 (168.77) Trst 296.77—298.77 (297.77).

Zagreb. Dunaj 8.0004 — 8.0304, Berlin 13.545 — 13.575, Bruselj 7.8975 — 7.9275, Budimpešta 9.9126 — 9.9426, Milan 296.65 do 298.65, London 275.69 — 276.49, Newyork 56.8 — 57, Pariz 221.6 — 223.6, Praga 168.37 do 169.17, Curih 1094.1 — 1097.1.

Dunaj. Beograd 12.46625 — 12.50625, Berlin 168.94 — 169.44, London 34.4150—34.5150 Milan 37.1150 — 37.2150, Newyork 709.35 do 711.85, Curih 136.55—137.05; dinarji 12.4250 do 12.4850.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.70, Newyork 519.55, London 25.19125, Pariz 20.31, Milan 27.17, Praga 15.395, Budimpešta 90.64, Bukarešta 3.15, Sofija 3.75, Varšava 58.25, Dunaj 73.10.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 158 — 0, Ljublj. kred. 128—0, Praštediona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Vevče 105—0, Ruše 265—285, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Beograd. Vojna škoda 435 — 435.5, investicijsko 85.25 — 86, agrarne 55 — 56.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 437 — 438, kasa 436.5 — 437.5, za oktober 439 — 440, za december 447.5 — 448, investicijsko 85.5 — 86.5, agrarne 55.5 — 55.75; bančne vrednote: Hipo 58 — 59, Poljo 17.5 do 19, Kreditna 85 — 0, Ljubljanska kreditna 126 — 130, Narodna 6935 — 7000, Praštediona 920 — 925, Srpska 151 — 152, Jugo 88 — 88.5: industrijske vrednote: Gutmann 190 — 195, Slaveks 100 — 102, Slavonija 4 do 4.5, Narodna šumska 16 — 0, Drava 550 do 600, Isis 28 — 0, Vevče 107 — 0, Dubrovačka 480—484, Trboveljska 470 — 480, Vagon 80 — 84.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (4. t. m.) Les: Tendenca nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni tramičev. Deželni pridelki: Tendenca za žito nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška, 79/80 kg, promptna po 290 — 292.50, za oktober po 295 — 297.5, za november po 302.5 do 305; turščica: baška, slov. postaja, plač. 30 dni po 347.5 — 350, argentinska «La Plata», promptna, zacarinjena, fco Ljubljana po 310 — 315.5; ječmen: baški, 70/71 kg, zdrav, rešetan, fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 305 — 307.5; rž: baška, 73/74 kg, uzančno blago, mlevska tarifa, slov. postaja po 295 — 297.50; moka: «0g», fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 430 do 435; oves: baški ali slavonski, rešetan, zdrav, navadna voznina po 275 — 280.

Živinski sejem v Ljubljani (3. t. m.) Prignanih je bilo 195 konj, 39 volov, 66 krav, 17 telet in 215 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 20 konj, 25 volov, 32 krav, 14 telet in 115 prašičkov za rejo. Sejem je bil precej živahen. Nekaj goveje živine je bilo kupljene za Italijo. Cene so ostale nespremenjene: voli I. 8.50 Din, II. 7. 50, III. 6 Din; krave debele 5 — 6 Din, klobasarice 3—4 Din, teleta 11 — 12 Din.

Novosadska blagovna borza (4. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet: 35 in pol vagona pšenice, 1 vagon ovsa, 3 vagone turščice in 5 vagonov moke. Pšenica: baška, baška potijska in gornjebaška, 79/80 kg 247.5 — 250; banaška 242.5 — 245; sremska 245 — 250. Ječmen: baški, sremski in banaški, 64 kg 245 — 250; baški, pomladni, 68/69 kg 280 — 290. Oves: baški in slavonski 242.5 — 245. Turščica: baška, nova, za dececmber-januar 252.5—257.5; za marc - april 280 — 285; za april - maj 282.5 do 287.5. Moka: baška «0g» in «0gg» 350 do 365; «2» 330 — 345; «5» 310 — 325; «6» 260 — 275; «7» 235 — 245; «8» 200 — 210. Otrobi: baški v jutastih vrečah 182.5 do 187.5; banaški 180 — 185.

Dunajska borza za kmetijske produkte (3. t. m.) Glede na čvrsto razpoloženje na ameriških tržiščih, so se budimpeštanski terminski tečaji nekoliko zboljšali. Razpoloženje na dunajski borzi se je le malo spremenilo. Ponudniki so za inozemsko blago dvignili cene, ki pa jih konzum ni akceptiral. Za jugoslovensko pšenico potijsko je bilo povpraševanje po 1.61 Kč. Turščica je zelo čvrsta ter so se cene argentinskemu blagu ponovno dvignile. Turščica «La Plata» se je za oktober trgovala po 1.50 Kč fco Trst. Uradno notirajo vključno prometni davek in carina fco Dunaj: pšenica: domača 36.5 — 37, madžarska potijska 40.5 — 41, jugoslovenska 38 — 38.5; rž: marchfeldska 37.25 — 37.50, madžarska 35.75 — 36; turščica: 35.25 — 35.75. Moka «0» v trgovini na debelo: domača 62 — 64, madžarska 61 — 63, jugoslovenska 58 — 60

Iz življenja in sveta

Higijena v jeseni

Že v prvih jesenskih dneh pride skoraj vsako leto do občutnih vremenskih sprememb z raznovrstnimi neprijetnimi posledicami, med katerimi zavzemajo prvo mesto prehladna obolenja vseh vrst, od navadnega nahoda do katarja v grlu in vnetja pljuč. Ne pretiravamo, če trdimo, da je

v tem času polovica ljudi bolna,

deloma bolj, deloma manj. Glavni vzrok za ta obolenja tiči razen v spremembi vremena v tem, da se ne moremo ločiti od poletne obleke, čeprav zahtevajo hladnejše in vlažnejše prilike

toplejše odelo.

Kakšnega pravila o jesenski obleki, ki bi bilo za vse ljudi, sicer ni mogoče postaviti, kajti nekateri so postali v poletnih mesecih s pridnim kopanjem in uživanjem svežega zraku odpornejši nego drugi, a v splošnem bi veljalo pravilo, da se moramo ravnati po osebnem občutku. Kdor čuti, da mu je v tem času v dotedanji obleki prehladno, se mora brezpogojno bolje obleči.

To je treba dopovedati predvsem ženskam. Pri njih se pojavljajo v jesenskem času najčešče ozebline na rokah in v spodnjem delu nog, pordelosti, nevralgije, trganje, otekanja itd. Moderne ženske so postale radi svoje lahkotnejše in praktičnejše obleke v splošnem bolj utrjene od moških, a po drugi strani so radi svoje malokrvnosti in bledičnosti bolj podvržene škodljivim vplivom mrazu. Na vsak način je potrebno, da si roke zavarujejo s tankimi volnenimi rokavicami, a na nogah naj nosijo namesto svilenih nogavic nogavice iz ovčje volne, ki so toplejše in nič manj lepe od svilenih.

Proti ozeblinam,

če so se že pojavile, pozna današnja medicina mnogo uspešnih sredstev. Poleg neštevilnih mazil naj omenimo zlasti obžarjanje z ultravijoletnimi in Röntgenovimi žarki, a predvsem umetno premraženje s klorovim etilom. Ta metoda učinkuje tako kakor drgnjenje ozeblih delov s snegom. Reakcija na umetno, kratko premraženje povzroči večji dotok krvi do ozebline in hitro izboljšanje. Večkrat je seveda potrebno kombinirati več postopkov, da prideš hitreje in bolj gotovo do cilja.

Razen na obleko je treba paziti v jesenskem času na

temperaturo v sobah.

Čisto upravičeno je tisto naziranje, ki pravi, da ni dobro, če začnemo prehitro kuriti v sobah; a tam, kjer pade temperatura pod 18 stop. C, ni bivanje niti prijetno niti zdravo. V tem slučaju je treba pač kuriti, tudi če smo šele v začetku oktobra. Če bomo upoštevali dobre zdravniške nasvete glede obleke in temperature v sobah, če poskrbimo, da ne bomo imeli ob vlažnem vremenu mokrih nog (galoše!), in če uporabimo pri morebitnih prehladih in ozeblinah primerna sredstva, ki so nam na razpolago, tedaj bomo tudi jesenska vremena prebili brez škode za naše zdravje.

450.000 Din vreden prstan za – 280 Din

V Kölnu so izsledili tatu, ki je bil okradel dansko kraljico za 450.000 Din vreden prstan. Možakar pa ni mogel imeti niti najmanjšega pojma o vrednosti ukradenega predmeta, ker ga je v neki zastavljalnici zastavil za — 20 mark, 280 Din v našem denarju.

Pred kratkim je prejel neki kölnski draguljar s kodanjskega dvora štiri pošiljke draguljev in nakitov z naročilom, naj jih popravi. Draguljar je svoje delo opravil in dragulje spet odposlal. Vse je dospelo srečno v Kodanj, le sila dragocen prstan iz platina z velikim smaragdom je manjkal. Nekdo ga je moral po poti ukrasti. Sum je padel na poštnega uradnika, ki je bil dragocenosti sprejel. Prišel je v preiskavo in je po daljšem obotavljanju priznal, da je bil res on, ki ga je ukradel. Ko so ga vprašali, kam ga je odložil, je odgovoril, da se ni niti oddaleč zavedal, koliko je bil prstan vreden in ga je v najbližnji zastavljalnici oddal za 20 mark. Tudi tam niso znali preceniti njegovo vrednost. Oblasti so seveda prstan rešile in poskrbele, da se je vrnil v Kodanj; a nerodnemu tatu so prisodili dva meseca zapora.

Danska kraljica ima s svojimi dragocenostmi sploh smolo — in obenem srečo. Pred nekoliko meseci so ji odnesli vlomilci za 3 milijone draguljev, ki so bili v popravilu pri nekem berlinskem draguljarju. Tudi v tem slučaju je policija precej hitro izsledila storilce — bando 16 apašev, ki so imeli podobnih grehov že dosti na vesti.

Hrib se je preselil v dolino

1700 m visoki hrib Monte Arbino pri Bellizoni (v švicarskem kantonu Tessinu) je bil že dolgo časa strah vseh ondotnih prebivalcev. Po njegovih pobočjih so se od časa do časa udirali zemeljski plazi, a strokovnjaki so napovedovali, da ne bo prej miru, dokler ne pride do kakšnega udora v velikem slogu. V torek popoldne je prišlo končno do katastrofe, ki so jo vsi že skoraj nestrpno pričakovali. S silnim grmenjem in truščem se je zakotalil ves vrh hriba na dve strani v dolino Val Arbedo in jo na ožjem mestu napolnil. Ker se potoki niso mogli več odtekati, je na tem mestu nastalo 300 m dolgo, 200 m široko in 100 m globoko jezero. O storjeni škodi si ne morejo napraviti točne slike, ker je vsa dolina do Tessinske doline napolnjena z oblakom prahu. Prebivalstvo je bilo opozorjeno na plaz in je še pravočasno zbežalo, vendar je mogoče, da je presenetil kakšnega človeka.

Francosko odlikovanje ameriški bolničarki.

General Gouraud, vojaški guverner Parize, je odlikoval te dni s križcem Častne legije ameriško bolničarko go. Voktorijo Morawetzovo zaradi izrednega poguma in požrtvovalnosti za časa vojne.

Kopanje s spremljevanjem na orgle

V Berlinu so izdelali načrte za zgradbo sedmih velikih pokritih kopališč, a med temi vzbuja vseobče zanimanje ono, ki bo stalo v Zoologičnem vrtu. Imelo bo bazen, ki bo dolg 50 m in širok 14 m, a okoli njega bodo porazmeščene tribune, kabine (800), okrepčevalnice, masažnice, telovadnice, počivalnice, kopalnice za ruske in rimske kopeli, celo zdravilišče z vsemi mogočimi medicinskimi kopelmi, prostore za solnčne in zračne kopeli (na strehi), brivnice, likalnice in sploh ves komfort, ki si ga more kdo misliti. Vrhunec vsega pa bodo ogromne orgle, ki bodo bučale med tem, ko bodo gostje čofotali po bazenu, a ena izmed sten v bazenski dvorani bo tako prirejena, da bodo na njo lahko projicirali filme.

Krvne skupine

V zadnjih letih beremo čestokrat o teoriji, ki pravi, da je mogoče dognati v dvomljivih slučajih očeta ali mater kakšnega otroka po nekih sorodnih lastnostih v obojestranski krvi. V resnici pa še nismo tako daleč in tudi te lastnosti so tako malo proučene, da ne vemo dosti več o njih, nego je vedel pred dvajsetimi ali tridesetimi leti dunajski zdravnik dr. Landsteiner, ki jih je prvi odkril. Dr. Landsteiner je takrat opazil, da zmore serum (sokrvca) nekih ljudi v določenih slučajih aglutinirati (stopiti) krvna telesca drugih ljudi. S sistematičnimi raziskovanji se mu je posrečilo ugotoviti tri skupine, ki se ločijo med seboj po zadržanju krvnih telesc napram serumu, in te tri skupine so poznejši raziskovalci dopolnili še s četrto. Vsak človek pripada po svoji krvi v eno izmed teh štirih skupin, in sicer za vso dobo svojega življenja. Zdi se tudi, da se skupinska lastnost enega izmed obeh starišev prenese na otroka, a ker dobi lahko krvne lastnosti matere, je jasno, da ne morejo služiti kot dokaz za očetovstva določenega moškega in narobe. Treba bo še nekaj raziskovalnega dela, preden bo mogoče za te stvari postaviti trdne zakone. Dosedaj je poleg števila skupin dognano samo še dejstvo, da je število ljudi, ki pripadajo kakšni skupini, v tej lahko večje, v drugi manjše, tako da na določenem ozemlju lahko prevladuje določena skupina, na drugem pa druga.

Sodišče za živali

Čisto po srednjeveških vzorcih so pridelili chicaškemu policijskemu sodišču poseben oddelek, ki bo obravnaval zločine živali. «Obtožence» bodo zastopali njihovi lastniki ali tiste osebe, ki so zanje odgovorne. Zanimivo, da se je vršila prva razprava proti nekemu — policijskemu psu, ki je ugriznil mirnega pasanta. Lastnik, neki stražmojster, ga je zagovarjal, češ, da je bil pes bolan in ni vedel, kaj dela. Pes je bil oproščen. Istotako pa je bil oproščen pes nekega zamorca. «Aretirali» so ga, ker je letal po mestu brez nagobčnika. Lastnik ga je zagovarjal s tem, da ni nevaren živi duši in mu je za dokaz odprl gobec, v katerem ni bilo niti enega zoba. Zdaj čakajo v Chicagu, kdaj bo prva žival obsojena na električni stol.

Konnersreuthski konvertit

Iz Könnersreutha, domovine Terezije Neumannove, poročajo o prvem konvertitu. Lekarnar Bruno Rotschild, sorodnik ene najbogatejših rodbin v Evropi, se je pred nekaj meseci nastanil v Könnersreuthu. Dogodki v hiši Terezije Neumannove so povzročili v njem strašne duševne prevrate, tako da je sklenil postati katoličan. Dal se je krstiti, za krstno botro pa mu je bila Terezija Neumannova. Konvertit se bo sedaj posvetil študiju bogoslovja. Lekarno v Germersheimu je Rotschild daroval svojemu provizorju, ki pač ni nikoli mislil, da bo tako poceni prišel do življenske eksistence.

Iz teme prazgodovine.

V Hamburgu se je vršil te dni 50. kongres nemških antropologov in prazgodovinarjev, ki je prinesel mnogo sila zanimivih referatov iz tega področja. Tako je referiral n. pr. prof. Eicher iz Kiela o starosti ameriškega človeka. Nova raziskovanja so dokazala, da so prebivali ljudje na ameriški celini davno prej, nego si mislimo, saj so našli ostanke človeka, divjega konja in mastodonta v Chileju v istih plasteh. Prof. Clemen iz Bonna je dokazoval na temelju opazovanj med sodobnimi divjaki, da so domneve duhovniških «učenjakov» o možnosti nekakšnega prvotnega monoteizma pri teh divjakih popolnoma zgrešene. Njegova izvajanja je izpopolnil prof. Kühn iz Kölna na podlagi predzgodovinskih dokumentov. Dokazal je, da so se religije razvile tekom tisočletij iz prvotnega magicističnega in animističnega mišljenja v kamenenih dobah; šele veliko pozneje so si ustvarili ljudje poganske verske nazore (z mnogimi božanstvi) in prav na koncu so se pojavile monoteistične religije. Sestra pred nedavnim umrlega arheologa Edvarda Hahna, Ida Hahnova, je predavala po materijalu iz njegove ostaline o zanimivem razmerju med poljedelsko kulturo in matematiko, oziroma astronomijo. Po vseh deželah, kjer je bil v starih časih razširjen plug, od Kitajske do Španije, je cvetela astronomska, oziroma astrologična znanost in v imenih ozvezdij srečamo pri vseh teh narodih sledove njihovega poljedelskega značaja (n pr. v imenih ozvezdij v živalskem krogu). Živinoreja je pustila neizbrisne sledove v češčenju, ki ga izkazujejo razne religije domačim živalim. Celo v krščanstvu se kaže takšna sled v pojmu »božjega jagnjeta«. Prof. Poll iz Hamburga je govoril o zakoniti zvezi med prstnimi odtisi iste roke. Značaj prstnega odtisa ima veliko nagnjenje, da se podeduje v posameznih človeških skupinah iz roda v rod.

Nadležni kašelj

odpravi se najhitreje s **Kresival-om**

To že neštetokrat preiskušeno sredstvo omehča brzo in gotovo vsako zasluzenje.

Pazite na originalni zavoj „Bayer".

Belgijski letalski stotnik Willy Coppens

je te dni postavil izredno drzen rekord. Med vožnjo nad Parizom se je spustil s padalom iz višine 6000 m na tla brez vsake nesreče in poškodbe.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Šola za kretanje po ulicah

Berlinska prometna policija si je omislila brezplačne tečaje na javni ulici, ki se jih udeleži lahko vsak — pešec. Namen teh tečajev je ta, da bi baš pešce podučili o tem, kako naj se krečejo po ulicah, da ne bi ovirali prometa in prišli v konflikt z zadevnimi predpisi. Kot učitelji fungirajo policaji, kakor nam kaže slika. Po končani «uri» razdeljuje policajev pomočnik brezplačne brošure o predavanem predmetu med občinstvo.

»Ljuba žena, ali si nabaviva višjo mizo ali pa manjšega psa!«

Guy de Téramond:

Govoreči kamni

«Kako,» se je izvilo mojemu grlu, «torej je res, da si našel pripomoček, ki daje kamnom govorico?»

Ne da bi odvrnil oči od majhne retorte, čije vsebino je pri oknu pozorno motril, je odvrnil James Rider čisto mirno:

«Ali je to morda bolj čudno od televizije?»

Ker sem se pa zasrepil vanj in sem v strmenju nad njegovo sigurnostjo obmolknil, je odložil retorto in se mi približal:

«Da, da, moj dragi,» je vzdihnil in zmajal z glavo, «v nas vseh je še kos otroka, ki se začudi nad zvokom svoje prve trobente in se bo čudil do konca svojega življenja nad vsako najmanjšo novoto.»

«Saj nič ne rečem,» sem odvrnil, «toda priznal mi boš...»

Zasmejal se je:

«O, prav nič nisem odkril! Samo to sem menil, če že nastajajo toplota, svetloba, elektrika in zvok zaradi valovanja materije, tedaj bo v načelu ista stvar, če spravim kamen do zvenenja ali če ga segrejem; ker če je sposoben sprejemati toplotne vale vase in jih zopet oddajati, tedaj bo sposoben izžarevati tudi zvočne valove, ki jih je absorbiral.»

Pri zadnjih besedah je stopil do nekega predala, izvlekel iz njega ovalno puščico in jo odprl z nohtom.

«Poglej,» je dejal, «saj ni tako zamotana zadeva. Tu je magnet, tam mrenica — in k snovi, ki jo vsebuje ta cevka, vodijo razne bakrene žice.»

«Toda,» sem zajecljal, «to...»

«To je priprava, ki jo pritrdiš na zid in ki prisili kamen, da ponovi vse, kar je kdaj slišal. Sicer pa,» je dodal, «če hočeš biti priča prvemu poskusu, ki ga napravim, me lahko spremiš.»

Tu ni bilo več mogoče oklevati, odpeljal sem se s svojim prijateljem.

Mesto Lithopolis v Gornjem Egiptu, kjer sva se prvič ustavila, še ni bilo najin cilj. Potem sva pa prodrla v ozemlje med Belim in Modrim Nilom, romala sva pa tja — res ne bi mogel povedati, kje je to bilo, na zapadu ali na severu tega ali onega rokava reke. Naj bo kakor že, dva tedna pozneje sva se znašla v najbolj pustem, osamljenem delu Libijske puščave, ki so ga moreš misliti.

«Odkopala bova tempel, ki se ga ni dotaknil še noben arheolog,» mi je spotoma pojasnil James.

Kopanje je trajalo dolgo. Bronastobarvni felahi so imeli krampe in velike košare iz bičevja; delali so pod žgočimi solnčnimi žarki.

Končno sva mogla razločiti zidavo nekih vrat in izpod peščene odeje so se prikazali mogočni stebri.

Ko sem hotel prestopiti razkriti prag neke zgradbe, me je tovariš zadržal in mi je dejal z glasom, ki je bil od razburjenja ves hripav:

«Dovoli, da doživim to edino minuto, na katero sem čakal tako dolgo... Ostavljam sivo, grozote polne sedanjost, da se povrnem kot živ človek v preteklost. Po zaslugi svojega izuma bom lahko pozabil na nenasitno hlepenje, na bratomorilne vojne in na sebična veselja naših vrstnikov in se ves potopil v neko civilizacijo, ki je bila gotovo najvišja, najbolj poetična in najbolj rafinirana... Smeš mi verjeti, da ni ničevna radovednost, ki me giblje, da iztržem tem večtisočletnim zidinam njihove skrivnosti; hočem, da razprostre moja duša svoje peruti svobodno nad plodnimi talmi starega Egipta, da se zgrozi pred nekim navdušenjem, neko plemenitostjo in lepoto, ki je nam ljudem sedanjosti že povsem neznana.»

Umolknil je za hip, potem je vzhičeno nadaljeval:

«Pripravi se! Čul boš pobožne speve v počast Izidi, veliki boginji... ritmične pesmi pastirjev, ki so vodili svoje črede iz staje ob svetlikanju zadnjih zvezd.. mogoče celo ljubezenske prisege Marka Antonija Kleopatri.»

Medtem sva prodrla do ogromne dvorane, ki je vodil vanjo en sam vhod, mogočen portal, izsekan iz žive skale. James je skrbno izmeril in zarisal nekaj črt, jih spojil z žicami in pritrdil aparat nanje. Potem sva se vrgla na tla in opazovala z veliko napetostjo majhen registrator. Od časa do časa so se kresale iz njega iskre, podobne neznatnim zvezdicam. Bilo je, kakor da se zadeva svetel hrošč s svojimi perutmi ob mrežo, ki se ti je zdelo, da jo drži ogromen pajek.

«Poslušaj!» mi je zašepetal James Rider z brezzvočnim glasom.

In hipoma so kamni spregovorili. Najprvo sva začula nedoločno mrmranje, a polagoma je postajalo razločnejše in glasnejše in nazadnje je vzkrikalo kakor grozoten krik skozi prostor in treskalo kakor žvižgajoča kopja ob tla.

Iz katere davnine so prihajali ti človeški glasovi? V katero epizodo iz življenja prastarega ljudstva sva bila zašla? Nisva vedela. Toda razumela sva natanko, da so bili to izrazi človeške bolečine, tožbe, kakršne so tudi nam le predobro znane...

Prsti so se nama krčili, bila sva tik omedlevice — in tako sva natanko slišala, da se ljudje koljejo med sabo... Jasno sva razločila topo žvenketanje orožja, kletve bojevnikov, prošnje žená, hropenje do smrti zadetih otrok...

In hipoma je nastala tišina, ki jo je motilo le utripanje najinih src.

Pogledal sem svojega tovariša. Odtrgal je aparat od žic in ga poteptal s petami svojih škornjev.

«Kaj delaš?» sem ga vprašal zaprepaščen.

On pa me je potegnil iz dvorane.

«Pojdiva,» je dejal razočarano, «pojdiva. Vedno sama kri..;. sovraštvo... umor! Človeštvo ni bilo tudi tedaj nič boljše...»

Double suknje

SCHWAB

Din 280·— — 880·—

Sinclair Gluck:

Zlati panter

17

Ostavila me je; kmalu potem sem se poslovil od domačice in odšel domov.

Doma me je sprejel Larry ves razburjen. »Bog bodi zahvaljen! Vesel sem, da ste spet tukaj. Tajni telefon kliče že celo uro kakor blazen. Vsako minuto vprašuje gospod Moore, ali ste se že vrnili. Zdi se, da vam ima povedati nekaj zelo važnega. Čujte, čujte, že spet!«

Dal sem Larryju klobuk, palico in rokavice in odhitel v svojo spalnico.

»Alo, Moore? Tukaj Glayton. Kaj je?«

»Vendar že!« sem začul Mooerov glas. »Glayton, zdi se mi, da sva to pot našla pravo sled!«

»Kakšno neki?«

»Asi se še spominjate mladega pijanca, ki sem vam snoči pripovedoval o njem?«

»Seveda!«

»Ko sem prišel davi v njegovo stanovanje, je bilo vse narobe. Dečka ni moči najti. Ponoči se ni vrnil in od nikoder ni duha ne sluha o njem. Skratka — izjavil je. Njegov sluga je baš klical policijo, ko sem odhajal.«

»Kaj mislite o tem?« sem vprašal.

»Mogoče je, kakopak, da se motim. Mladenič je bil morda bolj pijan, nego je bilo videti, in spi zdaj na kaki policijski stražnici. A meni ni ugajal način, kako ga je pogledal oni človek v garderobi — in tudi mladeniču ni ugajal. Prepovedano mu je bilo govoriti o tisti čudni družbi. Vidi se mi, da je prekršitev te prepovedi v zvezi z njegovim nestankom. To so seveda le domneve, a marsikaj govori zanje. Ali ne mislite tudi vi tako?

»Seveda,« sed odvrnil. »Če je izginil, ker je govoril o svojem doživljanju, tedaj morajo imeti ljudje, ki jih je izdal, zelo naglo roko!«

»Jaz že menim, da je tako. In samo tolpa z izvrstnim vodstvom more delati tako brzo. Po tem takem bi šlo vendarle za eno samo tolpo!«

»A kaj je z moškim, ki se je bil pokazal v garderobi? Ali veste kaj o njem?« sem vprašal.

»S tistim, ki naju je opazoval? Kar vem, se piše Vinigg in je mlad, bogat zdravnik. Ordinira v Westendski aveniji. Pravijo, da zdravi samo lepe dame. A vsi priznavajo, da je zelo spreten v svoji stroki.«

»Nadejam se, da ni preveč spreten za nas!« sem odvrnil. Toda ukreniti ne moremo ničesar, dokler ne vidiva, ali se bo mladi mož spet pojavil ali ne.

»Nerad zapravljam čas,« je odvrnil Moore. »A tudi prenagliti se ne smeva. Kakšne novice imate vi?«

Povedal sem mu svoje doživtljaje pri gospe Fureeaujevi in svoje misli o čaju, ki mi ga je bila opisala devojka v sivi obleki. Sklenila sva, da ostane vsak izmed naju na najdeni sledi, in vsa se poslovila s srcem polnim upanja.

VII. POGLAVJE.

ČAJ!

Vzlic sledovom, ki sva jih bila odkrila z Mooreom, so minili naslednji trije tedni brez dogodka. Tem več pa se je v tem času dogodilo zame. Hodil sem v vse mogoče družbe ter govoril o Turgenjevu, spiritizmu, psihoanalizi, svobodni ljubezni in tako dalje, da mi je že kar brnelo po glavi. Tudi o nogometu, boksu, gledališču, borzi in ženskah sem moral imeti vsak trenutek pripravljeno mnenje. Lahko bi bil prepustil govorjenje samo svojemu jeziku in šel med tem na izprehod, tolikanj je bil že vajen držanja ustanovljenih puhlic.

Gojil sem znanje z gospo Fawcetteovo, ki je bila interesantna, načitana dama z malce prenapetimi nazori. Zbližala sva se zelo. Ker je bila dokaj jezična, ji pogosto nisem bil kos. Veliko veselja je imela s tem, da me je osupljala s svojim preziranjem družabnih običajev. Da bi bil pa zvedel od nje kaj novega, se mi kar ni hotelo posrečiti.

V teh treh tednih pa sem sklenil resnično prijateljstvo z devojko v sivi obleki, kakor sem jo rad imenoval. Često jo posečal pri njeni teti, spremljal jo v gledališče in se tudi v družbah srečaval z njo. Natalija van Gleet je bila zaradi svoje ljubkosti in lepote povsod dobro došla. Bila je še čisto nedolžna, čeprav ne nevedna. Čudni krogi, s kateri mi jo je spravljala prenapeta teta v dotiko, niso mogli niti malo izpremeniti njene ljubkosti in njenega milega, kratkega, malce boječega vedenja.

Zame je bila v teh težkih dneh kakor osvežujoč veter z morja. Drug z drugim sva preživela nekatero srečno uro — vsaj jaz sem se čutil presrečnega. Vse moje misli in sanje so je bile polne. Le s stisnjeno pestjo in s krčem v grlu se spominjam dogodkov, ki so nastopili potlej.

Tiste tri tedne tudi Moore ni imel uspeha. Mladi človek, od katerega je bil dobil prvi namig o krogu bogatih uživalcev omamnih strupov, se ni nikoli več oglasil. Ker je bil iz ene izmed najodličnejših in najbogatejših rodbin v New Yorku, je zbudil njegov nestanek veliko pozornost. Za Moorea in zame je bilo toliko kakor ugotovljeno, da so ga odstranili zaradi njegove zgovornosti v garderobi.

Mooreu se je posrečilo, da se je seznanil z mladim zdravnikom, ki je bil čul pomenek v garderobi. Videti je bilo, da se je takoj prikupil Viningu, in ko je Moore pri priliki omenil, da razpolaga z neomejenimi sredstvi, se je jej Vining veliko ukvarjati z njim.

Naši onstran oranic

p— **Politično društvo »Edinost«.** Ko je tržaški prefekt pred enim letom razpuščal slovenska društva, je menda pozabil na politično društvo »Edinost« v Trstu. Nič čudnega ni, če bi bil res pozabil na obstoj društva, čigar delovanje se je bilo v prihodnjih treh letih omejilo samo na pisarno, ki je brezplačno posredovala v vojnooškodninskih in pokojninskih zadevah. V zadnji polemiki med »Popolom di Trieste« in »Edinostjo« pa je bil opozorjen, da to društvo še obstoja. In zato je bilo razpuščeno. Motivacija? — Društvo je pod pretvezo gojenja jezika(?!) uganjalo protiitalijansko in protifašistično propagando. Na kakšno »gojenje jezika« namiguje prefekt — je in bo menda tudi ostalo uganka. V pisarno Političnega društva je prišlo osem policijskih agentov. Predložili so ukrep o razpustu in izjavili, da morajo napraviti preiskavo in zapleniti društveno imetje. Preiskava je bila popoldne prekinjena in se je drugi dan nadaljevala. Pisarna je zaprta in zastražena. Ustanovilo se je društvo, ko se je med tržaškimi Slovenci začelo prvo prebujenje. Razpuščeno pa je bilo v dneh najtemnejšega robstva.

p— **Spomenik na Krnu.** Nedavno je bil inavguriran italijanski spomenik na Krnu. Zgradba je postavljena kakih sto metrov od vrha na južnem delu na končni točki poti, ki vodi iz Drežnice navzgor. Vse je iz kamna in cementa, polovica zgradbe s fasado s štirimi stebri je zunaj skalovja, druga polovica pa je vdelana v skale. Na stebrih počivajo rimski orli in vrh fasade je latinski napis »Victoribus esto«! V spomin zmagovalcem, ki so zavzeli Krn, je postavljen spomenik. V zgradbi sta dva prostora z obsežjem 42 kvadratnih metrov. Prvi prostor ima štiri okna in bo služil turistom za zavetišče in okrepčevališče, v drugem, ki dobiva luč iz velikega svetilnika, je 21 visečih postelj vojaškega tipa. Inavguracija je bila klaverna. Dež je lil kakor iz škafa, veter je tulil, grmelo je in treskalo. Vrh Krna je bil zavit v neprodirno meglo. Obetal se je sijajen poset Krna povodom inavguracije, pa je bilo vse hudo žalostno. V Čedadu e bilo še precej alpincev in drugih ljudi, ki so hoteli na Krn k otvoritvi zavetišča in spomenika, v Dreženci jih je bilo že mnogo manj, do spomenika jih pa ni prilezlo niti sto, pa so mislili, da jih bo najmanj dva tisoč. Stari general Etna je v zavetišču moker kot miš imel otvoritveni govor, potem so spregovorili še par besed zastopniki vlade, nato pa so jo odkurili vsi nazaj v dolino... Sivi Krn se je branil italijanskih gostov.

p— **Tudi v cerkvi pozivajo ljudi na delo v Argentino!** Z Buzeščine v Istri poročajo, da se pripravlja zopet večja skupina domačinov na pot v Argentino. Tam je že mnogo Istranov. Čuli so celo v cerkvi poziv na delo v Argentino, češ da so doma razmere pretežke, pa da se nudi zaslužek v Ameriki! Kmetje se niso mogli dovolj načuditi, da so čuli celo v cerkvi nasvet, da naj se izselijo s svoje rodne grude. Fašisti delajo v to smer z vso silo, sedaj prihaja tudi cerkev njim v pomoč in duhovnik kaže pot domačemu slovanskemu prebivalstvu v Ameriko, da se poiasti polagoma njegove zemlje laški živelj.

p— **Nov opomin** so dobili iz Sežane fašistični politični tajniki Graziolijeve cone. Takih opominov in okrožnic imajo že cele kupe, da ne vedo več, kaj naj prav za prav počno, da bo Grazioli zadovoljen. Z opominom jim razlaga, da ne smejo nikdar mirovati. Oni so voditelji, zaupniki, velika je njihova odgovornost. Vedno morajo biti pripravljeni na boj. Politični tajnik mora biti element, ki vse vidi in vse ve, ki nadzoruje in vzpodbuja. Kdor do večera v okvirju časovne možnosti ni nič storil za fašizem, ta ni vreden zaupanja, katero imajo do njega hijerarhi. »Zadnje epizode pomenijo reakcijo proti napredovanju fašizma. Reakcija pomeni, da naša penetracija zadeva v živo tudi že zunaj meje.« (!) Politični tajniki morajo pomirjevati prebivalstvo in odbijati domnevo, da je Kras brlog brigantov.

p— **Mussolinijevi milijoni za Furlane.** Goriški zvezni tajnik Caccese je imel s »Piccolovim« poročevalcem razgovor, iz katerega je razvidno, da se imajo Mussolinijevi goriški pokrajini radi letošnje suše v pomoč obljubljeni milijoni porabiti po večjem delu za furlanski kos dežele. Caccese hvali Furlane, da so udani fašizmu. Pa to ni res. Sedaj hoče s sušo dano priliko izkoristiti za pridobitev furlanskega ljudstva, pa če po tem za »drugorodce« ostane za pomoč le kaj malega ali pa nič! Seveda, ako se tisti obljubljeni milijoni sploh premaknejo iz Rima . . .

p— *»Tukaj se sme peti samo italijansko!«* V neki gostilni pri Sv. Mariji Magdaleni v Trstu se je razvil prepir in pretep med gosti zvečer 23. januarja 1927. Par Slovencev je zapelo neko slovensko pesem, nahrulil jih neki Blaž Zago in zavpil, da se sme peti tukaj samo po italijansko. delavec Sila pa je odvrnil, da se sme peti poljubno, kakor kdo hoče, tudi turško. Nastal je prepir in pretep, sledila je ovadba in do sodne razprave je prišlo šele te dni. Obtožencev je bilo 5, navzoči samo trije. Vsi so bili obsojeni pogojno na mesec dni zapora vsak. S takimi stvarmi zapravljajo dragi čas sodišča, resne, nujne zadeve, katerih zavlačevanje donaša prizadetim strankam škodo, pa ne morejo priti na vrsto.

p— *V Roču* v Istri je umrla lani na porodu Albina Grženičeva. Splošna sodba je bila, da je kriv tamošnji zdravnik dr. Cucchiara. Orožniki so to sporočili oblasti in dr. Cucchiara je prišel pred pulske sodnike. Razprava je potekla v moralnem in profesijonalnemu oziru za laškega zdravnika neugodno bil pa je oproščen zaradi pomanjkanja dokazov. Zdravnik ni bil s tem zadovoljen zato je podal priziv z namenom, da ga tržaško sodišče očisti madežev, ki so mu jih nametali v Roču in pred sodiščem v Puli. Tržaško sodišče je res izreklo oprostitev z željeno motivacijo, toda ljudsko mnenje o laškem zdravniku v Roču je ostalo neizpremenjeno.

p— **Vsi so odstopili.** Na Malem Lošinju je odstopil fašistični tajnik Morin, odstopil je z njim ves direktorij in končno še podeštat Tarabochia. Fašizem upropašča občine. Kdor ima za ljudstvo kaj srca, mora nehati delati po fašističnih navodilih.

p— **Železniški stroj pretrgal delavca.** Na postaji pri Sv. Luciji je nerodni strojnik Carboni zavozil v železniški voz, na katerem je 22-letni delavec Ivan Erjavec iz Šebrelj nakladal premog. Erjavec je izgubil ravnotežje in padel pred železniški stroj, ki ga je prijel in pretrgal na dvoje povsem po neprevidnosti strojnika Carbonija.

p— **Raztrgan na kose.** 29-letni brezposelni Alojzij Novak je iskal po Krasu vojni materijal. Dobil je velik projektil. Odvijal ga je precej časa, in ker mu odvijanje ni uspelo, je šel v bližnjo vas Kostanjevico po petrolej. Pol ure nato so začuli strašno detonacijo. Ljudje so prihiteli z vseh strani, pa niso videli nobenega človeka. Projektil se je razpočil in raztrgal Novaka na kose, ki so ležali daleč okoli do sto metrov proč od kraja nesreče.

p— **Obmejne milice je vedno manj.** Na zborovanju fašističnega velikega sveta v Rimu je poročal o stanju milice njen general Bazan. O obmejni milici je povedal, da je nastala s svrhami notranje politike. Njena naloga je, preprečevati zločinske spletke sovražnikov režima tostran in onstran meje. Vojaška oblast se vedno interesira za te milične oddelke. Bazan je obžaloval, da finančni oziri zmanjšujejo število obmejnih miličarjev, kar je v nasprotju s svoječasno določbo števila teh miličarjev s strani samega Mussolinija... Res je, da se obmejni miličarji kmalu naveličajo svoje nepriljetne službe, odidejo in novi se ne prijavijo. Manca coraggio!

p— **V Istri izpreminjajo primke takole:** Vatovac Vatovani, Vehar Veccari, Vrhovnik Verconi, Vikar Vicario, Vidovič Vidoni, Vitez Vites, Vlah Valacco, Vodnik Vodeni, Vovk Vocchi, Vratovič Frattoni, Vrh Verco, Vitek Vitte, Vrbič Verbis, Vitasek Vitassi, Živic Sivis, Velikanje Velicanio, Volarič Volari.

p— **Dalmatinski križ je dobil Duca di Pistoia,** član kraljevske rodbine, v Zadru iz rok zastopnika dobrovoljcev Italije povodom slovesnega odkritja spomenika v vojni padlim dalmatinskim dobrovoljcem. Bila je velika slovesnost, v luki sta stali dve bojni ladji, odposlanci vlade, oblasti in fašijev z vseh strani. Vreme skrajno neugodno. Ob spomeniku je vklesan D' Annunzijev vzdih: »O morje, ne vrni mi mojih mrtvecev in ne mojih ladij, vrni mi slavo!« Na utrdbi stoji velik orel, pripravljen poleteti na jug. Pod njim je napis: Italia. Glavno besedo je imel pri slavnosti kapetan Coselschi (Kozelski!), odlikovan z 11 kolajnami, ki je prinesel s seboj pozdrave iz Rima in lovore s Palatina, ki ne bodo nikdar usahnili. »Zaupno in resno gleda na svojo usodo Italija, ki jo vodi nepremagljivi Duce.« Duca di Pistoia je šel potem v okolico in se zagledal v Velebit . . .

p— **Javna dela na Krasu.** Tržaški prefekt Pornaciari je sklical v vladno palačo k seji zastopnike postojnske in sežanske cone ter jim povedal, da se bodo skoro pričela vodovodna dela za Kras, ki dobi kmalu tudi električno napeljavo. Govorilo se je o kraških težnjah, ki stremijo po davčnih olajšavah, podaljšanju odplačevanja agrarnega kredita, vzdrževanju živine, pogozdovanju in pred vsem po pričetku javnih del lokalnega interesa, da se bo pomagalo ljudstvu, ki grozno trpi vsled letošnje suše. Vladni načelnik je dal prefektu na razpolago en milijon lir za kritje primanjkljajev v občinskih bilancah. V seji so se že navedli kraji, ki bodo deležni prispevka iz omenjene svote. V Kačjivasi pri Postojni se zgradi šolsko poslopje in v Postojni dom za »balilo«. Zagotovljene so izvršitve ali poprave vodnjakov, napajališč, cest itd. po onih občinah, ki so vsled suše največ trpele, tako v Sežani, Tomaju, Divači, Lokvi, Zgoniku, Velikem Repnu, Štijaku, Dutovljah, Doberdobu, Senožečah, Vremskem Britofu, Dolini, Postojni, Šempetru na Krasu, Košani in Šmihelu. Napoved je lepa, še lepše bo, če bomo mogli poročati, da se je vse tudi izvedlo, kar se je obljubilo.

Dopisi

MISLINJA. Al' prav se piše Mislinja ali Mislinje. Menda ne bo odveč, če tudi o tem enkrat javno spregovorimo. Kraj leži ob potoku Mislinja in je argument napačen, da kraj ne sme imeti istega imena kakor voda. Če ime kraja izvira od imena vode, mora imeti tudi isto ime. Vzgledov mamo dovolj: Bistrica, Krka, Mirna, Sava, Sora itd. Argument, da sta tudi kraja Velenje in Vitanje srednjega spola in da se temu dosledno mora glasiti v Mislinju in ne v Mislinji, ne more držati. Velenje in Vitanje sta samostojni imeni in nimata z imenom voda nikake zveze. Ljudstvo imenuje kraj Mislinja. Ta obstoji iz Velike in Male Mislinje in tudi onim pismarjem, ki uče, da se piše Mislinje, ne pride pri njihovi doslednosti nikdar na um, da bi pisali Malo in Veliko Mislinje, kar bi pri le nekaj konsekventnosti morali storiti. Če ljudstvo izjemoma pravi Mislinje, s tem misli oba kraja Mala in Velika Mislinja in ker dvojine ne pozna. Če imata poštni in železniški urad napačno ime Mislinje, to ni še dokaz za pravilnost, saj je znano, kolikokrat je ravno uradni jezik nepravilen. Zemljiška knjiga ima pravo ime Mislinja. Sodna oblast je skrbela za pravilna imena katastralnih občin, četudi je sicer tudi ona germanizacijo pospeševala. Če še povdarim, da ima tudi zemljevid Slovenije, izdan od Slovenske Matice, pravilno ime in da istotako profesor Kovačič v svoji zgodovini Štajerske, izdane od iste Slovenske Matice, dosledno piše pravilno Mislinja, upam, da bom jezikoslovce o pravilnosti svojega stališča prepričal. Predlagam cenjenemu uredništvu, da s primerno notico opozori na pravilno pisavo Mislinja. Črni pri Prevaljah se tudi ne pusti več pravega imena. Zadnji čas mora ubogi kraj večkrat slišati spakedranko Črno in v Črnem. Če imamo uradni in državni slovenski jezik, moramo tudi skrbeti za pravilno pisavo.

GUŠTANJ. Dobro sadno letino je podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Guštanju izrabila ter priredila minulo nedeljo lepo uspelo razstavo sadja in dalij. Razstava je imela trgovski značaj, vendar pa je nudila marsikaj poučljivega. Sadjarji so razstavili vzorce sadja, namenjenega za prodajo. Najbolj so bile zastopane vrste: rdeči špicelj, mošancelj in zlata parmena. Najlepše sadje so razstavili: E. Osiander, Javornik; Maks Lösch, vrtnar na Ravneh in J. Delameja iz Dobrove. Boljšega sadja, primernega za kupčijo, ni bilo. Sadjarji Mežiške doline še pač kljub prizadevanju podružnice preveč častijo — mošt. Kupčija s sadjem torej zaradi nezadostnih množin razpoložljivega blaga ni potekla, kot bi lahko. Sadjarji so se prepričali, da še vse premalo gojijo sadno drevje. Prav poučljiv je bil oddelek o ameriškem načinu vlaganja sadja. Tudi drobnejši sad je prikupljiv in gre v denar, ako je čist in sortiran po velikosti in vrsti. Posebno v goratih krajih, kjer so slaba pota in je zaradi teh transport lepega sadja težaven, bi bilo priporočljivo, da se vdomači ameriški zaboj. Oddelek «Priporočljive vrste» nam je predočil sadni izbor, določen za območje podružnice. Tudi nekaj orodja, ki je potrebno umnemu sadjarju, je bilo razstavljeno. Dočim so se moški obiskovalci razstave bolje mudili pri sadju, so se gospodinje ustavljale pri mizi: «Iz kuhinje skrbne gospodinje». V Weckovih in navadnih steklenicah je bilo razstavljeno razno vkuhano sadje in sočivje. Obiskovalkam je bilo često potrebno pojasniti način kuhanja v Weckovem loncu, ki je bil tudi razstavljen. Splošno občudovane pa so bile razstavljene dalije. P. Močnik, J. Gačnik in A. Klučenka so razstavili pet najlepših vrst, opremljene vse z imeni. Škoda, da istotako lepe dalije vrtnarja Löscha (12 vrst) in ge. Osiander (7 vrst) niso bile poimenovane. Zastopane so bile dalije kakteje, holandske dalije in dalije pomponke. Koliko slabih, nehvaležnih rož je še po naših vrtovih, lepih dalij pa je videti tako malo! Vsi sadjarji pa, ki so sadje razstavili, odnosno ki so si razstavo ogledali in stopili v stik s sadnimi kupci, so gotovo uvideli, da gojijo preveč sadnih vrst ali pa take, po katerih ni povpraševanja in ne gredo v denar. Stremljenje podružnice, ki se trudi, da seznani kmečko prebivalstvo z napredkom v sadjarstvu in vrtnarstvu, je nad vse hvalevredno in zasluži priznanje in podporo. Mnogoštevilni obisk razstave naj bo odboru v zadoščenje. — Obiskovalec.

Sukno — Doubl
Kamgarn
za moške obleke, velika izbira — ugodne cene
R. Miklauc
»Pri Škofu«
LJUBLJANA, Lingarjeva ulica — Medarska ulica
Pred Škofijo

Mojstra-poslovodjo 11939

samostojnega, sprejmemo za tovarno asbestnega škriljevca. Reflektiramo samo na prvovrstno strokovno moč.

Ponudbe z referencami je poslati na »Split«, a. d. za cement Portland, Solin kot Splita.

L. Mikuš

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno 188

Češke tkanine za domačo vporabo

Eksportiram svoje garantirano pristnobarvne izdelke za konsumente (kanavas, zefil - maceo, inlet, batist, flanelo, damast, brisače i t. d.).

Ko vpošljete moj naslov (zadostuje dopisnica z 1.50 Din znamko), dobite takoj iz moje tkalnice vzorčno kolekcijo gratis in franko na vpogled.

JAROSLAV MAREK,
tkalnica,
Bystre nad Metuje — Češkoslovaška.

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo tužno vest, da je naša srčnoljubljena mama, stara mama, sestra in teta, gospa

MARIJA VIDMAR

ROJ. ZIRKELBACH

soproga rudniškega paznika v pokoju

dne 4. t. m. po kratki, mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice se vrši v soboto, dne 6. oktobra t. l. ob 3. uri pop. iz mrtvaške veže splošne bolnice, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1928.

ŽALUJOČI OSTALI.

Mestni pogrebni zavod

Suhe gobe

plačuje najvišje

M. Geršak & Co.

Ljubljana, Prečna ul. 4 (poleg mestne ljudske kopeli) Telef. 2329.

ORIGINALNO

Jugobanat-patent-brašno

PROIZVADJA JEDINO

Sjedinjeni paromlini d. d. Bjelovar

ČUVAJTE SE SLIČNOIMENIH PATVORINA.

Brez posebnega naznanila

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša iskreno ljubljena soproga, mati, stara mati, sestra in tašča, gospa

Hedwig Hönigmann

nadučiteljeva soproga

v sredo dne 3. oktobra ob 4½ uri popoldne po dolgi mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspala.

Blagoslovljeno trupla se vrši v Ločah, nakar se prepelje v Ljubljano, kjer se vrši pogreb dne 5. oktobra ob 4. uri popoldne iz kapelice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

Loče pri Poljčanah, dne 3. oktobra 1928. 11937

Globoko žalujoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčnoljubljeni sin, brat, stric in nečak, gospod

ALOJZIJ BITENC

dijak IV. letnika učiteljišča

v sredo, dne 3. t. m. po kratki mukepolni bolezni, nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 5. okto. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Gosposvetska cesta 13, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1928.

Drago in Marija Bitenc, starši. — Drago, Franjo, Ivan, Joško, bratje in vsi ostali sorodniki. 11938

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vse pristojbine je vposlati obenem z naročilom, ker se oglasi ne objavljajo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11.842

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 3·—

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—

Službo dobi

Slaščičarskega pomočnika
dobro izurjenega išče za takoj slaščičarna Branka Krsnika, Čakovec. V ponudbi je navesti pogoje. 34115

Kroj. pomočnika
za prvovrstno veliko delo in vajenca iz Ljubljane ali bližnje okolice sprejme takoj Jos Rojina, Aleksandrova cesta 3. 33953

10 pletilj
izurjenih, sprejme takoj za stalno Ciril Vajt, Kranj. 33818

2 čevljarska pomočnika
dobro izurjena za zbita dela, sprejme Jožef Močnik, Tržič 194. 33922

Trg. vajenca
zdravega in iz boljše hiše sprejme takoj Svito Kosmač, trgovina mešan blaga, Luče ob Savinji. 34008

2 mizar. pomočnika
takoj sprejme Marcijan Štefan, splošno mizarstvo, Dob pri Domžalah. 34075

Starejšega gospoda
ali gospodično išče večje podjetje v Ljubljani za vodstvo blagajne. V ponudbi je navesti dosedanje delovanje in koliko lahko položi kavcije. Dopise pod «Dober računar» na oglas. oddelek «Jutra». 34117

Čevljar. pomočnika
dobro izvežbanega, ki zna delati na stroj šivane čevlje, sprejme takoj v trajno delo Prešeren — tovarna čevljev v Kranju. Plača po dogovoru. 34032

Boljša šivilja
za obleko, ozir. perilo gre šivat na dom. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 34175

Šiviljo
mlado moč, za šivanje gumbov sprejme takoj Jos. Rojina, Aleksandrova c. 3. 34172

Učenca
za klobučarsko obrt — s hrano in stanovanjem v hiši sprejme takoj Adamlje Franc, klobučar, Trbovlje 2. Več po dogovoru. 34133

Dobra pletilja
dobi delo telovnikov na dom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34140

Trg. pomočnika
ki ima veselje do potovanja ter pozna Gorenjsko, simpatičnega, treznega, zanesljivega in s finim nastopom, dobrega prodajalca in izložbenega aranžerja, vojaščine prostega, v starosti do 25 let, lahko tudi začetnik, sprejme veletrgovina špecerijskega blaga in deželnih pridelkov. Plača po dogovoru, nastop 1. novembra t. l. Ponudbe do 10. t. m. na oglasni oddelek «Jutra» pod «Trajno in ugodno». 34037

Šiviljo
sprejme takoj krojač v stalno službo. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34145

Brivskega pomočnika
mladega, dobrega delavca sprejme takoj ali 15. t. m. Josip Holy, frizer za dame in gospode, Brežice. 34130

Strojnega ščipalca
za Goodyear. in Mackay-blago, z dolgoletno prakso, sprejme v stalno službo pod dobrimi pogoji Zagrebačka tvornica cipela d. d., Zagreb, Nova Ves br. 11. 34134

Spretne prešivalke
ki so že bile zaposlene v mehaničnem obratu, za fino in stalno delo sprejme Zagrebačka tvornica cipela d. d., Zagreb, Nova Ves 11. 34135

5 zidarjev
za cementni omet sprejmemo takoj pri stavbnem vodstvu elektrarne v Tacnu pri Vižmarjih. 34195

Kuharico
starejšo in pošteno, išče s 15 oktobrom oddelek finančne kontrole Mojstrana. Plača 250 Din, s stanovanjem in hrano. Ponudbe z navedbo starosti na gornji naslov. 34124

Samostojno pletiljo
dobro izurjeno iščem za takoj. Oskrba in stanovanje v hiši, plača po pogodbi. — Ivan Herljević, Ravna Gora, Hrvatska. 34143

Perfektno pletiljo
ki se razume na Poppov stroj, sprejmem pod zelo ugodnimi pogoji. Natančna pojasnila daje M. Grgurević, Ljubljana, Gledališka stolba 3. 34090

Učenke
sprejme takoj v industrijo perila Jos. Rojina, Aleksandrova cesta 3. 34180

Pek. pomočnika
treznega in poštenega sprejmem takoj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34202

Spretno šiviljo
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34216

Trg. učenca (ko)
s 3 gimnazijami, pridnega in poštenega, stanujočega pri starših v Ljubljani — sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34217

Prirezovalca
za izdelovanje gornjih delov, sprejme v trajno delo A. Fabjan, Črnomelj. 34137

Trgovski potniki

Provizijski potnik
za Ljubljano in okolico, ki bi hotel poleg svojih predmetov prodajati tudi špirituoze, naj se oglasi. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34149

Potnik
izborno uveden, ki že 6 let z lastnim avtomobilom potuje po Sloveniji, Hrvatski, Liki in Primorju za brezkonkurenčni predmet in obišče vsakega trgovca

prevzame zastopstvo

samo večje, seriozne firme za pletenine, galanterijo, manufakturo ali drugo — za vse ali nekatere teh pokrajin. — Ponudbe pod «Dobro vpeljan» na oglas. oddelek «Jutra». 34211

Zaslužek

Zastopnike (ce)
v vsej kraljevini sprejme za prodajo državnih papirjev na odplačila, združenih z zavarovanjem, proti fiksni plači in proviziji trgovsko podjetje «Feniks», Beograd, Hilendarska št. 12/I. 215

Postrežnico
ki samostojno kuha — za pranje in pospravljanje sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34164

Izvežbani pletilji
oddam delo na dom. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34169

Šivilja pletenin
dobro izurjena, sprejme delo na dom. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34181

Pouk

Metoda Berlitz
Pouk francoščine, angleščine, italijanščine itd. po profesorjih dotičnih dežel. — Vsak profesor poučuje edinole v svoji materinščini. Prijave samo na Kralja Petra trgu št. 8/I. 201

Nemščino in francoščino
poučujem po najboljši metodi. Istotam prodam pristen bizamski kožuh. Stari trg 3/II, desno. 34179

Službe išče

Službo skladiščnika
sluge ali kaj sličnega iščem. Položim tudi kavcijo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Zvest 1928». 33940

Učenka
stara 14 let, z 8 razredi osnovne šole, boljših staršev, želi stopiti v trgovino z mešanim blagom. Naslov se izve v trgovini Suša Viktor, Zagorje ob Savi. 33935

V lesni trgovini
izvežbana ter zmožna poleg slovenske tudi italijanske in nemške korespondence, knjigovodstva ter dobra računarica, želi premeniti službo. Grem tudi na deželo. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Flora». 33961

Mesto vzgojiteljice
išče mlada in inteligentna gospodična, z znanjem slovenskega, srbohrv. in nemškega jezika, z odličnim spričevalom. Gre tudi izven Slovenije. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Vzgojiteljica». 34047

Mlajša gospodična
išče mesto pomožne prodajalke ali kaj sličnega. Gre tudi na deželo. — Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Poštena 5». 34210

Perica
išče mesto v hotelu ali tovarni. Ponudbe pod šifro «Perica» na oglasni oddelek «Jutra». 34157

Gospodična
zmožna samostojnega gospodinjstva in šivanja, z gospodinjsko šolo, želi mesta gospodinje pri boljših zakoncih brez otrok ali starejšemu gospodu. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Samostojna 163». 34163

Radiostrokovnjak
brezposelni, inštalira radio naprave za skromen honorar. — Istočasno išče tudi službo. Dopise: Ljubljana, poštni predal 240. 34082

Kuharica
ki ima svojo koncesijo, želi mesta, event. tudi na deželi. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Koncesija». 34160

Čedno dekle
želi mesto natakarice, v čemer je že nekoliko izvežbana, ali kaj sličnega. Ponudbe na oglas oddelek «Jutra» pod šifro «Čedna». 34162

Fant
star 24 let, želi stopiti v službo kot sluga ali kaj sličnega. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34166

Trg. pomočnik
ki zna tudi šofirati, želi do vojaščine, t. j. do aprila kakršnokoli službo. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34128

Trg. sotrudnik
vojaščine prost, išče nameščenja v trgovini, pisarni, event. sprejme mesto skladiščnika ali slično. Zmožen 40.000 Din kavcije. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zaupno in stalno mesto». 34183

Katera gospa
sprejme 17 let staro dekle, ki bi opravljala vsa hišna dela ter pomagala tudi v kuhinji, da bi se s tem nekoliko priučila. Plača primerna, ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Pridna in poštena». 34184

Prodam

Okrasne letvice
za oprave Vam najceneje nudi izdelovalnica Ivan Dovžan, Ljubljana VII. Zahtevajte vzorce in cenik. 33411

Kočije, vozove in konjske opreme
prodam vsled nabave avtomobila. Tozadevne informacije v vinski trgovini Bolaffio, Ljubljana. 33498

Aparat za filmanje
kopirni stroj in vse druge potrebščine za filmanje — vsled odpotovanja ugodno prodam. — Reflektanti naj javijo svoj naslov na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Dobro ohranjen 14 000». 33974

Marmor. ploščo
s stojalom varnostne plošče z vso opremo elektr. toka in akumulatorje prodam v Zg. Šiški štev. 161. 33941

Barometer
lep in 2 daljnogleda 7 × in 6 × Zeiss prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34123

Cementnih plošic
za tlak, 178 m² poceni naprodaj. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Cementni tlak». 34138

Puhasto perje
razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg po Din 38 kg — Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82, kemična čistilnica perja. 183

Pozor kolesarji, motoristi, avtomobilisti
Volutin Vam sam od sebe med vožnjo zaceli predrte cevi, zrak puščajoče pa zgosti, da drže 6 mesecev — pumpanje nepotrebno! Paket Din 12 — priložite v pismu. Naročite takoj, da se prepričate! Preprodajalci popust! — «Volutin», Toplice, Dolenjsko. 34126

Radio-aparat
štiricevni, kompleten, 5 slušalk, antena, akumulator, prodam za 2000 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34221

Jedilni servis
porcelan, 124 komadov, fin, nerabljen, prodam za Din 2000. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34223

Fotoaparat
6 × 9, prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34228

Motorna vozila

Motocikl
dobro ohranjen, 250 C. C. M., radi selitve prodam za 5000 Din. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34151

Pisalni stroji

Pisalna stroja
Remington, model 12, skoraj še nova, prodam po nizki ceni. — Dopise pod šifro «Remington 12» na oglasni oddelek «Jutra». 34102

Kolesa

Moško kolo
malo rabljeno — znamke «Puch», po nizki ceni proda Vinko Boc, Dolenjska cesta št. 23. 34187

Pohištvo

Salon
eleganten, skoro nov — prodam. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Salon št. 2». 33836

Več miz in pudelnov
naprodaj. — Na ogled pri tvrdki H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17. 34170

Novo spalnico
svetlo, iz trdega lesa, moderna fazona, prodam. — Istotam naprodaj 2 tridelni okni, 150 × 150 v svetlobi, dva km. 100 × 70 v svetlobi, nekoliko rabljeni, s stekli, po zelo ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34165

Omare, stelaže
pisalno mizo, pult in slično prodam. — Desni lokal kino Matica. 34220

Jedilnico
(Altdeutsch) zelo dobro ohranjeno poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34222

Knjige

«Uradnega lista»
cele letnike od l. 1919 naprej kupim. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Plačam takoj». 34196

Filatelija

Znamk
2500 kom evropskih, urejenih, poceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34141

Pridelki

Usnjarne!
Prodam okoli 60—70 m cent in tudi manjše količine zdrave, suhe rujave šiške (Knoppern) najboljše mu odjemalcu. Ponudbe na naslov A. Kraljević — Grubišnopolje. Hrvaško. 33887

Prešanega sena
sladkega, 3—4 vagone prodam po Din 1·20 za kg franko vagon Sunja. — B. Zagar, Sunja, Hrvatsko. 34096

Sladkega sena
2 vagona prešanega kupi Podružnica kmetijske družbe v Novem mestu. 34129

Semena
priznano čiščena: pšenico «Prolifik» 100 kg po 350 Din, ječmen Mamut poljski 100 kg po 320 Din ter selekcijoniran oves in koruzo, dokler traja zaloga dobavi Frane Kupnik — Kostrivniška Slatina, pošta Podplat. Priporočam najfinejša obrana zimska jabolka. 34127

Sem kupec
za veliko množino suhih gob, koks fižola, zimskih jabolk, specijelno «Kanadarajnet». Ponudbe v nemškem jeziku na naslov: Hinko Gros, Celje. 34132

Kupim

Železno peč
srednje veliko, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Peč 10». 34099

Posest

Barako, šupo
ali kozolec (toplar) kupim. Ponudbe s ceno in velikost na naslov: Fr. Toni, Zg. Šiška 161. 33938

Več stavbnih parcel
od 400—560 m velike, v predmestju Ljubljane, prav ugodno naprodaj. Peščen svet, lepa lega! Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34177

Gostilniške hiše
prometne, v Ljubljani, od 220.000 dalje proda posredovalnica Zagorski, Ljubljana, Miklošičeva cesta 14. 34218

Hiša z dobro vpeljano trgovino
mešanega blaga, na deželi pri farni cerkvi, je radi bolezni naprodaj, event. se pa tudi pod ugodnimi pogoji odda za več let v najem. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Sigurna eksistenca št. 500». 34205

Lokali

Lep lokal
na Celovški cesti 50 odda Hartman. Kette Murnova c. št. 28. 29493

Lep lokal
na prometnem kraju v centru mesta iščemo za specijalno trgovino. — Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod značko «Lep lokal 31». 33985

Ugodna prilika
Oddam 2 lokala z velikim skladiščem v sredi Ljubljane za 1000 Din mesečno. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 34200

V najem

Špecerij. trgovino
s trafiko in vinotočem v Mariboru oddam vsled izselitve, kapitala zmožnemu agilnemu trgovcu. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Takoj». 34114

Stanovanja

Podstrešno stanovanje
enosobno, v novi hiši oddam. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Lepo». 34212

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin, z električno razsvetljavo in vodovodom oddam s 1. novembrom za 850 Din v Sp. Šiški. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34153

Višji uradnik
išče solnčno stanovanje 3 ali 4 sob, s kopalnico, za februarski termin. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Snažno». 34208

Sobo in kuhinjo
oddam. Poizve se v Mali vasi št. 38, pošta Ježica. 34171

Stanovanje
2 sob, z vsemi pritiklinami išče dvočlanska družina za takoj ali s 1. novembrom. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Mati in sin». 34189

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin oddam onemu, ki plača za 1 leto najemnino naprej. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34204

Stanovanje
dvosobno s pritiklinami, zamenjam za trisobno. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zamena 999». 34168

Dijaška stanovanja

Dijaka
želita stanovanje z elektr. razsvetljavo in zajtrkom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34198

Dijaka ali gospoda
sprejmem po nizki ceni v vso oskrbo v bližini univerze. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34215

Srednješolca
sprejmem v dobro oskrbo v bližini realke. Klavir. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34197

Sobe

Gospodična
obrtnica-pletilja, išče sobo s separatnim vhodom — event. tudi prazno — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Takoj 60». 34048

Zakoncema
brez otrok oddam takoj v šentpeterskem okolišu meblirano spalnico in kuhinjo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34058

Akademika
iz boljše rodbine sprejmem kot sostanovalca k akademiku, s prvovrstno oskrbo. Vila Juvan, Cesta v Rožno dolino. 34174

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam takoj gospodični po ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34156

Lepo sobo
z elektriko in posebnim vhodom iz stopnic oddam enemu ali dvema gospodoma takoj. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34142

Gospoda
sprejmem takoj na stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34161

Mesečno sobo
elegantno, s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34148

Dve sobi
lepo opremljeni in z električno lučjo, vsaka s posebnim vhodom, blizu cestne železnice oddam dvema solidnima gospodoma ali gospodičnama. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34146

Prazno sobo
v sredini mesta takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34159

Opremljeno sobo
lepo in veliko, v sredini mesta, z elektr. razsvetljavo, čisto ter mirno, oddam takoj eni ali dvema osebama. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34150

Sobo
prazno ali opremljeno oddam v najožjem centru mesta, s souporabo kopalnice. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34178

Lepo sobo
v centru, s separatnim vhodom in hrano oddam 2 gospodičnama ali gospodoma. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34203

Sobo
parketirano — prazno ali opremljeno oddam v Robbovi ulici 25 (ob Linhartovi ulici). 34207

Sobo
z eno ali 2 posteljama, s hrano in vso oskrbo oddam dvema akademikoma. Istotam sprejmem več akademikov na dobro hrano po zmerni ceni. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34188

Opremljeno sobo
za 2 osebi, v mestu, event. z uporabo kopalnice in hrano iščem za takoj. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Snažna soba». 34209

Opremljeno sobo
lepo, v centru, parketirano, z elektr. razsvetljavo oddam boljšemu samskemu gospodu. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34194

Gospodično
sprejmem kot sostanovalko v lepo sobo z zajtrkom — na Sv. Petra nasipu št. 43. 34206

Dijakinjo
srednješolko iz boljše rodbine vzamem na stanovanje in hrano s 15. oktobrom. — Na razpolago ima svojo sobo, uporabo klavirja in konverzacijo v nemškem jeziku. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34199

Kot sostanovalka
čez ves dan zaposlena — iščem prenočišče. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34213

2 boljša gospoda
sprejmem v lepo in zračno sobo, event. tudi s hrano. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 34201

Prehrana

Pozor — sirarne in mlekarne!
katere izdelujejo domač emendolski in polemendolski sir, naj pošljejo takoj pismene ponudbe z navedbo velikosti hlebov, starosti, količine in najnižje cene na oglasni oddelek «Jutra» pod «Domači sir». 34192

Kapital

10—12 %
in pupilarno varno garancijo nudimo za vloge na tekoči račun. Upravništvo «Merkur», Večna pot št. 5. 34224

Plačilno natakarico
mlado, s 4000 Din kavcije sprejmem takoj v dobro vpeljano gostilno. Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Mlada natakarica». 34225

Stroji

Opekarske stroje
osi, ležišča, jermenice, elevatorje, štirikratne romčke itd. po zelo ugodni ceni prodam. Ogled in pojasnila v Zg. Šiški 161 (Ljubljana VII). 33938

Motor
na sesalni plin, 100—120 P. S., kupim. Ponudbe na naslov: Aleksander Riegg, Ruma. 34013

Dopisi

V oglasnem oddelku «Jutra»
je dvigniti sledeča pisma: Anastigmat, A. J., Agilen 38, Boljša gospodična, Brez konkurence, Brivski lokal, Blagajna, Čez hribe, Čimprej 664, Deutschlehrer, Dobra kupčija 606, Dobro plačam, Drva, Denar takoj, Družabnik 400, Dober zaslužek, Ekspozitura, F. M., Eksistenca, Filozofinja, Fabrikant, Flora, Gorica, Glück und Liebe 30, Gradbeni inženjir, Gorenjka, Hišnik, Inozemske novosti, Jugosalama, Izvrsten zaslužek, Izurjena 10, Inž. M., K trem otrokom, Kuharica 128, Kontoristinja - praktikantinja, Knjigovodkinja, Konji, Kapital 439, G. Logar, Lepo posestvo 17, Lokal — Selenburgova, Lepo življenje, Ljubljana, Ljubljana 415, Modistka, Mlajši mlinar, Mlad zakonski par, Mesnica 14, Merkur, Mirni dom, Ne v sredini, Odškodnina, Osebna pravica, Plačam takoj, Poštena prodajalka 55, Poštenih staršev, Poseben vhod 25, Prodajalka 3, Poštena 27040, Primorka, Pekovski pomočnik, Peč, Pridna 83, Pridna 29350, Perfektna kuharica, Prazna soba 10, Pekarna, Pavla 567, Prazna soba, R. Z 26, Resen in zanesljiv 10, Risar, Sreča 2, Simpatija 15, Stanovanje za mirno stranko, Središče mesta 56, Soliden, Selitev v jeseni, September A. V., Separirano, Sluga, Stalna služba, Slovnica, Soliden 10, Sigurna, Sigurnost 32 — M. Terezija Slavec, Stanovanje 4 sob in kopalnice, Samostojna knjigovodkinja, Samostojna knjigovodkinja 5, Stalen 900, Stelaže, Takoj 14, Trajni zaslužek, Tajnost zajamčena, Tovarna, Takoj 20, Tvornica pijač, Trgovec 711, Trgovina 29416, Takoj 55, Takoj 60, Ugodna cena, Upeljan 90, Vila je užitek, Velika bodočnost, Vhod iz stopnic, Vesten in zanesljiv, Vera, Ljuba, Nada, A. F. Weiss, Vinograd 32, Varčna gospodinja, Zanesljivost 7, Zanesljiv, Zvest 1928, Zagreb I, Za majhno plačilo, Zastonj fotoaparat, Zanesljiva 29384, Zaslužek, Zanesljiva 18, Zanesljiv 20, 2-r, Življenska sila, Zagovodja, Žirovnica 6, 100 % obrestovanje, št. 64, št. 33, št. 88, 500/3, 1. oktober, 1566, 1000/43.

Ivo
Zopet tu, zdrava. Prosim oglasi se takoj! Vroče poljube. 34125

X. Y.
Prosim, piši domov. Sicer se ne spoznam. 34182

A. T.
Dvigni pismo. 34214

«Čudak»
Prosim, pisma v oglasnem oddelku ni. 34191

Evelin
Nik poljublja ročico, ki je pisala pisemce in pride. 34226

Ženitve

Strojnik
ki ima prihranjenega 20000 Din in stalno službo, želi znanja z gospodično, event. tudi vdovo z nekaj premoženja — v svrho ženitve. Le resne ponudbe s sliko na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «33879». 34185

Živali

Dreser
športnih in lovskih psov pride v Ljubljano. Vprašanja na poštni predal 122, Ljubljana. 34110

Kozo
1 ½ leta staro ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 33970

Izgubljeno

Kovinast ključek
z znamko Hahn, na beli vrvici, se je izgubil od Gradišča do trga. Oddati ga je proti nagradi v ogl. oddelku «Jutra». 34155

Oseba
ki je v ponedeljek v oglas. oddelku «Jutra» pozabila znesek denarja, naj ga istotam dvigne.

Obrt

Fotografični zavod
Hugon Hibšer, Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 25 se priporoča. 213

Na novo otvorjeni in najmodernejše urejeni česalni salon za dame in gospode
Josip Holý
Brežice - Nar. dom
izvršuje trajne kodre z Mayerjevim aparatom, vodno ondulacijo, barvanje las, pranje glave, manicuré, ondulacijo in najmodernejše striženje las na bubi, izdelovanje vseh lasnih del ter stalna zaloga vseh vrst gledaliških lasulj. Se priporoča J. Holý, frizer za dame in gospode. 34131

Glasba

Klavir
dobro ohranjen, novejše konstrukcije kupi Janko Engelman, Kranj. 34147

Dobro vijolino
poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34186

Harmoniko
inštruktorja in plesnega učitelja iščem. Ponudbe pod značko «Moderni komadi» na oglasni oddelek Jutra. 34193

Razno

Pojasnilo
Glede na «preklic», ki ga je objavil moj mož Alojzij Godec dne 2. t. m. v dnevnikih «Jutro» in «Slovenec» pojasnjujem, da je on res vložil zoper mene tožbo na ločitev zakona. V pravdi se bo že izkazalo koga izmed naju zadene edina ali večja krivda. Mene gotovo ne. Neresnica je, da jaz razpolagam proti njegovi volji z njegovo premično in nepremično imovino. Res pa je, da sem doslej z njegovo vednostjo in voljo gospodarila in gospodinjila pridno in vestno ter da mu nisem nič zapravila, nasprotno še pridobila. Borovnica, dne 4. oktobra 1928. Fani Godec. 34219

Ako si hočete kaj nabaviti, 11903

Ako nimate trenotno potrebnih sredstev,

Ako želite odplačevati v ugodnih mesečnih obrokih,

obrnite se takoj na

KREDITNO ZADRUGO DETAILNIH TRGOVCEV V LJUBLJANI

Šelenburgova ul. 7, I. nadstr.

katera vam hitro in diskretno posreduje kredit, na podlagi katerega kupujete vse, kar potrebujete, poljubno skoraj v vseh ljubljanskih trgovinah.

Prospekti in pojasnila radevolje na razpolago.

v vseh modnih barvah

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

G. Th. Rotman:

Prigode porednega Bobija

Vesela opičja zgodba.

40.

A tisti mah je poskočila od strahu malone do stropa. Zakaj — frk! je odletel pokrov od škatle in hudobna opica ji je skočila v obraz ter se s svojimi dolgimi, kosmatimi rokami oklenila njenega vratu. S studom je vrgla pošast od sebe in pričel se je divji lov.

41.

Bobi jo je najprej popihal na »gredenco«, kjer je stal mamičin lepi čajnik. Tres! je ležalo vse na tleh! Na to se je zagnal na kamin... in že se je prevrnila krasna ura in se z dragoceno porcelanasto vazo vred razbila na kose.

Jabolk

kislih za prešanje kupim več vagonov. Cenjene ponudbe na Vincenc Kveder, Žalec.

Šola za jezike po Berlitzovi metodi

Francoščino, angleščino, italijanščino, nemščino itd. poučujejo samo izprašani profesorji dotičnih dežel, in sicer edinole v njih materinščini.

Pojasnila in priglasitve: vsak dan od 10. dop. do 9. zvečer: KRALJA PETRA TRG, 8/I.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.